

ONTWERP VAN DECREET
tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene
bepalingen inzake milieubeleid en diverse andere decreten, wat betreft
de milieueffectrapportage

Samenvatting

Het Vlaamse regeerakkoord 2019-2024 kondigt een modernisering van de milieueffectrapportage in Vlaanderen aan. Op 11 februari 2022 werd een conceptnota modernisering milieueffectrapportage aangenomen door de Vlaamse Regering. Deze conceptnota vormt de concrete basis voor de inhoud van voorliggend wijzigingsdecreet. De regelgeving voor milieueffectrapportage wordt vereenvoudigd waar het kan. In het bijzonder wordt de ontheffing afgeschaft. We blijven de kwaliteit van milieueffectrapportage borgen, we zetten daarbij in op gedeeld eigenaarschap. Dit heeft een positieve waardering van milieueffectrapportage, als belangrijk instrument voor de bescherming van onze leefomgeving en de onderbouwing voor duurzame beslissingen, tot gevolg. We bundelen de kennis en ervaring in Vlaanderen in een Vlaams expertisecentrum voor milieueffectrapportage. Het expertisecentrum staat in voor ondersteuning, praktijkgerichte kenniscreatie en selectieve adviesverlening. We voeren een digitale dienstverlening maximaal door.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

1. Het Vlaamse regeerakkoord 2019-2024 kondigt een modernisering van de milieueffectrapportage in Vlaanderen aan. Elementen die in het regeerakkoord worden aangehaald zijn het evalueren van de MER-verplichting en van de rol van de MER-deskundige en van team Mer. Team Mer moet enerzijds focussen op plannen en projecten met een belangrijke Vlaamse dimensie en anderzijds zorgen voor de opbouw van een m.e.r.-expertisecentrum. Er wordt eveneens een vereenvoudiging van de m.e.r. beoogd.

2. In de daaropvolgende beleidsnota Omgeving van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme¹, alsook de daaraan gekoppelde Beleids- en begrotingstoelichting Omgeving en Natuur Begroting 2022², werden de krachtlijnen uit het regeerakkoord verder aangescherpt tot

---

¹ Beleidsnota Omgeving 2019-2024.

² Mededeling Vlaamse Regering: VR 202 2810 MED.0346-26 BBT Omgeving.

concrete doelstellingen voor het moderniseringsproces van de milieueffectrapportage. Deze beleidsdocumenten stellen dat een verdere modernisering van de milieueffectrapportage, als een gedragen en gewaardeerd instrument van het omgevingsbeleid voor diverse besluitvormingen inzake plannen en projecten, noodzakelijk is. Door zo vroeg mogelijk in het proces – indien noodzakelijk – een milieubeoordeling op maat te begeleiden wordt gestreefd naar het verhogen van de leefomgevingskwaliteit.

De milieueffectrapportage moet zich vooral richten op:

- focus op concrete sleutelementen (o.a. gerichte scoping);
- samen met alle betrokken actoren kennis inzake milieueffectbeoordeling opbouwen; er wordt een Vlaamse kenniscentrum m.e.r. opgericht dat het voormalig team Mer vervangt;
- resoluut inzetten op digitalisering van kennis en informatie, adviesverlening, monitoring en ondersteunende beslisinstrumenten.

Er wordt gestreefd naar duidelijkheid en rechtszekerheid inzake plan-MER-plicht, beperkt tot wat juridisch noodzakelijk is overeenkomstig de Europese verplichtingen. De generieke plan-m.e.r.-procedure uit het DABM moet een geïntegreerde en flexibele uitvoering van de planmilieueffectrapportage faciliteren. Het screeningssysteem moet vereenvoudigd worden en de mogelijkheid om de ontheffing af te schaffen wordt onderzocht.

De richtlijnenboeken worden vervangen door een kwaliteitszorgsysteem geïnitieerd door het kenniscentrum, dat praktijk en theoretische kennis combineert. De kwaliteit van de milieueffectrapportage blijft gewaarborgd onder meer door herwaardering van de rol van erkende MER-deskundigen en MER-coördinatoren. Er moet ingezet worden op digitalisering van kennis en informatie, een digitaal actorenplatform, een MER-scopingstool.

De modernisering milieueffectrapportage is eveneens onderdeel van het Relanceplan van de Vlaamse Regering, Vlaamse Veerkracht.

3. Op 11 februari 2022 werd een conceptnota modernisering milieueffectrapportage aangenomen door de Vlaamse Regering. Deze conceptnota vormt de concrete basis voor de inhoud van voorliggend wijzigingsdecreet. Hier wordt verder op ingegaan in het onderdeel 'beleidsmaatregelen en doelstellingen' (infra).

B. Inhoud

Probleemstelling

Juridische, praktische en maatschappelijke aanleiding voor het ontwerpdecreet

4. Het huidig DABM regelt eerst een aantal gemeenschappelijke bepalingen en daarna achtereenvolgens plan-m.e.r. en project-m.e.r.

Het nieuwe voorstel heeft een volledig gemeenschappelijke aanpak voor plan- en project-m.e.r. waarbij wel indien nodig per onderdeel in een apart artikel gespecificeerd wordt wat geldt voor plan-m.e.r. en voor project-m.e.r.

Hieronder wordt per onderdeel van het huidig DABM weergegeven welke wijzigingen voorzien zijn en welk probleem hiermee wordt opgelost.

5. Definities

Huidige bepaling: artikel 4.1.1.

Probleemstelling + oplossing

De meeste definities stellen geen problemen, de definities blijven dan ook grotendeels behouden. Hierna worden kort de beperkte wijzigingen geschetst.

Definitie 'project'

Er is steeds meer rechtspraak van het Hof van Justitie over het begrip project (zie toelichting bij de artikelen). De formulering van de definitie in het DABM is echter niet volledig dezelfde als in de MEB-richtlijn. Uiteraard wordt ook het huidig DABM geïnterpreteerd conform de rechtspraak van het Hof van Justitie. Om de definitie van 'project' eenduidiger te kunnen toepassen conform de rechtspraak van het Hof van Justitie en interpretatieproblemen rond het huidig DABM te voorkomen, wordt de formulering van de definitie in het DABM afgestemd op de MEB-richtlijn.

Definitie 'vergunning'

In het huidig DABM werd de definitie van 'vergunning' van de MEB-richtlijn niet overgenomen. Voor de bestaande vergunningen voor projecten werd de milieueffectrapportage geregeld deels in het DABM en deels in de betreffende sectorale vergunningsprocedure. Het is echter mogelijk dat er nieuwe types vergunningen in de zin van de MEB-richtlijn worden ingevoerd. Mede om ervoor te zorgen dat er geen lacune in de m.e.r.-regelgeving zou ontstaan, werden in het DABM generieke bepalingen opgenomen voor vergunningen voor projecten. De definitie van 'vergunning' bepaalt mee waarvoor deze generieke project-m.e.r.-regelgeving toegepast moet worden.

Definitie 'milieueffectrapport'

In de huidige bepaling wordt bij milieueffectrapport gesproken over "een openbaar document". Dit wordt vervangen door "een geheel van milieu-informatie, ongeacht de drager" - conform het Bestuursdecreet van 7 december 2018 - omdat (op termijn) ingezet wordt op verdere digitalisering en een meer datagedreven benadering dewelke mogelijkheden bieden voor o.m. betere digitale rapporteringen en visualisaties. De term document insinueert een specifiek afzonderlijk fysiek (doorlopende tekst-)document terwijl het MER ook een geheel van digitale milieu-informatie kan zijn.

Deze definitie wordt ook op een ander punt licht aangepast. In plaats van "de te verwachten gevolgen voor mens en milieu" wordt de tekst "de te verwachten aanzienlijke gevolgen voor mens en milieu". Het is namelijk de bedoeling van de richtlijnen om mogelijk aanzienlijke effecten te onderzoeken. Het huidig DABM moet ook al in die zin geïnterpreteerd worden. Om twijfels over de noodzakelijke scope hieromtrent weg te nemen, wordt de term 'aanzienlijke' uitdrukkelijk toegevoegd in de definitie.

Definitie 'milieubeoordeling'

De integrale definitie van een milieubeoordeling, zoals opgenomen in de MEB-richtlijn, wordt ingevoegd. In het huidig DABM was deze definitie niet opgenomen, de bestaande omzetting maakte dat aan alle afzonderlijke aspecten voldaan werd. Het is echter niet steeds duidelijk voor diegene die deze regelgeving moet toepassen dat een milieubeoordeling meer omhelst dan de opmaak van een rapport. De milieubeoordeling omvat naast het opmaken van een rapport ook de raadpleging en de doorwerking in de besluitvorming. Om het belang van het geheel van alle stappen van een milieubeoordeling te onderstrepen en dit te kunnen toepassen op alle types vergunningen van projecten die onder het toepassingsgebied vallen, werd de definitie integraal opgenomen. In voorliggend ontwerp van decreet worden de plan-m.e.r. en de project-m.e.r. zoveel mogelijk op elkaar afgestemd. Vandaar dat aan de definitie van milieubeoordeling zoals overgenomen uit de MEB-richtlijn, de nodige aanpassingen in functie van plan-milieueffectrapportage werden doorgevoerd.

Definitie 'screening' en 'scoping'

De termen screening en scoping worden courant gebruikt in de m.e.r.-praktijk maar worden als dusdanig niet gedefinieerd in het huidig DABM. Voorliggend ontwerp van decreet wordt opgebouwd vanuit verschillende bouwblokken waaronder screening en scoping. Voor deze nieuw ingevoerde termen, wordt een definitie opgenomen. In de praktijk wordt met de termen screening en scoping nu eens bedoeld op het verzamelen van de nodige informatie dan weer op de verzamelde informatie zelf. In het decreet wordt in de definitie geopteerd voor de betreffende informatie.

Definitie 'grens- of gewestgrensoverschrijdende milieueffecten'

Deze definitie wordt louter toegevoegd om de leesbaarheid van het decreet te verhogen, door dit als definitie op te nemen hoeft dit tekstdeel niet telkens volledig opgenomen te worden in de betreffende artikelen. Dit betreft een vereenvoudiging ten opzichte van de huidige tekst van het DABM.

6. Algemene bepalingen met betrekking tot de procedures

Huidige bepaling: artikel 4.1.2.

Probleemstelling + oplossing

De algemene bepalingen met betrekking tot procedures kunnen geschrapt worden omdat zij hetzij overeen komen met het gemeen recht (bv. termijn verstrijkt om middernacht van de laatste dag), hetzij niet meer van toepassing kunnen zijn in de gewijzigde regelgeving (bv. geen betekening meer voorzien in het gewijzigd decreet).

In voorliggend decreet worden bepaalde beslissingen in de plan-mer-procedure van team Mer vervangen door adviezen. De vraag stelt zich of de procedure verder kan gezet worden zonder advies van het Vlaams expertisecentrum m.e.r. Om onduidelijkheid hierover te vermijden, wordt een artikel opgenomen dat het uitblijven van advies uitdrukkelijk regelt: er mag aan de vereiste van een advies worden voorbij gegaan als binnen de termijn geen advies wordt uitgebracht.

Één van de pijlers van de voorgenomen modernisering is het maximaal inzetten op digitalisering. De mogelijkheid om zowel de procedures als de producten (milieu-informatie) digitaal te regelen wordt daarom uitdrukkelijk opgenomen bij de nieuwe algemene bepalingen.

Doelstelling en kenmerken

Huidige bepaling: artikel 4.1.4.

Probleemstelling + oplossing

Hieromtrent stellen zich momenteel geen specifieke juridische of praktische problemen. Na kritische nalezing werden evenwel 2 kleine aspecten aangepast. In het doelstellingartikel werd niet gerefereerd naar de doelstelling van de m.e.r.-richtlijnen om in een hoog niveau van milieubescherming te voorzien. Dit wordt nochtans uitdrukkelijk bepaald in artikel 1 van de SMEB-richtlijn. Daarom werd dit aspect toegevoegd aan de doelstelling.

Daarnaast werd het derde punt van paragraaf 2 geherformuleerd. Het is duidelijker om als essentieel kenmerk te verwijzen naar de raadpleging van het betrokken publiek dan in het algemeen naar de actieve openbaarheid en naar de specifieke informatieverstrekking over de doorwerking in de besluitvorming dan, opnieuw, in het algemeen naar de actieve openbaarheid van de besluitvorming.

Relaties tussen rapportages

Huidige bepalingen: artikel 4.1.5. en 4.1.6.

Probleemstelling + oplossing

De relaties tussen rapportages hebben impact op de scoping. Deze worden in het huidig DABM maar beperkt geregeld. In de praktijk blijkt het moeilijk de scoping

voldoende af te perken. Om voor een betere scoping alvast op het punt van de relaties tussen effectbeoordelingen een duidelijkere rechtsgrond te bieden wordt dit uitgebreider opgenomen in voorliggend ontwerp. Daarbij worden ook bijkomende bepalingen voorzien om de verschillende situaties te ondervangen waarbij kan gedacht worden aan het hergebruik van informatie uit eerdere gedane beoordelingen alsook het hergebruik van eerder opgestelde MER-rapporten. Voor de concrete inhoud, die voornamelijk steunt op de Europese richtlijnen, wordt verwezen naar de toelichting bij de artikelen (nieuwe afdeling 2 van hoofdstuk 2).

Doorwerking in de besluitvorming

Huidige bepaling: artikel 4.1.7.

Probleemstelling + oplossing

Er is veel rechtspraak die wijst op een problematiek van motivering inzake doorwerking van milieueffectrapportage in de besluitvorming. Zowel wat betreft de planmilieueffectrapportage (bv. RvS nr.250.251 van 30 maart 2021, Geert Verherstraeten e.a.; RvS nr. 229.271 van 21 november 2014, Hendrik Legrand e.a....) als de projectmilieueffectrapportage (bv. RvVb nr. A/1516/0961 van 19 april 2016). Om de noodzaak om hier uitdrukkelijk op in te gaan bij de motivering van de beslissing over een voorgenomen actie te benadrukken, wordt deze formele motiveringsplicht duidelijker opgenomen in het ontwerp van decreet. De bepaling over de doorwerking wordt bovendien uit de algemene bepalingen gehaald en verplaatst naar een specifiek bouwblok over besluitvorming zodat bij het doorlopen van de procedure dit artikel op het juiste moment de nodige aandacht krijgt (nieuwe afdeling 5 hoofdstuk 4).

7. Milieueffectrapportage over plannen en programma's

Werkingsfeer - Toepassingsgebied

Huidige bepalingen: artikel 4.2.1. en 4.2.2.

Het toepassingsgebied zoals geregeld in deze artikelen blijft behouden. Het 3° punt van artikel 4.2.2. werd geschrapt omdat de betreffende programmeringsperiodes intussen voorbij zijn.

Het toepassingsgebied en de plicht tot opmaak van een MER worden weliswaar in de voorgenomen regelgeving samen behandeld onder de titel 'werkingsfeer'.

Plicht tot opmaak van een plan-MER

Huidige bepaling: artikel 4.2.3.

Probleemstelling + oplossing

De formulering van de plan-MER-plicht was in het huidige DABM al in overeenstemming met de SMEB-richtlijn, deze formulering blijft dan ook behouden. Twee wijzigingen moeten vermeld worden.

Ten eerste: in de opsomming van sectoren waarvan de plannen of programma's tot plan-MER-plicht leiden, werd 'regionale ontwikkeling' toegevoegd. Dit omdat dit als sector voorkomt in het SEA-protocol (zie verder voor meer toelichting in verband met het SEA-protocol).

Ten tweede: de formulering van de in de plan-MER-richtlijn voorziene uitzondering voor plannen en programma's die het gebruik bepalen van kleine gebieden op lokaal niveau. Deze terminologie van de SMEB-richtlijn was overgenomen in het DABM (art. 4.2.3, §3) maar naar aanleiding van een arrest van het Hof van Justitie (arrest C-444/15 van 21 december 2016 Associazione Italia Nostra Onlus) en daarop volgende rechtspraak van de Raad van State (arrest Deboosere e.a. van 30 januari 2018, nr.240.626) werd een interpretatieve bepaling noodzakelijk geacht. In het voorliggend decreet wordt de formulering aangepast om de oorspronkelijke bedoeling van de decreetgever, bevestigd in het interpretatief decreet (art. 59 decreet van 26 april 2019 houdende diverse bepalingen inzake omgeving, natuur en landbouw)³, in de tekst te verduidelijken: de terminologie wordt "kleine gebieden op provinciaal of gemeentelijk niveau".

Een andere relevante wijziging is de schrapping van de ontheffingsmogelijkheid: voor meer toelichting wordt verwezen naar de probleemstelling geformuleerd bij project-m.e.r.

Integratiespoor

Huidige bepaling: artikel 4.2.4.

Probleemstelling + oplossing

Het huidige integratiespoorartikel is gesitueerd binnen het hoofdstuk milieueffectrapportage voor plannen en programma's terwijl ook voor projecten het mogelijk is de verplichtingen inzake milieueffectrapportage te integreren in de sectorregelgeving. De voorwaarden voor de integratie zoals opgenomen in het huidige artikel van het DABM zijn weinig zinvol, men moet immers bij integratie aan alle bepalingen van de SMEB- en MEB-richtlijn voldoen. Het heeft weinig meerwaarde hiervan een soort samenvatting decretaal te bepalen. De mogelijkheid van integratie werd dus behouden maar de formulering werd vereenvoudigd en naast voor planmilieueffectrapportage ook voorzien voor projectmilieueffectrapportage. De integratiespoorartikelen werden opgenomen onder de algemene bepalingen van het ontwerp dat voorligt.

Onderzoek tot milieueffectrapportage

---

³ Artikel 59 luidt: "In artikel 4.2.3, § 2 en § 3, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 18 december 2002, vervangen bij het decreet van 27 april 2007 en gewijzigd bij het decreet van 8 mei 2009, worden de woorden "klein gebied op lokaal niveau" uitgelegd als volgt: "klein gebied in een gemeentelijk of provinciaal plannings- of programma-initiatief"."

Huidige bepalingen: artikel 4.2.5, 4.2.6 en 4.2.7.

Probleemstelling + oplossing

Een doel van de modernisering is ervoor te zorgen dat het Vlaams expertisecentrum m.e.r. voluit kan inzetten op kennisopbouw en kennisdeling. Daarnaast moet het expertisecentrum gericht ondersteuning kunnen bieden rond milieueffectrapportage voor plannen, programma's en projecten met een grote impact. Er wordt dan ook afgestapt van de huidige regeling waarbij team Mer over elke plan-m.e.r.-screening een beslissing moet nemen. De bevoegde plannende overheid moet deze beslissing zelf gemotiveerd kunnen nemen. De problematiek die blijkt uit de rechtspraak waarbij het plan dat vastgesteld wordt, afwijkt van het voorgestelde plan waarover het team Mer een beslissing heeft genomen, wordt daarmee ook opgelost. Er blijft wel voorzien dat het team Mer/Vlaams expertisecentrum m.e.r. voor screening (onderzoek tot milieueffectrapportage) om advies wordt gevraagd. Als het advies niet tijdig wordt gegeven, kan, gelet op het nieuwe artikel 4.1.2., aan die adviesvereiste voorbij gegaan worden. De digitalisering speelt hier ook een belangrijke rol: door een digitale screeningstool op te zetten en actueel te houden, wordt de expertise van team Mer inzake screening via de tool aangeboden in elk planproces.

Kennisgeving en inhoudsafbakening van het plan-MER

Huidige bepaling: artikel 4.2.8.

Probleemstelling + oplossing

Ook wat betreft de scoping wordt het niet meer opportuun geacht dat de administratie een afzonderlijke beslissing neemt. Het team Mer moet dan immers voor elk proces alle adviezen en alle inspraak bekijken om een beslissing te kunnen nemen over de richtlijnen. Dit terwijl de bevoegde overheid en de MER-coördinator de inspraak en adviezen zelf ook moeten verwerken. Daarom wordt met voorliggend ontwerp de bevoegde overheid, samen met de MER-coördinator, zelf verantwoordelijk voor de scope van het onderzoek. Het Vlaams expertisecentrum m.e.r. wordt wel om advies gevraagd. Als het nuttig is voor het specifiek proces, kan de initiatiefnemer ook een geïntegreerd scopingsadvies vragen aan het expertisecentrum.

De verplichte participatie over de kennisgeving bij een plan-MER biedt niet altijd een meerwaarde. Bijvoorbeeld voor zeer strategische plannen wordt de verplichting om twee keer het publiek te betrekken door middel van een algemeen openbaar onderzoek (raadpleging over de kennisgeving + raadpleging over het ontwerpplan+MER) als onnodige kost ervaren, zowel wat betreft financiële en praktische impact als impact qua doorlooptijd om een MER te maken. De inspraak op de technische aspecten van het MER bij de kennisgeving door burgers is dikwijls beperkt en kan deze impact dus niet verantwoorden. In de project-m.e.r.-

regelgeving werd al eerder afgestapt van deze verplichte dubbele inspraakmogelijkheid, dit wordt met voorliggend decreet doorgetrokken naar de plan-m.e.r.-regelgeving. Het komt aan de initiatiefnemer toe om te oordelen welke vormen van participatie hij of zij – naast het verplicht openbaar onderzoek – noodzakelijk en geschikt acht om tot een gedragen en kwaliteitsvol planproces te komen.

Het opstellen van het plan-MER

Huidige bepaling: artikel 4.2.9.

Probleemstelling + oplossing

De inhoud van dit artikel werd verplaatst naar het hoofdstuk kwaliteitszorg en wordt daar besproken.

Het onderzoek en het gebruik van het plan-MER

Huidige bepalingen: artikel 4.2.10. en 4.2.11.

Probleemstelling + oplossing

Het wordt opportuun geacht om, analoog met de geïntegreerde procedure van plan-MER voor de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen zoals voorzien in de VCRO, het Vlaams expertisecentrum m.e.r. als formele adviesinstantie te laten optreden doorheen het planproces. Het is aan de bevoegde overheid om de kwaliteit van het planproces inclusief de milieueffectrapportage te bewaken doorheen het hele proces. Naar analogie en ervaring vanuit de geïntegreerde planningsprocessen van ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP), kan de kwaliteitsborging door het team Mer ondervangen worden door een kwaliteitsadvies dat gelijktijdig met de andere adviezen ingewonnen wordt. In het kader van het te verlenen kwaliteitsadvies is het niet noodzakelijk dat het Vlaams expertisecentrum m.e.r. alle inspraak en adviezen moet behandelen terwijl de bevoegde overheid rekening moet houden met adviezen en inspraak. Ook hier wordt de problematiek (vb. arrest RvS nr.245.690 van 8 oktober 2019, André Verbeke e.a.) van het niet in overeenstemming zijn van het plan zoals het wordt vastgesteld met het plan zoals onderzocht in een goedgekeurd plan-MER voortaan vermeden. Het Vlaams expertisecentrum m.e.r. zal vanuit de eigen expertise een advies kunnen geven. De bevoegde overheid, samen met de MER-coördinator, is verantwoordelijk voor de verwerking van de adviezen en inspraak. De verplichting om gedurende het planproces de administratie over de voortgang te informeren en de daaraan gerelateerde toets van het ontwerp-MER zoals voorzien in artikel 4.2.10, waren voorzien in functie van de latere goed- of afkeuringsbeslissing, dit artikel kan dus worden geschrapt.

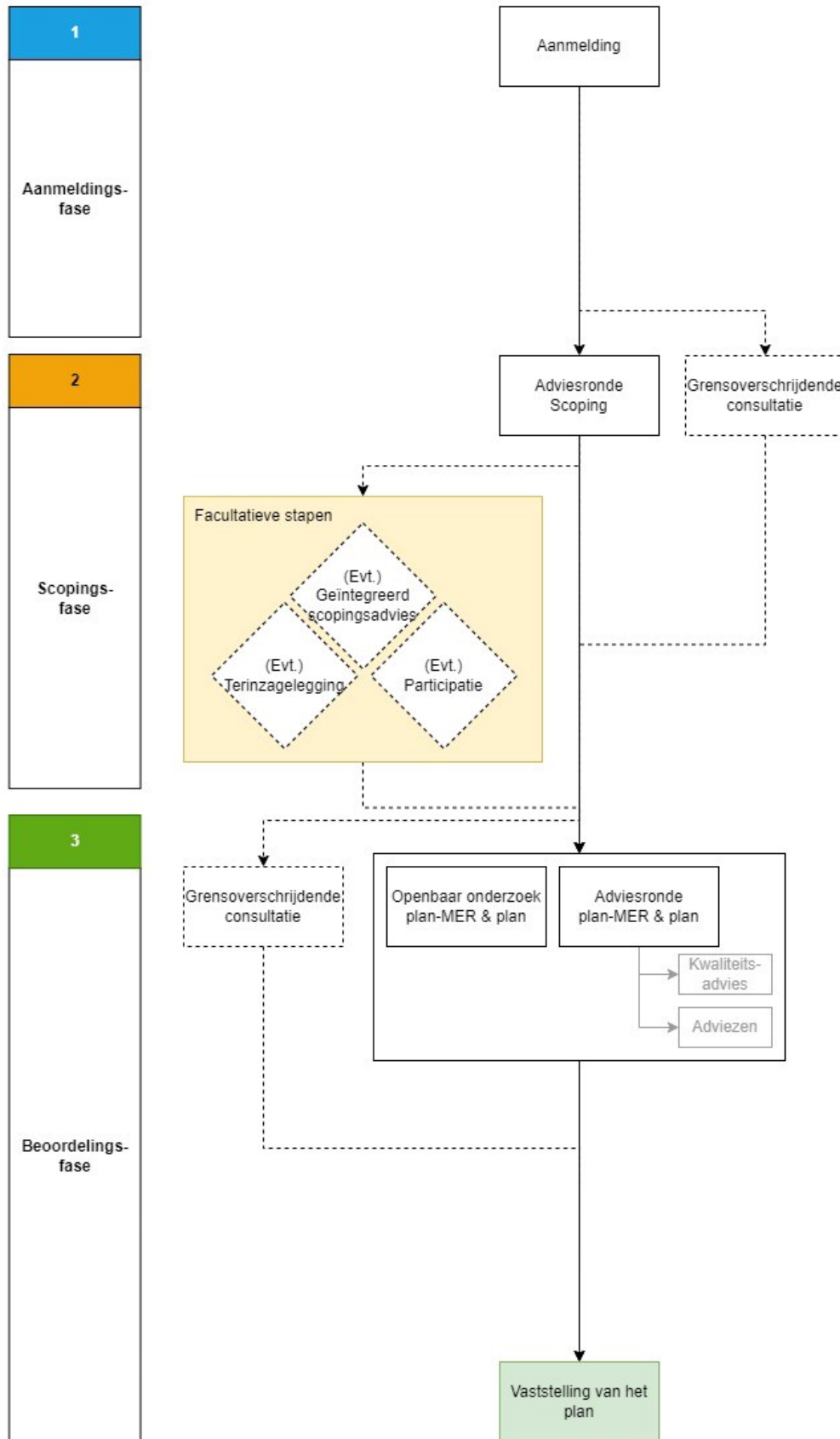
In de praktijk stelden zich een aantal vragen over de organisatie van het openbaar onderzoek. In het bijzonder wanneer de sectorale regelgeving al in een openbaar onderzoek voorzag. Zo was het bijvoorbeeld niet duidelijk welke termijn het

openbaar onderzoek zou moeten hebben. Daarnaast bevat het DABM zeer gedetailleerde en verouderde bepalingen over de organisatie van het openbaar onderzoek. Ook deze stellen veel problemen in de praktijk, zeker voor plannen of programma's die betrekking hebben op het hele Vlaamse grondgebied. Deze bepalingen belemmeren een efficiënt procesverloop. Daarom worden deze procedurele aspecten in het decreet geschrapt en gedelegeerd naar de Vlaamse Regering. Enkel de principes worden nog op decretaal niveau vastgelegd. Hierdoor kan voorzien worden in een betere afstemming tussen de planprocedure en de procedurele verplichtingen inzake planmilieueffectrapportage.

Als samenvatting, hieronder volgt een schema van hoe de nieuwe plan-MER-procedure (indicatief) er zou uitzien met voorliggend wijzigingsdecreet:

Plan-MER-procedure

Ontwerp-decreet modernisering m.e.r.

8. Milieueffectrapportage over projecten

Toepassingsgebied

Huidige bepalingen: artikel 4.3.1, 4.3.2. en 4.3.3.

Probleemstelling + oplossing

Het toepassingsgebied zoals geregeld in deze artikelen blijft behouden, zowel de uitzonderingsgronden als de verplichte werkingssfeer. Het toepassingsgebied en de plicht tot opmaak van een MER worden weliswaar in de voorgenomen regelgeving samen behandeld onder de titel 'werkingssfeer' (afdeling 1 hoofdstuk 3).

De formulering van de project-MER-plicht was in het huidig DABM al in overeenstemming met de MEB-richtlijn, deze formulering blijft dan ook behouden.

De definitie van 'project' in het DABM werd afgestemd op de MEB-richtlijn. De formulering uit de richtlijn legt niet expliciet de link met één of andere vergunningsplicht. De richtlijn voorziet thans ook een verplichte vergunningsplicht voor de projecten die aan een MER-plicht worden onderworpen. Huidig ontwerp hanteert dezelfde werkwijze en behoudt de link met vergunningen. Op dat vlak blijft de huidige werkwijze behouden conform de MEB-richtlijn.

Drie wijzigingen moeten vermeld worden:

1. het tweede lid van huidig artikel 4.3.1. betreffende de factoren waaraan moet beoordeeld worden in het MER worden thans opgenomen in de bepalingen betreffende de inhoud van het MER.
2. de ontheffingsmogelijkheid wordt geschrapt, er is voortaan enkel nog sprake van MER-plichtige of screeningsgerechtigde projecten.

Het bestaan van 3 mogelijke procedures (MER, ontheffing en screening) zowel voor plan-m.e.r. als voor project-m.e.r. wordt in de praktijk als complex ervaren.

De screening, vereist op basis van MEB-richtlijn, wordt uitgevoerd door twee instrumenten: de ontheffing van milieueffectrapportage en de project-m.e.r.-screening. Over de ontheffing wordt beslist door de Vlaamse administratie bevoegd voor leefmilieu, meer bepaald team Mer. Over de project-m.e.r.-screening wordt beslist door de vergunningverlenende overheid. De bijlage van het project-mer-besluit⁴ waarop het project voorkomt, bepaalt welke procedure voor milieueffectrapportage gevolgd

---

⁴ Besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage, B.S. 17 februari 2005.

moet worden. De kwalificatie van een project onder de bijlagen heeft dus belang. Aangezien er verschillende categorieën van projecten zijn die op meerdere bijlagen voorkomen, is deze kwalificatie niet eenvoudig. Het onderzoek dat moet gebeuren, of het project aanzienlijke effecten heeft aan de hand van de criteria uit bijlage II van het DABM is ook voor beide bijlagen hetzelfde. Het enige verschil is dat voor de bijlage II projecten (van voormeld besluit) deze beslissing genomen wordt door het team Mer en voor bijlage III projecten door de vergunningverlenende overheid.

De kwalificatie onder welke bijlage een project valt, kan echter voorwerp uitmaken van een rechtszaak over een verleende of geweigerde vergunning. In een aantal arresten hebben de Raad voor Vergunningsbetwistingen en de Raad van State al geoordeeld dat kwalificaties niet correct waren, wat leidde tot vernietiging van de aangevochten vergunningsbeslissing. Het bestaan van 3 bijlagen met daaraan gekoppeld 3 verschillende procedures voor milieueffectrapportage is dus niet alleen nodeloos complex, het leidt ook tot rechtsonzekerheid. Bovendien is dit niet voorzien door de MEB-richtlijn.

De ontheffingsprocedure voor plannen en programma's wordt in de praktijk vrijwel niet gebruikt en biedt geen meerwaarde ten aanzien van de gebruikelijke procedures (milieubeoordeling en screening).

De ontheffing wordt daarom afgeschaft zowel voor plan- als projectmilieueffectrapportage.

Gelet op het schrappen van de bepalingen betreffende de ontheffing worden een aantal van deze bepalingen overgebracht onder de screening als blijkt dat deze hiervoor nog relevant zijn.

3. Om de leesbaarheid te bevorderen, worden huidige bijlage I en II van het DABM samengevoegd en vormen thans een nieuwe bijlage I bij het DABM. De delegatie aan de Vlaamse regering waarbij zij nog steeds de werkingssfeer kan bepalen van de projecten die onderworpen kunnen worden aan een screening of een milieubeoordeling aan de hand van de criteria van bijlage I bij het DABM blijft behouden.
4. De bepalingen betreffende de screening worden apart opgenomen in een artikel betreffende de screening voor projecten. Zie verdere bespreking.

De gevallen van vrijstelling van milieubeoordeling blijven behouden conform de MEB-richtlijn.

Als nieuwe mogelijkheid wordt voor de initiatiefnemer van een voorgenomen project de mogelijkheid ingevoegd tot opmaak en indiening van een milieubeoordeling/project-MER. M.a.w. wordt voorzien in de mogelijkheid tot opmaak van een vrijwillig MER ook al is daar geen principiële plicht toe.

Daarnaast wordt voorzien in de mogelijkheid tot opmaak van een vrijwillig MER als daar geen principiële plicht toe is maar ook geen besluitvorming is gekoppeld. Tot nu toe was de opmaak van een MER steeds gekoppeld aan een vergunningsprocedure voor projecten. Echter is gebleken dat voor bepaalde projecten/bedrijven het nuttig zou zijn om te voorzien in de mogelijkheid tot een soort van kader-MER's. Er wordt hiervoor verwezen naar de toelichting bij de artikelen.

De procedurele aspecten in het decreet worden geschrapt en gedelegeerd naar de Vlaamse Regering. Enkel de principes worden op decretaal niveau bepaald. Hierdoor kan voorzien worden in een betere afstemming tussen de vergunningsprocedures en de procedurele verplichtingen inzake milieueffectrapportage.

Bij de integratie van de projectmilieueffectrapportage in het omgevingsvergunningsdecreet en -besluit werden de generieke bepalingen voor projectmilieueffectrapportage geschrapt uit het DABM. Hierdoor is er geen generieke procedure meer beschikbaar die bijvoorbeeld gevolgd kan worden voor vrijwillige project-MER's die niet gekoppeld zijn aan de omgevingsvergunning. Daarom werden generieke bepalingen over bijvoorbeeld: screening, scoping en raadpleging toegevoegd voor projecten.

De bepalingen betreffende de m.e.r.-screeningsnota blijven behouden en worden gebundeld onder een aparte afdeling m.b.t. de screening van plannen, programma's en projecten en dus niet meer onder werkingssfeer. Inhoudelijk kunnen de wijzigingen als volgt worden samengevat:

- Er wordt niet langer gesproken van een m.e.r.- screeningsnota, thans spreekt men van 'screening' teneinde te beantwoorden aan de idee dat een screening bestaat uit een geheel van informatie en niet zozeer vervat moet liggen in een apart screeningsdocument.
- Blijft behouden:
  - o opmaak en inhoud screening; conform de MEB-richtlijn worden de minimale inhoudsvereisten expliciet opgenomen;
  - o de bevoegde overheid beslist over de screening tijdens de fase van ontvankelijk- en volledigheid van de vergunningsaanvraag.
- De inhoud van de beslissing over de screening moet gemotiveerd worden; n.a.v. rechtspraak en problemen in de praktijk wordt dit expliciet opgenomen in het DABM conform de MEB-richtlijn.
- De digitalisering speelt hier ook een belangrijke rol: door een digitale screeningstool op te zetten en actueel te houden, wordt de expertise van het Vlaams expertisecentrum m.e.r. als ondersteuning van de initiatiefnemer en/of de bevoegde overheid ter beschikking gesteld.

Aanmelding en inhoudsafbakening van het voorgenomen project-MER

Huidige bepaling: artikel 4.3.4.

Probleemstelling + oplossing

De bepalingen betreffende de aanmelding blijven grotendeels ongewijzigd. De verplichting tot aanmelding blijft behouden maar de inhoud van de aanmelding zal thans via besluit opgenomen worden.

Een aantal wijzigingen moeten worden vermeld:

1. Aangezien dit in de praktijk geen toegevoegde waarde biedt, zal voortaan het Vlaams expertisecentrum m.e.r. geen beslissing meer nemen over de opstellers van het MER, met name de erkende MER-coördinator en deskundigen;
2. de mogelijkheid om advies te vragen over de scope van het MER blijft behouden, het blijft geen verplichting. De initiatiefnemer moet een voorstel tot scoping indienen bij zijn vraag tot scopingsadvies. Dit voorstel dient een minimum aan informatie te bevatten. Deze decreetswijziging beoogt meer gedeeld eigenaarschap, met dit voor ogen is het aan de initiatiefnemer ondersteund door de erkende MER-coördinator om naast de adviesvraag aan het Vlaams expertisecentrum m.e.r. ook zelf advies te vragen aan de andere betrokken adviesinstanties over het voorstel van scoping. Als een advies niet tijdig wordt gegeven, mag aan de adviesvereiste voorbij gegaan worden;
3. geen verplichte participatie over scoping blijft behouden; in het kader van gedeeld eigenaarschap wordt het ook niet meer opportuun geacht dat de administratie te allen tijde alle inspraak moet behandelen om een advies te geven over de scoping. Dit terwijl de bevoegde overheid en de MER-coördinator/-deskundigen de inspraak en adviezen zelf ook moeten verwerken. Daarom wordt met voorliggend ontwerp de bevoegde overheid, samen met de MER-coördinator/-deskundigen, zelf verantwoordelijk voor de scope van het MER;
4. als het nuttig is voor een specifiek project, kan de initiatiefnemer ook een geïntegreerd scopingsadvies vragen aan het Vlaams expertisecentrum m.e.r. Bij een geïntegreerd scopingsadvies zal het Vlaams expertisecentrum m.e.r. wel rekening houden met de uitgebrachte adviezen van andere adviesinstanties over de scope van het MER conform de MEB-richtlijn maar niet met de eventuele inspraak over de scoping. Daar is de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk voor;
5. de Vlaamse regering kan een lijst opstellen van projecten die verplicht geïntegreerd scopingsadvies moeten vragen (bv projecten met Vlaamse dimensie);

6. geen voorlopige goed- of afkeuring meer door het Vlaamse expertisecentrum m.e.r..

Het opstellen van het project-MER

Huidige bepaling: artikel 4.3.6.

De inhoud van dit artikel werd verplaatst naar het hoofdstuk kwaliteitszorg en wordt daar besproken.

Huidige bepaling: artikel 4.3.7.

Deze bepaling betreffende de inhoud van het MER blijft behouden en wordt op één punt na gewijzigd, er wordt nl. een punt toegevoegd betreffende de scoping van het MER waarbij de initiatiefnemer dus moet motiveren hoe hij daarmee is omgegaan.

Het onderzoek en het gebruik van het project-MER

Huidige bepalingen: artikel 4.3.8. en 4.3.9.

Probleemstelling + oplossing

Deze bepalingen worden aangepast en opgesplitst naar een afdeling over de raadpleging over het MER en een andere afdeling over besluitvorming.

Raadpleging over het MER

De bevoegde overheid vraagt adviezen aan de door de Vlaamse regering aangewezen adviesinstanties over het MER en de vergunningsaanvraag over het project dat voorligt.

De beslissing tot goed- of afkeuring van het project-MER wordt in eerste instantie behouden. Op termijn is het de bedoeling om, zoals voor plan-MER, over te schakelen van een beslissing tot goed- of afkeuring van het project-MER naar een kwaliteitsadvies over het project-MER door het Vlaams expertisecentrum m.e.r. Voor projecten blijft het dus op korte termijn nog steeds de bedoeling dat het Vlaams expertisecentrum m.e.r. een beslissing neemt tot goed- of afkeuring van het project-MER waar zij de kwaliteit van het MER onderzoekt. De ambitie is om na een inwerkingsfase waarin de modernisering m.e.r. met inbegrip van de dienstverlening van het expertisecentrum in praktijk gebracht is en de ontwikkeling van digitale tools structureel is voorzien, en mits een evaluatie en het noodzakelijke regelgevend traject hiervoor doorlopen wordt, ook voor project-MER aan het Vlaams expertisecentrum m.e.r. een vraag tot kwaliteitsadvies over het project-MER te stellen in functie van kwaliteitsborging. Dit wordt in voorliggend wijzigingsdecreet ook voorzien.

De bepalingen van bestaand artikel 4.3.8 en 4.3.9 DABM worden bijgevolg grotendeels overgenomen en geoptimaliseerd. Zo zal voortaan het Vlaams expertisecentrum m.e.r. niet ook nog eens zelf de adviesinstanties om advies vragen over het MER. Dit is in de praktijk onnodig dubbel werk omdat meestal dezelfde adviesinstanties dan door de bevoegde overheid om advies worden gevraagd. Het Vlaams expertisecentrum m.e.r. kan wel nog bijkomende adviesinstanties of andere instanties om bijkomend advies vragen. Ook de inhoud van de goed- of afkeuringsbeslissing wordt licht gewijzigd gelet op de eerder vermelde wijzigingen (bv. geen beslissing meer over de aanmelding).

Om het proces van de milieubeoordeling zo flexibel als mogelijk te houden zou de afkeuring van het project-MER in beginsel niet meer leiden tot de automatische stopzetting van de vergunningsprocedure (zie meer uitleg bij de artikelsgewijze besprekingen van de bepalingen rond besluitvorming).

Procedurele aspecten worden gedelegeerd naar de Vlaamse Regering. Zij bepaalt de vorm, inhoud en termijn van de adviesvragen en de beslissing tot goed- of afkeuring.

Conform de MEB-richtlijn worden alle adviezen alsook de beslissing tot goed- of afkeuring van het Vlaams ter beschikking gesteld aan het publiek. Tot nog toe werden de adviezen enkel raadpleegbaar na besluitvorming of indien beschikbaar in tweede aanleg bijvoorbeeld. De Europese Commissie stelde het Vlaamse Gewest hier echter over in gebreke.

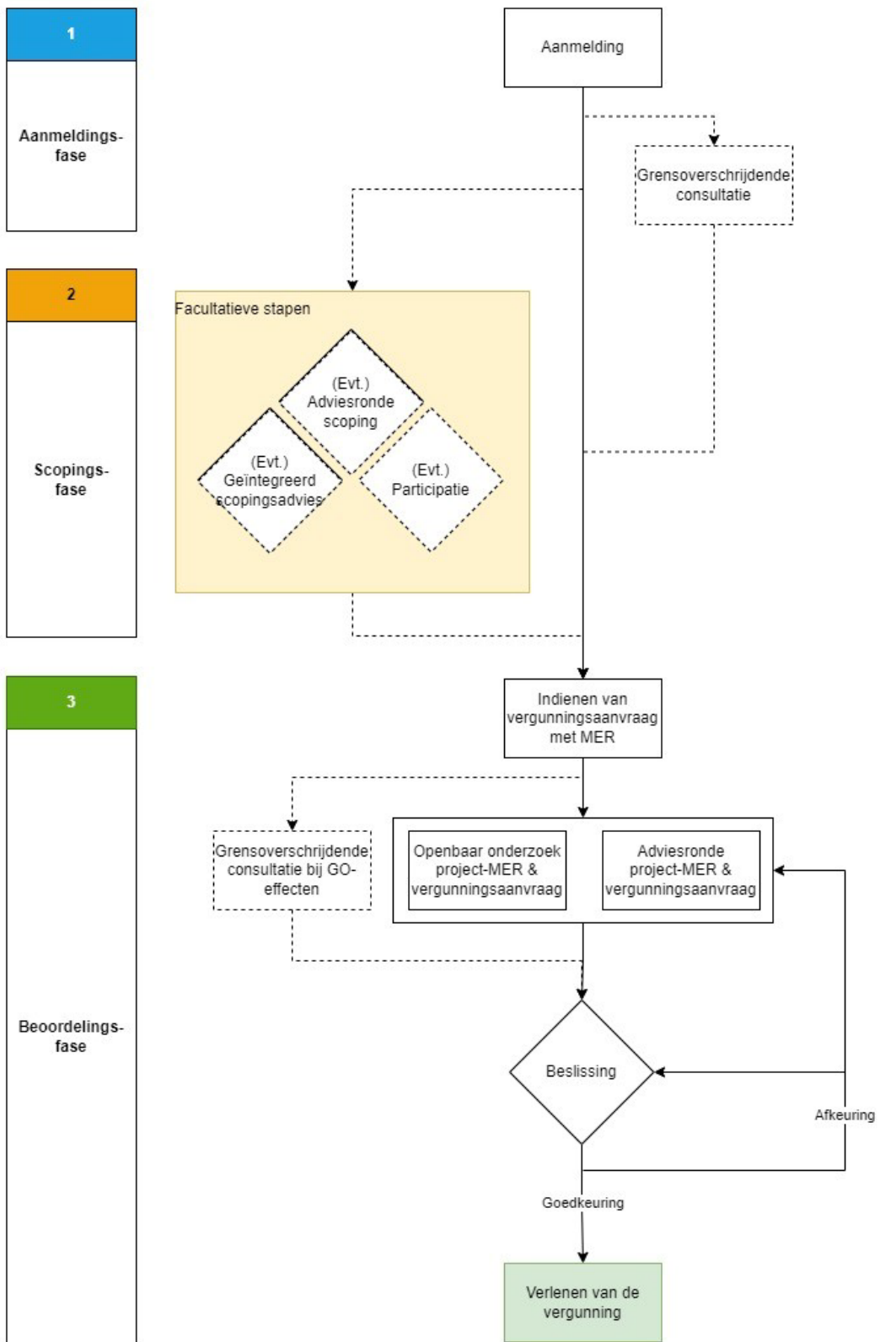
Besluitvorming

Er worden een aantal nieuwe bepalingen opgenomen om de motiveringsplicht duidelijker te beschrijven en over de inhoudsvereisten van de beslissing.

Als samenvatting, hieronder volgt een schema van hoe de nieuwe project-MER-procedure (indicatief) er zou uitzien met voorliggend wijzigingsdecreet met behoud van de beslissing tot goed- of afkeuring project-MER door het Vlaams expertisecentrum m.e.r.:

Project-MER-procedure

Ontwerp-decreet modernisering m.e.r.

9. Bepalingen over grensoverschrijdende raadpleging worden nader omschreven.

Er wordt een nieuw artikel opgenomen om bepalingen te voorzien ter omzetting van artikel 7 en 9 van de MEB-richtlijn, nl. voor het regelen van de inspraak in de milieubeoordelingsprocedures over acties die in andere staten of gewesten aanzienlijke effecten in Vlaanderen kunnen hebben. Het was tot nog toe niet voorzien in het huidige DABM dat deze bepalingen zowel voor plannen/programma's als projecten voorzien waren.

10. Kwaliteitszorg: MER-deskundigen en MER-coördinator

Huidige bepaling: artikel 4.6.1.

Probleemstelling + oplossing

De verplichting dat een MER opgemaakt moet worden door een erkende MER-coördinator met een team van deskundigen in geval van plan-MER en door een erkende MER-coördinator met erkende MER-deskundigen voor een project-MER, blijft behouden.

In de praktijk bestaat onzekerheid over de invulling van de huidige bepalingen van het DABM inzake de onafhankelijkheid van de MER-deskundigen en MER-coördinator. Een aantal aspecten worden daarom in het ontwerp van decreet duidelijker opgenomen.

11. Kwaliteitszorg: richtlijnenboeken

Huidige bepaling: artikel 4.6.2.

Probleemstelling + oplossing

Het verplicht gebruik van de richtlijnenboeken voor milieueffectrapportage wordt ervaren als te rigide. Nieuwe types plannen en programma's waarvoor ook MER's (zullen) worden opgesteld, vereisen een nieuwe aanpak, het is niet de bedoeling dat bestaande richtlijnenboeken daarvoor worden toegepast wanneer deze daarvoor niet geschikt zijn. Bovendien zijn in de loop der jaren zeer uitgebreide en gedetailleerde richtlijnenboeken ontstaan. Het kan niet de bedoeling zijn dat een beperkte afwijking van een richtlijnenboek zonder dat dit uitdrukkelijk gemotiveerd werd, de juridische robuustheid van dat MER in het gedrang brengt. De informatie uit de richtlijnenboeken blijft uiteraard wel nuttig met het oog op de kwaliteit van de MER's. Deze informatie zal dan ook blijvend ter beschikking worden gesteld en up-to-date gebracht, dit wordt verder opgenomen door het Vlaams expertisecentrum m.e.r. Het is de bedoeling dat de administratie deze rol sterk kan uitbouwen. Het schrappen van het verplicht gebruik van de richtlijnenboeken gaat dus gepaard met het expliciet opnemen van de rol van het Vlaams expertisecentrum m.e.r. inzake kennisopbouw- en deling.

12. Kwaliteitszorg: monitoring

Huidige bepalingen: artikel 4.6.3. en 4.6.3bis.

De huidige bepalingen blijven behouden.

13. De adviescommissie

Huidige bepaling: artikel 4.6.4.

Deze bepaling wordt geschrapt gezien zij zonder voorwerp is geworden. Deze bepaling werd ook niet gebruikt in de praktijk.

14. Veiligheidsrapportage

In titel IV DABM werden zowel de milieueffectrapportage als de veiligheidsrapportage geregeld. De aspecten van milieueffectrapportage worden herzien en gemoderniseerd conform de conceptnota modernisering milieueffectrapportage. Daarom worden de huidige bepalingen over veiligheidsrapportage ondergebracht in een nieuwe titel van het DABM. Als logisch gevolg van de vernieuwde titel IV en het uitlichten van de bepalingen betreffende de veiligheidsrapportage uit titel IV, werden de bestaande bepalingen betreffende de veiligheidsrapportage op sommige plaatsen aangepast. Inhoudelijk verandert er echter niets aan de structuur, de procedurele en inhoudelijke bepalingen van de veiligheidsrapportage. De aanpassingen betreffen ofwel louter tekstuele aanpassingen of voor de hand liggende aanpassingen ten gevolge van de wijzigingen betreffende de milieueffectrapportage.

Juridische randvoorwaarden

15. Het moderniseringstraject wordt afgestemd op de internationale, Europese en (grond)wettelijke juridische randvoorwaarden. Teneinde de beoogde wijzigingen te kaderen, worden deze randvoorwaarden hieronder kort aangehaald.

EU-regelgeving

MEB- en SMEB-richtlijn

Op de website https://ec.europa.eu/environment/eia/index_en.htm van de Europese Commissie zijn de MEB- en SMEB-richtlijn en guidance-documenten van de Europese Commissie hierover terug te vinden. Bij de interpretatie van deze richtlijnen moet rekening gehouden worden met de rechtspraak van het Hof van Justitie.

In beide richtlijnen komen een aantal aspecten aan bod, waarop de bouwstenen van voorliggend decreet geïnspireerd zijn: MER-plicht versus screening, scoping, kwaliteit van het MER, inspraak en (doorwerking in de) besluitvorming.

16. MEB-richtlijn

De vermelde website van de Europese Commissie biedt volgend overzicht (vrij vertaald):

De MEB-richtlijn (85/337/EEG) is van kracht sinds 1985 en is van toepassing op een breed scala van gedefinieerde openbare en particuliere projecten, die zijn gedefinieerd in bijlagen I en II:

- Verplichte MER: alle in bijlage I vermelde projecten worden geacht significante effecten op het milieu te hebben en vereisen een MER (bijv. langeafstandsspoorlijnen, autosnelwegen en autowegen, luchthavens met een basisbaanlengte ≥ 2100 m, installaties voor de verwijdering van gevaarlijk afval, installaties voor de verwijdering van niet-gevaarlijk afval > 100 ton/dag, waterzuiveringsinstallaties > 150.000 i.e.).
- Beoordeling door de lidstaten (screening): voor projecten die in bijlage II worden vermeld, moeten de nationale autoriteiten beslissen of een MEB nodig is. Dit gebeurt door middel van de "screeningprocedure", die de effecten van projecten vaststelt op basis van drempels/criteria of door een onderzoek geval per geval. De nationale autoriteiten moeten echter rekening houden met de criteria van bijlage III. De in bijlage II vermelde projecten zijn over het algemeen de projecten die niet zijn opgenomen in bijlage I (spoorwegen, wegen, afvalverwerkingsinstallaties, afvalwaterzuiveringsinstallaties), maar ook andere soorten zoals stadsontwikkelingsprojecten, waterbeheersingsprojecten, wijzigingen van bestaande projecten van bijlage I of II...

De MEB-richtlijn van 1985 is drie keer gewijzigd, in 1997, in 2003 en in 2009.

De oorspronkelijke richtlijn van 1985 en de drie wijzigingen daarvan zijn gecodificeerd bij richtlijn 2011/92/EU van 13 december 2011. Richtlijn 2011/92/EU is in 2014 gewijzigd bij richtlijn 2014/52/EU (raadpleeg voor gedetailleerde informatie de Review van de MEB-richtlijn).

De MER-procedure kan als volgt worden samengevat: de ontwikkelaar kan het bevoegd gezag verzoeken om te bepalen welke informatie voor het MER door de ontwikkelaar moet worden verstrekt (scopingfase); de ontwikkelaar moet informatie verstrekken over de milieu-impact (MER-rapport – bijlage IV); de milieu-instanties en het publiek (en de getroffen lidstaten) moeten worden geïnformeerd en geraadpleegd; het bevoegd gezag beslist, rekening houdend met de resultaten van de raadpleging. Het publiek wordt achteraf geïnformeerd over de beslissing en kan de beslissing voor de rechter aanvechten.

17. SMEB-richtlijn

De vermelde website van de Europese Commissie biedt volgend overzicht (vrij vertaald):

De SMEB-richtlijn is van toepassing op een breed scala van openbare plannen en programma's (bijvoorbeeld op het gebied van landgebruik, vervoer, energie, afval, landbouw, enz.). De SMEB-richtlijn verwijst niet naar beleid. De SMEB-richtlijn is sinds 2001 van kracht.

Plannen en programma's in de zin van de SMEB-richtlijn moeten worden opgesteld of vastgesteld door een instantie (op nationaal, regionaal of lokaal niveau) en moeten worden voorgeschreven door wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen.

De SMEB-richtlijn heeft geen lijst met plannen/programma's vergelijkbaar met de MEB-richtlijn.

Een MER is verplicht voor plannen/programma's die:

- voorbereid worden voor landbouw, bosbouw, visserij, energie, industrie,

vervoer, afvalstoffen-/waterbeheer, telecommunicatie, toerisme, ruimtelijke ordening of grondgebruik en die het kader vormen voor de toekenning van toekomstige vergunningen voor projecten die zijn opgenomen in de bijlagen van de MEB-richtlijn.

of

- waarvoor gelet op het mogelijk effect op gebieden, een beoordeling vereist is uit hoofde van de artikelen 6 of 7 van de Habitatrichtlijn.

In grote lijnen moeten de lidstaten voor de hierboven niet opgenomen plannen/programma's een screeningprocedure uitvoeren om te bepalen of de plannen/programma's significante milieueffecten kunnen hebben. Als er significante effecten zijn, is een MER nodig. De screeningsprocedure is gebaseerd op criteria die zijn uiteengezet in bijlage II van de richtlijn.

De MER-procedure kan als volgt worden samengevat: er wordt een milieueffectrapport opgesteld waarin de te verwachten significante effecten op het milieu en de redelijke alternatieven voor het voorgestelde plan of programma worden geïdentificeerd. Het publiek en de milieu instanties worden geïnformeerd en geraadpleegd over het ontwerpplan of programma en het opgestelde milieुरapport. Met betrekking tot plannen en programma's die in een andere lidstaat aanzienlijke milieueffecten kunnen hebben, moet de lidstaat op het grondgebied waarvan het plan of programma wordt voorbereid, de andere lidstaat of lidstaten raadplegen. Op dit punt volgt de SMEB-richtlijn de algemene benadering van het SEA-protocol bij het VN/ECE-Verdrag inzake milieueffectrapportage in grensoverschrijdend verband.

Voorafgaand aan de vaststelling wordt rekening gehouden met het milieueffectrapport en de resultaten van de raadpleging. Zodra het plan of programma is goedgekeurd, worden de milieu instanties en het publiek geïnformeerd en wordt relevante informatie voor hen beschikbaar gesteld. Om onvoorziene nadelige effecten in een vroeg stadium te identificeren, moeten significante milieueffecten van het plan of programma gemonitord worden.

De MEB- en SMEB-procedures lijken erg op elkaar, maar er zijn enkele verschillen:

- de SMEB-richtlijn vereist dat de milieu instanties worden geraadpleegd in de screeningfase;
- scoping (d.w.z. de fase van het MER-proces die de inhoud en omvang bepaalt van de zaken die moeten worden behandeld in het MER-rapport dat moet worden ingediend bij een bevoegde autoriteit) is verplicht op grond van de SMEB-richtlijn.

Internationaalrechtelijke bepalingen

Het Verdrag van Espoo en het Protocol van Kiev

18. Het verdrag van Espoo kwam tot stand binnen het kader van de Economische Commissie voor Europa van de Verenigde Naties (UNECE).

Het verdrag heeft als doel het voorkomen, beperken en beheersen van belangrijke nadelige grensoverschrijdende milieueffecten van voorgenomen activiteiten.

De verplichtingen van het verdrag moeten worden nageleefd wanneer er sprake is van voorgenomen activiteiten die mogelijk een belangrijk nadelig grensoverschrijdend effect kunnen hebben en die vallen onder de categorieën van

activiteiten opgesomd in bijlage I bij het verdrag (artikel 2.2). Het verdrag is eveneens van toepassing op een niet in bijlage I genoemde voorgenomen activiteit als de bij deze activiteit betrokken verdragspartijen overeenkomen dat ze een belangrijk nadelig grensoverschrijdend effect kan hebben.

De milieueffectrapportage moet minstens plaatsvinden op projectniveau, maar het verdrag schrijft voor dat de partijen eveneens zullen trachten om de beginselen van de milieueffectrapportage toe te passen op beleidsvoornemens, plannen en programma's (artikel 2.7).

19. Op de Tweede Bijeenkomst van de Verdragspartijen bij het Verdrag van Espoo (februari 2001, Sofia) werd beslist tot de oprichting van een *ad hoc* Werkgroep met als taak de onderhandelingen over de opstelling van een zogenaamd Strategisch MER-Protocol (Protocol on Strategic Environmental Assessment). Dit leidde op 21 mei 2003 tot de ondertekening van het Protocol inzake Strategische Milieueffectrapportage (ook wel "*SEA-Protocol*" genaamd). Het Kiev Protocol is internationaalrechtelijk in werking getreden op 11 juli 2010. België heeft dit Protocol evenwel nog niet geratificeerd. In afwachting van de formele ratificatie door het Vlaamse Gewest, wordt in voorliggend decreet inhoudelijk reeds rekening gehouden met dit Protocol.

20. Uit de bepalingen van het SEA-Protocol valt een grote invloed van de Europese SMEB-Richtlijn op te maken.

In tegenstelling tot de SMEB-Richtlijn voorziet het SEA-Protocol evenwel uitdrukkelijk in een afzonderlijke scopingbepaling, die tevens gepaard gaat met een verplicht overleg met milieu- en gezondheidsautoriteiten. Binnen de scopingprocedure moet ook publieke participatie worden nagestreefd, maar dit is geen verplichting. Hoewel het SEA-Protocol niet voorschrijft dat er een scopingrapport moet worden opgemaakt, wordt zulks wel gesuggereerd in de *Resource Manual* van de UNECE als mogelijke manier om het resultaat van de scoping vast te leggen.⁵

24. Wat de publieke participatie betreft, is artikel 8 van het SEA-Protocol gebaseerd op de relevante bepalingen uit het Verdrag van Aarhus.

Artikel 9 van het SEA-Protocol bevat dezelfde vereisten inzake het overleg met milieu- en gezondheidsinstanties als diegene die vervat liggen in artikel 6 van de SMEB-Richtlijn.

Het Verdrag van Aarhus

25. Hoewel het Verdrag van Aarhus een ruimere reikwijdte heeft dan louter en alleen de milieubeoordeling, heeft het een belangrijke invloed gehad op de inspraak van het publiek in de besluitvorming en de toegang tot informatie inzake milieubeoordeling.

Hoewel het verdrag zich niet uitspreekt over de verplichting tot de onderwerping van een plan, programma of project aan een m.e.r.-proces, volgt uit artikel 6 en 7

---

⁵ UNECE, *Resource Manual to Support Application of the Protocol on SEA*, 73.

dat, als er volgens het nationale recht een milieubeoordeling moet worden opgemaakt, het publiek een inspraak moet krijgen over de besluiten met betrekking tot deze plannen, programma's en activiteiten.

Deze inspraakmogelijkheid moet "vroegtijdig" geboden worden, doch het Verdrag bepaalt niet wanneer de inspraak juist moet worden ingepland in het kader van een milieubeoordelingsprocedure. Uit de aanbevelingen van het Aarhus Convention Compliance Committee (hierna: "ACCC") kan alvast worden opgemaakt dat het ACCC de mening is toegedaan dat de vraag of aan de inspraakmogelijkheden overeenkomstig het verdrag voldaan is, *in concreto* moet worden beoordeeld. Zo kan de mate waarin inspraakmogelijkheden voorzien moeten worden evenredig zijn met de grootte van het betrokken plan, programma of de activiteit en de milieugevolgen daarvan⁶.

Aldus kan besloten worden dat de inspraakmogelijkheid die door het Verdrag van Aarhus wordt geboden een actief proces moet omvatten waarbij een wederkerig debat ontstaat tussen het publiek, de eventuele projectontwikkelaar en/of de overheid die de uiteindelijke beslissing neemt.

Artikel 23 van de Grondwet en het standstill-beginsel

26. Overeenkomstig artikel 23, 4° van de Grondwet "heeft ieder het recht om een menswaardig leven te leiden. Daartoe waarborgen de wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel, rekening houdend met de overeenkomstige plichten, de economische, sociale en culturele rechten, waarvan ze de voorwaarden voor de uitoefening bepalen. Die rechten omvatten inzonderheid: (...) 4° het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu".

Hoewel artikel 23 Grondwet geen rechtstreekse werking heeft, verwoordt zij wel het *standstill*-beginsel, dat de overheid verbiedt het bestaande beschermingsniveau af te bouwen zonder redenen die verband houden met het algemeen belang en na het zorgvuldig afwegen van alle betrokken belangen. Opdat er sprake zou kunnen zijn van een schending van het beginsel verankerd in artikel 23, 4° van de Grondwet, is alsdan vereist dat (1) er een aanzienlijke achteruitgang van de bescherming van het leefmilieu plaatsvindt en, wanneer dat het geval zou zijn, dat (2) er daarvoor geen redenen zijn die verband houden met het algemeen belang.⁷

Die verplichting kan echter niet zo worden begrepen dat ze de decreetgever zouden verbieden wijzigingen aan te brengen in het vergunningstelsel inzake stedenbouw en milieu. Zij verbiedt maatregelen te nemen die een aanzienlijke achteruitgang zouden betekenen van het in artikel 23, derde lid, 4°, van de Grondwet gewaarborgde recht, zonder dat daarvoor redenen zijn die verband houden met het algemeen belang, maar zij ontzegt de decreetgever niet de bevoegdheid om te oordelen hoe dat recht op de meeste adequate wijze kan

---

⁶ Zie Aarhus Convention Compliance Committee, *Findings and Recommendations with regard to Communication ACCC/C/2012/68 (European Union and United Kingdom)*, 13 januari 2014, § 97, alwaar de ACCC oordeelde dat "de beoordeling of een verdragspartij een schending van artikel 6 van het Verdrag begat, hangt af van de vraag of de maatregelen die werden genomen teneinde de publieke participatie te garanderen in verhouding staan tot de omvang en de mogelijke milieueffecten van het betrokken project" (vrije vertaling).

⁷ GwH 25 februari 2021, nr. 30/2021, overweging B.33.2

worden gewaarborgd. De premisse van de beoogde hervorming is dat een procedurele vereenvoudiging niet noodzakelijk hoeft te leiden tot een aanzienlijke achteruitgang van het beschermingsniveau, en een dergelijke procedurele vereenvoudiging te verantwoorden is door redenen van algemeen belang.

Zo oordeelde het Grondwettelijk Hof in een arrest van 21 januari 2021 met nr. 6/2021 dat een versoepeling van de Brusselse wetgever inzake de m.e.r.-procedure voor parkeerplaatsen niet bestaanbaar is met artikel 23 van de Grondwet, in zoverre deze versoepeling tot gevolg heeft dat de m.e.r.-procedure voortaan zodanig vorm wordt gegeven dat er minder waarborgen worden geboden inzake de onafhankelijkheid van de auteur van het MER en de opdrachtgever dan de waarborgen die bestonden voor deze versoepeling. Hoewel het Hof aanvaardt dat overwegingen inzake de tijdsduur en de kostprijs van de m.e.r.-procedure een zaak van algemeen belang uitmaken, zag het Hof *in casu* niet in hoe dat doel werd verwezenlijkt.

Het voorliggend decreet voldoet aan het standstill-beginsel. Waar daaromtrent enige toelichting noodzakelijk werd geacht, werd dit in het volgend punt 'beleidsmaatregelen en doelstelling' of bij de toelichting van de artikelen verduidelijkt.

Openbaarheid van bestuur

27. Op 7 december 2018 werd een nieuw Bestuursdecreet goedgekeurd. In tussentijd werd huidig titel IV van het DABM hiervoor nog niet aangepast bijgevolg wordt met voorliggend decreet naar de correcte bepalingen van het nieuwe Bestuursdecreet verwezen.

Hoewel Bestuursdecreet onverkort van toepassing is op de daden van actieve openbaarheid van bestuur in het kader van de milieubeoordelingsprocedure, werd ook een bepaling voorzien, nieuw artikel 4.4.1. DABM, dat de verhouding toelicht tussen de verschillende verplichtingen tot actieve openbaarheid van bestuur die in de milieubeoordelingsprocedure tot uiting komen en het Bestuursdecreet van 7 december 2018.

Zo bepaalt dit artikel dat de verplichtingen tot actieve openbaarheid van bestuur zoals vervat in de milieubeoordelingsprocedure geen afbreuk doen aan de algemene vereisten inzake de actieve openbaarheid van bestuur zoals vastgelegd in artikel II.3 (inzake de ordening, accuraatheid, vergelijkbaarheid, actualisatie en raadpleegbaarheid van de milieu-informatie) en artikel II.4 (houdende de vereiste om de milieu-informatie op een actieve, systematische en transparante wijze te verspreiden en op een doeltreffende wijze toegankelijk is).

In tweede instantie stelt dit artikel dat de initiatiefnemer van een MER op de verschillende momenten waar milieu-informatie volgens het principe van de actieve openbaarheid van bestuur openbaar wordt gemaakt, aan de bevoegde overheid kan verzoeken om de informatie geheel of gedeeltelijk aan de openbaarheid te onttrekken. Dat is met huidig DABM ook reeds mogelijk en wordt ook weer mee opgenomen. Het verzoek tot de onttrekking aan de openbaarheid wordt behandeld overeenkomstig artikel II.36 van het Bestuursdecreet. De

Vlaamse Regering wordt gemachtigd om nadere procedureregels vast te stellen inzake het verzoek tot onttrekking van milieu-informatie aan de openbaarheid.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

28. Het ontwerp van decreet vat meerdere krachtlijnen zoals ook bevestigd in de conceptnota 'modernisering milieueffectrapportage' zoals op 11 februari 2022 aangenomen door de Vlaamse Regering.

29. De werkingssfeer van de milieubeoordeling blijft beperkt tot de werkingssfeer zoals bepaald in de Europese MEB- en SMEB-richtlijn. Rekening houdend met de rechtspraak wordt het toepassingsgebied maximaal afgestemd met de Europese definities. Plannen die rechtstreeks doorwerken in de besluitvorming van vergunningen zoals bijvoorbeeld sectorale voorwaarden voor windturbines, vallen conform de rechtspraak onder het toepassingsgebied. In sommige gevallen kan het noodzakelijk zijn om ook voor regelgeving een plan-m.e.r. op te maken.

Voor plannen, programma's, projecten of beleidsvoornemens die niet onder de werkingssfeer vallen of niet van rechtswege onder de MER-plicht vallen, kan steeds (vrijwillig) een MER opgemaakt worden overeenkomstig de generieke bepalingen van voorliggend decreet, bijvoorbeeld voor masterplannen of gebiedsprogramma's. Milieueffectrapportages voor plannen blijken namelijk meer effectief te zijn wanneer deze uitgevoerd worden voor meer strategische of beleidsmatige plannen in een vroege planningsfase daar er ook meer ruimte is om milieuoverwegingen op een betere manier te kunnen integreren en door te laten werken in besluitvorming. Het voorliggend decreet maakt dit ook mogelijk.

30. Maatwerk en een procesmatige integratie van milieueffectrapportage in het besluitvormingsproces voor een specifiek type plan, programma of project dragen bij tot efficiëntie en doorwerking van de effectenbeoordeling in besluitvorming. De voorbije jaren werd voor een aantal besluitvormingsprocessen een procedurele integratie van de milieueffectrapportage gerealiseerd in de regelgeving voor opmaak van het plan/project (bijvoorbeeld ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP), complexe projecten en de regionale mobiliteitsplannen). Ook voor de omgevingsvergunning werd de milieueffectrapportage formeel geïntegreerd in de vergunningsprocedure.

Het voorliggend ontwerp van decreet wenst de huidige bepalingen van het decreet (DABM) te wijzigen in die zin dat deze bepalingen een maximale integratie of samenloop op maat van het besluitvormingsproces voor plannen, programma's of projecten mogelijk maken.

31. Vanuit de Europese richtlijnen is het vereist om voor die voornemens van plannen, programma's of projecten die mogelijk aanzienlijke milieueffecten kunnen hebben een milieubeoordeling te voorzien alvorens een plan of programma vast te

stellen of een project goed te keuren. De bevoegde overheid moet kunnen oordelen of een voorgenomen actie aan een milieubeoordeling onderworpen moet worden. Dit gebeurt door een onderzoek per geval via de screening voor zover voor specifieke plannen of projecten al niet bepaald wordt dat een milieueffectrapportage moet gebeuren.

De screening wordt terug naar de essentie gebracht. Er moet sneller duidelijkheid komen of een MER wel of niet opgemaakt moet worden. Van zodra uit een beperkt onderzoek al blijkt dat er mogelijk aanzienlijke milieueffecten te verwachten kunnen zijn, is namelijk een milieueffectrapportage en de opmaak van een MER aan de orde.

32. Het gemotiveerd verzoek tot ontheffing voor de verplichting van milieueffectrapportage wordt afgeschaft. De doelstelling en de uitwerking van het gemotiveerd onderzoek tot ontheffing om aan te tonen dat er geen aanzienlijke milieueffecten veroorzaakt zullen worden, wordt ondervangen door een screening of een milieueffectbeoordeling met gerichte scoping. Dit betekent een vereenvoudiging en leidt tot meer duidelijkheid en rechtszekerheid. Met voorliggend decreet wordt de regelgeving voor project-milieueffectrapportage op deze manier vereenvoudigd. Deze vereenvoudiging zal leiden tot meer rechtszekerheid. Er zal slechts één screeningsinstrument worden behouden, namelijk de project-m.e.r.-screening. De projecten vermeld in bijlage II zullen bij besluit worden overgeheveld naar de andere bijlagen. Van een aantal categorieën projecten van de huidige bijlage II van het project-m.e.r.-besluit wordt verwacht dat zij steeds aanzienlijke effecten op mens en milieu kunnen hebben. Deze projecten zullen daarom opgenomen moeten worden op bijlage I. De meeste projecten van bijlage II zullen onder de huidige bijlage III terecht komen.

Vooreerst moet worden nagegaan of er ingevolge de wijzigingen werkelijk in een minder verregaande bescherming van het milieu zal worden voorzien.

De opheffing van de ontheffingsprocedure heeft enerzijds tot gevolg dat er verstrengingen zijn voor bepaalde rubrieken die overgeheveld zouden worden van de ('oude') bijlage II MER-besluit (ontheffing) naar de aangepaste bijlage I MER-besluit (van rechtswege project-MER-plichtige projecten). De verstrenging ten opzichte van de huidige situatie kan geen achteruitgang van het beschermingsniveau van het leefmilieu uitmaken, laat staan dat deze achteruitgang aanzienlijk zou zijn. Bijgevolg maken deze verstrengingen geen schending uit van het standstill-beginsel.

De opheffing van de ontheffingsprocedure heeft anderzijds tot gevolg dat enkele vroegere – in beginsel - project-MER-plichtige projecten (doch waarvoor een ontheffing verkregen kon worden) nu screeningsgerechtigd worden. De eerste vraag die rijst in het licht artikel 23, derde lid, 4° G.W. is te weten (1) of de beoogde wijziging een aanzienlijke achteruitgang van het recht op de bescherming van een

gezond leefmilieu met zich meebrengt en (2) dat, in de mate er wel sprake zou zijn van een aanzienlijke achteruitgang van het leefmilieu, deze aanzienlijke achteruitgang wordt verantwoord door een reden van algemeen belang.

De doelstelling van algemeen belang die met de hervorming gepaard gaat is administratieve vereenvoudiging. Administratieve vereenvoudiging wordt door het Grondwettelijk Hof aanvaard als een motief van algemeen belang om hervormingen die een impact hebben op de milieueffectrapportage te verantwoorden, op voorwaarde dat de procedure voorziet in genoeg "preventieve en curatieve bescherming"⁸.

De vroegere – in beginsel – project-MER-plichtige projecten die nu screeningsgerechtigd worden, zullen nog steeds aan een vorm van screening in de zin van artikel 4, 2 Project-MER-Richtlijn worden onderworpen. Hoewel de Vlaamse bijlage II-projecten principieel onderworpen zijn aan de MER-plicht, kunnen zij immers onder het vigerende ontheffingskader alsnog worden vrijgesteld van deze MER-plicht indien wordt aangetoond dat ze toch geen aanzienlijke effecten hebben. In die zin garandeert de principiële MER-plicht die thans geldt voor bijlage II-projecten ten opzichte van een screeningsplicht niet per definitie een ruimer beschermingsniveau: onder beide regimes dient een Vlaams bijlage II-project dat aanzienlijke effecten kan hebben te worden onderworpen aan de MER-plicht; is dat niet zo, dan geldt onder geen van beide regimes de MER-plicht. De vaststelling is dan dat de ontheffingsprocedure, bekeken vanuit de optiek van het leefmilieu, in de praktijk geen echte meerwaarde biedt ten opzichte van de screening: het zijn twee kanten van dezelfde medaille. In die zin is de afschaffing van de ontheffingsprocedure en de daarop geënte nieuwe bijlage II van het MER-besluit geen achteruitgang van de bescherming van het leefmilieu.

De vraag rijst op welke punten deze screening verschilt van de thans geldende ontheffingsprocedure.

Het eerste verschil voor de beoordeling van een Vlaams bijlage II-project onder het vigerende kader en een toekomstige screening zou zijn dat het Team Mer niet langer beslist over de aanzienlijkheid van de effecten en over het al dan niet opstellen van een project-MER (afschaffing gemotiveerd verzoek tot ontheffing), maar het vergunningverlenend bestuur. Dat is thans onder de bepalingen van het DABM en het Omgevingsvergunningsdecreet ook al het geval voor de Vlaamse bijlage III-projecten.

Bovendien is het zo dat de tussenkomst van het Team Mer bij de screenings/ontheffingsprocedure onder het vigerende kader er hoogstens toe kan leiden dat een project dat wordt geacht aanzienlijke effecten te hebben (bijlage II-

---

⁸ Zie bijv. GwH 14 september 2006, nr. 135/2006 (afschaffing van de verplichting om voorafgaandelijk het gewestplan te herzien en dus een plan-MER op te maken voor het tracé van een autosnelweg, nu er ook een project-MER-plicht geldt voor een dergelijk project)

project of omdat het vergunningverlenend bestuur op basis van de screening vaststelt dat er een project-MER moet worden opgemaakt), wordt ontheven van de project-MER-plicht. Bekeken vanuit die optiek, is er dus evenmin sprake van een achteruitgang van het beschermingsniveau.

Daarnaast kan benadrukt worden dat het vergunningverlenend bestuur gebruik kan maken van de informatie over milieueffectrapportage die het expertisecentrum m.e.r. in het algemeen ter beschikking stelt en indien nodig het expertisecentrum m.e.r. kan contacteren voor vrijblijvende ondersteuning.

33. Een doorslaggevende factor voor de meerwaarde van milieueffectrapportage, in het bijzonder voor de efficiëntie, effectiviteit en doorwerking ervan bij besluitvorming, is de focus op inhoudsbepaling (scoping). Milieueffectrapportage moet de focus concreet leggen op het onderzoeken van de mogelijke aanzienlijke milieueffecten en moet op die manier op relevante wijze bijdragen tot de besluitvorming. Een gerichte scoping van het milieuonderzoek leidt niet alleen tot een betere doorwerking van milieuoverwegingen bij besluitvorming, het draagt ook bij tot de proportionaliteit van administratieve en financiële lasten voor milieueffectrapportage zonder in te boeten aan de kwaliteit en effectiviteit van milieueffectrapportage. De kwaliteit en volledigheid van milieueffectrapportage wordt namelijk niet bepaald door de omvang van onderzoek en rapporten. Hierbij is het van belang dat de scoping zo gericht mogelijk kan gebeuren, waarbij de betrokken actoren de krijtlijnen van het onderzoek op voorhand afbakenen. Er moet worden vermeden dat in de loop van de procedure niet-essentiële bijstellingen zouden plaatsvinden of bijkomend niet-essentiële stukken worden gevraagd.

Meerdere actoren staan mee in voor een gerichte scoping, zoals het expertisecentrum, erkende MER-coördinatoren en MER-deskundigen, adviesinstanties en bevoegde overheden. Een gerichte scoping is een gedeelde opgave en verantwoordelijkheid. Overbodige en generieke informatie moeten vermeden worden als weerslag in milieueffectrapporten. Niet alle informatie en effecten op de omgeving moeten in het milieueffectenrapport staan, de aanzienlijke milieueffecten moeten besproken worden in het licht van de doelstelling van het plan, programma of het project als voorwerp van het besluitvormingsproces.

De doelstelling, de inhoud en het detailleringsniveau van het plan- of projectvoornemen en de fase van het besluitvormingsproces, bepalen welke onderzoeksvragen voor besluitvorming redelijkerwijs aan de orde zijn, zo ook voor milieueffectrapportage. Ook de mate waarin bepaalde aspecten beter op andere niveaus van het gehele besluitvormingsproces kunnen worden beoordeeld is van belang teneinde overlappende milieubeoordelingen te vermijden.

34. De Europese SMEB- en MEB-richtlijn bepalen dat lidstaten en regio's moeten

garanderen dat de kwaliteit van milieueffectrapportage toereikend is om aan de eisen van de richtlijn te voldoen. De kwaliteitsborging blijft met voorliggend decreet in lijn met de vereisten die verankerd zijn in de Europese richtlijnen betreffende milieueffectrapportage.

Meerdere actoren vervullen een belangrijke rol en dragen verantwoordelijkheid voor de kwaliteit en doorwerking van milieueffectrapportage: de initiatiefnemer of opdrachtgever, de deskundigen zoals erkende MER-coördinatoren en MER-deskundigen, het expertisecentrum, adviesinstanties en de plannende of vergunningverlenende overheden. Kwaliteitsborging gebeurt vanuit gedeeld eigenaarschap met specifieke rollen en verantwoordelijkheden.

35. De Vlaamse overheid wenst een Vlaams expertisecentrum m.e.r. te erkennen als een multidisciplinair, onafhankelijk en gedegen expertisecentrum. Het expertisecentrum is de basis en hefboom voor de kwaliteit en praktijk van milieueffectrapportage in Vlaanderen. Het expertisecentrum staat in voor adviesverlening, informatieverstrekking, praktijkgerichte kennis en (digitale) dienstverlening voor verschillende doelgroepen, in het bijzonder ook voor MER-coördinatoren/-deskundigen en lokale overheden. Het expertisecentrum werkt nauw samen met erkende MER-coördinatoren en MER-deskundigen en andere actoren binnen het netwerk zoals betrokken adviesinstanties, kennisinstellingen, onderzoeks- en opleidingscentra.

36. Het expertisecentrum bouwt kennis op samen met de actoren binnen het netwerk met ondersteuning van een digitaal platform en speelt wendbaar in op relevante maatschappelijke ontwikkelingen waarbij milieueffectrapportage belangrijk is en kan zijn. De decretale basis en het verplichtend karakter van de richtlijnenboeken verdwijnt. Het Vlaams expertisecentrum m.e.r. voorziet meerdere handleidingen en guidances voor het goede verloop van milieueffectrapportage en de inhoud van een MER met inbegrip van methodologische aspecten. Goede dynamische handleidingen, guidances en kaders die richtinggevend en inspirerend werken, zijn en blijven belangrijk. Het expertisecentrum biedt de nodige ondersteuning van actuele informatie- en inspiratiebronnen als guidance (handleidingen,..), actuele wetenschappelijke kennis en goede praktijken via een online dynamisch platform. Hierbij wordt ook gebruik gemaakt van kennis en inzichten van de relevante administraties binnen andere beleidsdomeinen. Dit moet de huidige en minder dynamische richtlijnenboeken vervangen. Zodoende zullen de betrokken actoren toegang krijgen tot de relevante informatie en de recentste ontwikkelingen met betrekking tot milieueffectrapportage.

37. Het expertisecentrum treedt op als adviesinstantie in de procedure tot opmaak van een plan-MER: het advies over de reikwijdte en detailleringniveau ('scopingsadvies') en over de kwaliteit van een milieueffectrapport. Tijdens de

raadpleging van adviesinstanties bij de planprocedure moet, voor zover voor het plan een MER is vereist, een vraag tot kwaliteitsadvies over het MER aan het expertisecentrum gesteld worden in functie van kwaliteitsborging.

38. De capaciteit en expertise van het expertisecentrum moet in de praktijk meer ingezet kunnen worden bij de begeleiding, en kwaliteitsbeoordeling van plannen en projecten met een Vlaamse dimensie of die een belangrijke impact kennen op de leefomgevingskwaliteit⁹. Deze plannen en projecten zijn meer gebaat bij een grotere inzet en dienstverlening vanuit het expertisecentrum in aanvulling tot de kwaliteitsborging ingevuld door bevoegde overheden, adviesinstanties en erkende MER-coördinatoren en -deskundigen. Dit leidt tot een betere inzet van capaciteit en middelen en biedt een gerichte meerwaarde gezien in de praktijk een nog betere begeleiding voor kwaliteitsborging wordt voorzien waar dat ook wenselijk is.

In andere gevallen is een bijkomende substantiële inbreng en capaciteit vanuit het expertisecentrum ten opzichte van de rol en verantwoordelijkheid van de erkende MER-coördinatoren en -deskundigen minder vereist voor kwaliteitsborging. De erkenning van MER-coördinatoren en MER-deskundigen bieden namelijk al garanties naar kwaliteit. Voor projecten is het nog steeds de bedoeling dat het expertisecentrum een beslissing neemt tot goed- of afkeuring van het project-MER waar zij de kwaliteit van het MER onderzoekt. Bovendien is ten allen tijde is er voorzien in een (digitale) dienstverlening en ondersteuning van het expertisecentrum. Zo worden administratieve lasten vermeden die voor meerdere dossiers geen meerwaarde leveren voor de kwaliteit en doorwerking van milieueffectrapportage. Het is cruciaal dat de beschikbare en nodige capaciteit en expertise efficiënt en effectief ingezet wordt, zeker voor die dossiers waar dit ook noodzakelijk is voor de bescherming van de leefomgevingskwaliteit.

39. De erkenning van MER-coördinatoren en MER-deskundigen is en blijft een belangrijke pijler om kwaliteitsborging te verzekeren. De erkenning moet garant staan voor kwaliteit en expertise. De erkende MER-coördinatoren en MER-deskundigen dragen een belangrijke verantwoordelijkheid inzake proces, inhoud en kwaliteit van milieueffectrapportage.

Het expertisecentrum biedt begeleiding en ondersteuning voor MER-coördinatoren en deskundigen. Het expertisecentrum zet in op specifieke opleidingen voor milieueffectrapportage en samenwerkingsverbanden met verenigingen, kennisinstellingen en opleidingscentra. Specifiek voor erkenningen wordt ook verder ingezet op digitale dienstverlening ter ondersteuning en opvolging van de gebruikseisen voor de uitoefening van de erkenning. Dit draagt bij tot een gerichte opvolging van erkenningen. Een specifiek aandachtspunt bij de opvolging vormt de nodige garanties van onafhankelijkheid en onpartijdigheid. De toekenning van erkenningen, het formele toezicht en de handhaving met bijvoorbeeld het opleggen van corrigerende maatregelen voor erkende MER-coördinatoren en MER-deskundigen blijven bij de overheid.

---

⁹ Vlaamse regeerakkoord 2019-2024, p. 155.

40. De Vlaamse overheid zet resoluut in op digitalisering. Ter ondersteuning van de milieueffectrapportage en het expertisecentrum wordt structureel en gefaseerd ingezet op een digitale dienstverlening als zeer belangrijke hefboom voor de modernisering. Deze dienstverlening krijgt over de volgende jaren structureel vorm door meerdere projecten en acties voor digitalisering. De regelgeving wordt digitaalvriendelijk opgemaakt als belangrijk kenmerk van kwaliteitsvolle regelgeving.

Met oog op efficiëntie en effectiviteit is het belangrijk dat relevante actuele data beschikbaar en ontsloten kan worden voor milieueffectrapportage. Milieueffectrapportage en de onderzoeken en rapporten die eruit volgen, leveren op hun beurt een grote hoeveelheid actuele data op over onze leefomgevingskwaliteit. Deze waardevolle data moet meer toegankelijk ontsloten en hergebruikt worden alsook beter doorstromen naar betrokken adviesinstanties en overheden. Een nauwe samenwerking met en tussen verschillende instanties is hiervoor cruciaal.

Het expertisecentrum zal via een digitaal platform informatie, goede voorbeelden, actuele wetenschappelijke onderbouwingen, ontwikkelingen en methodologieën beschikbaar stellen. Het digitaal platform draagt bij aan de kwaliteit en expertise van milieueffectrapportage. De digitale dienstverlening en specifieke ondersteunende digitale tools zullen ook bijdragen aan de proportionaliteit van kosten van milieueffectrapportage voor betrokken actoren.

Impactanalyse

Budgettaire impact voor de Vlaamse Overheid

41. Er is geen weerslag op de begroting wat betreft de personeels- en werkingskosten van de Vlaamse overheid.

De werking en dienstverlening van het expertisecentrum worden gedragen door het departement Omgeving van de Vlaamse overheid.

Het advies van de Inspectie van Financiën is verleend op 30 maart 2023 en gaat in bijlage xx.

Het begrotingsakkoord van 24 mei 2023 gaat in bijlage xx.

Impact op de lokale en provinciale besturen

42. Er is geen werving van extra personeel bij de lokale en provinciale besturen en bijgevolg geen raming van de meerkosten voor werving noodzakelijk.

Lokale en provinciale besturen zijn een belangrijke doelgroep van het expertisecentrum en krijgen ook de nodige bijstand en ondersteuning. Voor de lokale en provinciale besturen voorziet het expertisecentrum in de nodige informatiesessies, opleiding en communicatie en zet hiertoe de nodige samenwerkingsverbanden op.

Het expertisecentrum voorziet meerdere handleidingen en guidances voor het goede verloop van milieueffectrapportage en inhoud van een MER met inbegrip van methodologische aspecten. Het expertisecentrum biedt de nodige ondersteuning van actuele informatie- en inspiratiebronnen als guidance (handleidingen,..), actuele wetenschappelijke kennis en goede praktijken via een online dynamisch platform. De lokale en provinciale besturen kunnen voor vragen en informeel advies blijvend terecht bij het Vlaams expertisecentrum milieueffectrapportage als aanspreekpunt voor milieueffectrapportage en actuele ontwikkelingen.

Digitale dienstverlening en de ontwikkeling van beslissingsondersteunende tools dragen bij tot meer efficiëntie en effectiviteit van MER. Dit komt ook de lokale en provinciale besturen ten goede. Een dynamisch platform van het expertisecentrum en een MER-platform ter begeleiding van de MER procedures zullen in sterke mate een bijdrage leveren, ook voor de lokale en provinciale overheden. De geplande digitale dienstverlening betekent op termijn een positieve weerslag op de lokale en provinciale besturen.

Op korte termijn wordt een screeningstool operationeel gesteld. Dit betekent een vermindering van werkingsuitgaven voor lokale besturen, aangezien de kosten tot de opmaak en procedure voor het onderzoek tot milieueffectrapportage (zogenaamde screening) in sterke mate zal verminderen. Op langere termijn zullen ook de scopingstool en digitale MER toepassing bijdragen tot een vermindering van werkingsuitgaven. De nodige ondersteuning voor de toepassing van de digitale tools wordt voorzien door het expertisecentrum.

De uitvoering van initiatieven en de impact op lokale en provinciale besturen worden opgevolgd en geëvalueerd door het expertisecentrum met oog op eventuele noodzakelijke bijsturingen. Een belangrijk aandachtspunt hierbij vormt de proportionaliteit van milieueffectrapportage, in het bijzonder de grootteorde van doorlooptijd en besteding van middelen in relatie tot de bijdrage en doorwerking van milieueffectrapportage voor besluitvorming van het voorgenomen plan of project.

Implementatie

43. Inwerkingtreding: De Vlaamse Regering regelt de inwerkingtreding van dit decreet. De bedoeling is om het decreet gelijktijdig in werking te laten treden met de (wijzigingen aan de) noodzakelijke uitvoeringsbesluiten. Dit houdt in dat de inwerkingtreding van dit ontwerp van decreet wordt bepaald door de Vlaamse Regering.

44. Overgangsbepalingen: De nodige overgangsbepalingen zijn voorzien voor de wijzigingen aan het DABM, hiervoor wordt verwezen naar de toelichting bij de

artikelen. Wat betreft de sectorale regelgeving zal het uitvoeringsbesluit de wijze van inwerkingtreding bepalen.

45. Uitvoeringsbesluiten: Na de eerste principiële goedkeuring van het ontwerpdecreet door de Vlaamse Regering wordt gestart met de voorbereiding van de noodzakelijke uitvoeringsbesluiten. Ontwerpen van uitvoeringsbesluit kunnen voor advies worden voorgelegd aan de Raad van State van zodra het ontwerp van decreet is goedgekeurd door het Vlaamse Parlement.

46. Handhaving: De geldende handhavingsbepalingen worden niet gewijzigd.

C. Totstandkomingsprocedure

De Inspectie van Financiën heeft advies gegeven op ...

Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting werd gegeven op ...

Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de bestuurszaken werd gegeven op..

De Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen heeft advies gegeven op....
(bespreking)

De Strategische Adviesraad voor Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed heeft advies gegeven op ....

De Vlaamse Toezichtcommissie heeft advies gegeven op ...

De Raad van State, afdeling Wetgeving, heeft advies nr. xx gegeven op...
(bespreking)

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

De voorgestelde wijzigingen betreffen gewestaangelegenheden.

II. Toelichting bij de artikelen

Voorliggend decreet beoogt de wijziging van titel IV van het DABM wat de milieueffectrapportage betreft. Als gevolg daarvan worden de bepalingen inzake de milieueffectrapportage en de bepalingen inzake de veiligheidsrapportage uit elkaar gehaald.

Huidige titel IV van het DABM wordt opgeheven met het oog op de invoering van een nieuwe titel IV die enkel betrekking heeft op de milieueffectrapportage. Gezien de voormalige titel IV DABM ook betrekking had op de veiligheidsrapportage wordt dit deel afgesplitst in een nieuwe titel IV/1.

Het nieuwe ontwerp van decreet voorziet een gestructureerde opbouw van de tekst volgens de kenmerken en procesonderdelen van milieubeoordeling. Voor zover de SMEB- en MEB-richtlijn en specifieke verschillen dit vereisen, werd in de bepalingen van het decreet onderscheid gemaakt voor milieubeoordeling voor plannen en programma's, respectievelijk projecten. Dit komt de eenduidigheid en leesbaarheid ten goede.

HOOFDSTUK 1. – Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

HOOFDSTUK 2. – Wijzigingen aan het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

Artikel 2

Dit artikel heft de huidige titel IV van het DABM op met het oog op de invoering van een nieuwe titel IV (artikel 3 tot en met 55) die enkel betrekking heeft op de milieueffectrapportage. Gezien de voormalige titel IV DABM ook betrekking had op de veiligheidsrapportage wordt dit deel afgesplitst in een nieuwe titel IV/1 (zie bespreking artikel 59 tot en met 92).

Artikel 3, 4 en 5

Deze artikelen behoeven geen nadere toelichting, de volgende titels worden ingevoegd:

TITEL IV. MILIEUEFFECTRAPPORTAGE

AFDELING 1. DEFINITIES

Artikel 6

Artikel 4.1.1

Dit artikel definieert een reeks begrippen die in de nieuwe titel IV worden gebruikt.

1° "actie": deze notie wordt gehanteerd als overkoepelende term voor plannen, programma's en projecten. Deze term is opgenomen omwille van het praktisch gebruik ervan in algemene, overkoepelende bepalingen van dit ontwerp.

2° "betrokken publiek": deze definitie is geïnspireerd op artikel 1, tweede lid, (e) van de MEB-richtlijn en artikel 2, 1° Omgevingsvergunningsdecreet. Het betrokken publiek is dat deel van het (ruime) publiek dat gevolgen ondervindt of waarschijnlijk ondervindt van de besluitvorming of er belanghebbende bij is.

3° "bevoegde overheid": deze term verwijst naar de overheid die bevoegd is om het plan of programma vast te stellen dan wel om te beslissen over het al dan niet verlenen van een vergunning voor een project. De bevoegdheid van de overheid ligt vervat in de sectorale regelgeving die van toepassing is op de voorgenomen actie.

4° "grens- of gewestgrensoverschrijdende milieueffecten": als een milieubeoordeling wordt uitgevoerd voor een actie binnen het Vlaamse Gewest die mogelijk aanzienlijke milieueffecten genereert buiten het grondgebied van het Vlaamse Gewest, gelden specifieke verplichtingen die in hoofdstuk 4 worden beschreven bij de verschillende procedurestappen. Deze verplichtingen vloeien enerzijds voort uit de SMEB- en de MEB-richtlijnen en anderzijds uit het Verdrag van Espoo. Vandaar dat er in de definitie wordt gesproken van milieueffecten die zich kunnen voordoen in verdragspartijen bij het Verdrag van Espoo, Europese lidstaten of andere Belgische gewesten.

5° "initiatiefnemer": Deze definitie blijft behouden en behoeft geen verdere uitleg.

6° "milieubeoordeling": de milieubeoordeling is een proces dat uit verschillende stappen bestaat. De verschillende onderdelen van de definitie zijn overgenomen uit de MEB-richtlijn. Het is evenwel zo dat de MEB-richtlijn spreekt over "milieueffectbeoordeling" en niet over "milieubeoordeling". De SMEB-richtlijn gebruikt wel de term "milieubeoordeling". In voorliggend decreet wordt ervoor geopteerd om met één term zowel het begrip milieueffectbeoordeling uit de MEB-richtlijn als het begrip milieubeoordeling uit de SMEB-richtlijn te vatten. Daarbij wordt ervoor gekozen om deze laatste term te hanteren omdat dit het meest eenvoudige begrip is, dit komt de leesbaarheid en verstaanbaarheid van de regelgeving ten goede.

De milieubeoordeling bestaat uit de volgende chronologische stappen:

- a) het voorbereiden en opstellen van het milieueffectrapport: dit impliceert echter niet dat alle voorbereidingen en onderzoek in het proces in het rapport dienen te worden opgenomen;
- b) het raadplegen van de betrokken adviesinstanties en het betrokken publiek

- met betrekking tot het milieueffectrapport volgens de procedure vastgelegd in hoofdstuk 4, afdeling 4;
- c) het onderzoek van de bevoegde overheid van de informatie die wordt gepresenteerd in het milieueffectrapport alsook, in voorkomend geval, van de aanvullende informatie die de initiatiefnemer heeft verstrekt en de relevante informatie die wordt bekomen door het raadplegen van de betrokken adviesinstanties en het betrokken publiek;
  - d) voor projecten: de gemotiveerde conclusie van de bevoegde overheid over het al dan niet voorkomen van aanzienlijke effecten op het milieu die de realisatie van de actie met zich mee zou brengen. Bij het nemen van de gemotiveerde conclusie moet de bevoegde overheid rekening houden met het onder c) bedoelde onderzoek, de beslissing tot goed- of afkeuring van het Vlaams expertisecentrum m.e.r. en desgevallend haar eigen aanvullend onderzoek;
  - e) voor plannen of programma's: de verklaring die samenvat hoe milieuoverwegingen in het plan of programma werden geïntegreerd en hoe, in de besluitvorming met het opgestelde milieueffectrapport en de resultaten van de onder b) bedoelde raadplegingen werd rekening gehouden en de redenen samenvat waarom is gekozen voor het plan of programma zoals het is aangenomen, in het licht van de andere redelijke alternatieven die zijn behandeld;
  - f) vervolgens moet de bevoegde overheid de gemotiveerde conclusie integreren in de besluitvorming voor de actie alsook in het besluit zelf waarmee het plan of programma wordt vastgesteld of waarmee het project wordt goedgekeurd.

Overeenkomstig artikel 8 van de SMEB-richtlijn moet de bevoegde instantie bij de voorbereiding en vóór de vaststelling van een plan of programma rekening houden met het opgestelde milieurapport en de resultaten van de (grensoverschrijdende) raadpleging. Artikel 9, b) van de SMEB-Richtlijn stelt dat de informatieverlening over het besluit tevens een verklaring moet bevatten die samenvat hoe milieuoverwegingen werden geïntegreerd in het plan of programma.

Overeenkomstig de SMEB-richtlijn moet de milieuverklaring slechts aangereikt worden bij de informatieverlening over het besluit.

Overeenkomstig artikel 1, lid 2, g), iv) van de MEB-richtlijn bevat het proces van de milieubeoordeling een gemotiveerde conclusie van de bevoegde instantie inzake de aanzienlijke effecten van het project op het milieu. Deze gemotiveerde conclusie moet geïntegreerd worden in de beslissing over de vergunningsaanvraag voor het project.

- g) tot slot wordt door de bevoegde overheid informatie verstrekt over het resultaat van de onder f) bedoelde besluitvorming.

7° "milieueffectrapport of afgekort MER": dit is het geheel van de milieu-informatie die in de milieubeoordeling wordt gerapporteerd waarin de te verwachten aanzienlijke milieueffecten van de voorgenomen actie alsook van de redelijkerwijze in beschouwing te nemen alternatieven van die actie worden geanalyseerd en geëvalueerd.

Inhoudelijk werd aan de definitie van milieueffectrapport expliciet het woord "aanzienlijke" toegevoegd ten opzichte van de huidige definitie in het DABM die het

louter heeft over de te verwachten gevolgen voor mens en milieu. Het is echter duidelijk de bedoeling van zowel de SMEB- als MEB-richtlijn om enkel te rapporteren over de te verwachten aanzienlijke milieueffecten, hetgeen in de praktijk ook steeds het uitgangspunt is geweest bij de opmaak van een MER op basis van de huidige regelgeving. De huidige bepalingen van het DABM moeten dan ook in die zin gelezen worden. Om eventuele onzekerheid hieromtrent weg te nemen, wordt de term aanzienlijke nu expliciet toegevoegd.

Hoewel het begrip "aanzienlijke" effecten diverse malen in de SMEB- en MEB-richtlijn wordt genoemd, wordt er geen duidelijke definitie gegeven en moet het belang worden beoordeeld in het licht van de specifieke omstandigheden van het plan of programma of project.

In de Guidance van de Europese Commissie over de uitvoering van SMEB-Richtlijn lezen we:

"3.50. In de gehele tekst van de richtlijn is milieubeoordeling gerelateerd aan de mogelijkheid van aanzienlijke milieueffecten. Het voorspellen van milieueffecten is een complexe onderneming, vooral voor globale plannen of [programma's] met een hoog strategisch gehalte, waarvan zich op het moment dat zij worden vastgesteld moeilijk laat voorspellen wat de gevolgen van de uitvoering ervan zullen zijn. Het gebruik van het woord "likely" in de originele Engelse tekst van de richtlijn duidt erop dat op de milieueffecten wordt gedoeld waarvan met een behoorlijke graad van waarschijnlijkheid kan worden verwacht dat deze zich zullen voordoen."[...]

5.19 Bijlage I geeft aan welke informatie in het milieurapport moet worden verstrekt. De tien paragrafen van de bijlage beschrijven een breed spectrum van onderwerpen dat moet worden behandeld, waarbij elke paragraaf op zichzelf van wezenlijk belang is. Alle paragrafen moeten worden gelezen in het licht van de voorschriften van artikel 5. De lidstaten hebben de vrijheid om eisen aan de inhoud van het milieurapport te stellen die verder gaan dan de voorschriften van de richtlijn. Aangezien een plan of programma zeer uitgebreid kan zijn en een groot aantal uiteenlopende onderwerpen kan behandelen, is het belangrijk erop te wijzen dat de richtlijn om informatie vraagt die verband houdt met de aanzienlijke milieueffecten van het plan of programma (zie artikel 5). Een buitensporige hoeveelheid informatie over onbelangrijke effecten of irrelevante kwesties maakt het rapport moeilijk verteerbaar en kan ertoe leiden dat belangrijke informatie over het hoofd wordt gezien."

In de Guidance van de Europese Commissie over de voorbereiding van het project-MER-rapport lezen we:

"1.4.1 Legal framework of significant effects The EIA Directive stipulates that 'significant' effects must be considered when it comes to assessing the effects (or impacts) on the environment. The concept of significance considers whether or not a Project's impact could be determined to be unacceptable in its environmental and social contexts. The assessment of significance relies on informed, expert judgement about what is important, desirable or acceptable with regards to changes triggered by the Project in question. This limits the assessment to those impacts that are likely to have a significant or important enough impact on the environment to merit the costs of assessment, review, and decision-making. While the concept of significant effects is referred to several times throughout the EIA Directive (see the box below), no clear definition is provided, and significance has to be assessed in light of the Project's specific circumstances. If Scoping has been carried out, the significance of effects may have been either indicated or, in some cases, already determined at the Scoping stage and, therefore, practitioners should

*refer to the Guidance Document on Scoping.*¹⁰

De te verwachten aanzienlijke milieueffecten worden in het milieueffectrapport op systematische en wetenschappelijke onderbouwde wijze geanalyseerd en geëvalueerd. Waar nodig en/of mogelijk, wordt ook toegelicht welke maatregelen kunnen worden genomen om de geanalyseerde aanzienlijke milieueffecten te vermijden, te beperken of te compenseren. Aanzienlijke effecten kunnen worden bepaald aan de hand van drempelwaarden om inzicht te krijgen in de mate van verandering in het milieu. Een drempelwaarde kan worden gedefinieerd als een kwantitatieve of kwalitatieve norm aan de hand waarvan de aanzienlijkheid van een bepaald milieueffect kan worden bepaald. Drempelwaarden zijn over het algemeen afgeleid van wetenschappelijke kennis en worden vaak opgenomen in regelgevingsnormen. Als er geen wetgeving of wetenschappelijke normen voorhanden zijn, kunnen de deskundigen de betekenis van effecten op een meer subjectieve manier beoordelen door gebruik te maken van de multicriteria-analysemethode.

Tot op heden werd van elk milieueffectrapport een afzonderlijk document opgemaakt dat fysiek of digitaal raadpleegbaar was. In het moderniseringstraject wordt het op termijn ook mogelijk om het milieueffectrapport digitaal op te stellen via een online webtoepassing waar de relevante gegevens kunnen worden ingevoerd. Om die reden wordt verduidelijkt dat het milieueffectrapport geen afzonderlijk document moet zijn, maar dat het ook de vorm kan aannemen van de informatie die wordt vergaard en ingevoerd in een online webtoepassing; hiertoe worden de woorden "een openbaar document" vervangen door de woorden "het geheel van de milieu-informatie".

8° en 9°: "plan-MER" en "project-MER": de bepalingen die betrekking hebben op het milieueffectrapport in het algemeen (ongeacht of het gaat om een plan, programma of project) hanteren de algemene termen milieueffectrapport of MER. Wanneer men specifiek doelt op een milieueffectrapport voor plannen of programma's enerzijds of voor projecten anderzijds, worden respectievelijk de noties "milieueffectrapport over een plan of programma" (plan-MER) of "milieueffectrapport over een project" (project-MER) gebruikt.

10° "milieueffectrapportage, afgekort m.e.r.": om te vermijden dat voorliggend decreet een breuk vormt met de bestaande rechtspraak en rechtsleer, is er voor gekozen om het overkoepelend begrip "milieueffectrapportage" (afgekort "m.e.r.") te behouden als overkoepelende notie. De definitie werd weliswaar vereenvoudigd.

11° "niet-technische samenvatting": het milieueffectrapport is een geheel van wetenschappelijke informatie dat niet steeds eenvoudig te verstaan is voor personen die niet vertrouwd zijn met deze materie. Om die reden wordt van de informatie uit het milieueffectrapport een niet-technische samenvatting gemaakt die toelaat om een oordeel te kunnen vormen over de mogelijke aanzienlijke effecten voor mens en milieu die gepaard kunnen gaan met de voorgenomen actie.

De niet-technische samenvatting moet een beknopt maar zo volledig mogelijk overzicht van de plan- of projectomschrijving met de effecten en te nemen maatregelen bevatten. Bij de inhoud van het MER wordt beschreven welke

---

¹⁰ Environmental Impact Assessment of Projects, Guidance on the preparation of the Environmental Impact Assessment Report (Directive 2011/92/EU as amended by 2014/52/EU) van de Europese Commissie, pag. 47.

gegevens precies vereist zijn. Deze samenvatting wordt vooral opgesteld in functie van het openbaar onderzoek en van de besluitvorming over het ontwerpplan of de vergunningsaanvraag.

In hun advies van 26 september 2023 over het ontwerp van decreet stellen de MINA-raad en SERV dat de impact van het MER aanzienlijk kan verhogen door de leesbaarheid en de bruikbaarheid van de niet-technische samenvatting te verbeteren. Volgens de Raden blijken deze nog te uitgebreid en technisch, om die reden stellen zij voor als hulpmiddel om een samenvattende fact-sheet met bijvoorbeeld: de relevante emissies naar lucht, water, bodem, klimaatimpact, aantal verkeersbewegingen, grondstoffengebruik toe te voegen opdat in één oogopslag de relevante informatie zichtbaar en verstaanbaar wordt. Deze suggestie wordt geapprecieerd en meegenomen in deze memorie van toelichting. Zie bespreking bij artikel 4.4.5 betreffende inhoud van het MER.

12° "plan of programma": deze definitie is overgenomen uit artikel 2, a) van de SMEB-richtlijn en geeft aan welke plannen en programma's geïmplementeerd worden door de milieubeoordelingsplicht (hetzij de van rechtswege MER-plichtige plannen en programma's, hetzij de screeningsgerechtigde plannen en programma's). Het betreft meer bepaald de plannen en programma's die aan twee cumulatieve voorwaarden voldoen. Vooreerst moeten zij worden opgesteld en/of vastgesteld door een instantie op regionaal, provinciaal of gemeentelijk niveau of worden opgesteld door een instantie om vervolgens middels een wetgevingsprocedure door het Vlaams Parlement of de Vlaamse Regering te worden vastgesteld.

De tweede vereiste stelt dat het plan of programma op grond van wettelijke of van bestuursrechtelijke bepalingen is voorgeschreven. Het Hof van Justitie heeft de contouren van deze vereiste verder scherp gesteld. Zo verduidelijkt het Hof (in het arrest van 22 maart 2012 met nr. C-567/10, *Inter-Environnement Bruxelles e.a.*) dat plannen en programma's als "voorgeschreven" moeten worden aangemerkt wanneer de vaststelling ervan is geregeld in nationale wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen waarin is aangegeven welke instanties bevoegd zijn om die plannen en programma's vast te stellen en volgens welke procedure zij worden opgesteld.

In een recent arrest van 25 juni 2020 met nr. C-24/19 (A e.a. t. *Gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar van het departement Ruimte Vlaanderen, afdeling Oost-Vlaanderen*, ook wel het "Vlaem II-arrest" genoemd) heeft het Hof bevestigd dat het daarbij van geen tel is of het plan of programma al dan niet verplicht vast te stellen is.

Tot slot heeft het Hof ook geoordeeld dat het begrip "plannen en programma's" niet alleen ziet op de opstelling, maar ook op de wijziging ervan (zie onder meer het arrest van 12 juni 2019 met nr. C-43/18, *Compagnie d'entreprises CFE SA v Région de Bruxelles-Capitale*).

13° "project": met voorliggend decreet wordt de bestaande definitie uit artikel 4.1.1, 5°, van het DABM gewijzigd om nauwer aan te sluiten bij de definitie van artikel 1, tweede lid, a) van de MEB-richtlijn.

De bepaling van de MEB-Richtlijn met betrekking tot de definitie van het begrip "project" heeft volgens het Hof van Justitie rechtstreekse werking, waardoor ze meteen van toepassing is in de nationale rechtsordes. Voorliggend decreet sluit om redenen van duidelijkheid dan ook aan bij deze definitie, zoals deze geïnterpreteerd wordt en desgevallend nog geïnterpreteerd zal worden in de rechtspraak van het

Hof van Justitie.

Overeenkomstig voormeld artikel van de MEB-richtlijn kwalificeert een activiteit als een "project" indien het ofwel bestaat uit het uitvoeren van bouwwerken of de totstandbrenging van andere installaties of werken, ofwel uit andere ingrepen in natuurlijk milieu of landschap, inclusief de ingrepen voor de ontginning van bodemschatten. Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie blijkt dat het begrip "project" ziet op werken of ingrepen die de materiële toestand van de plaats veranderen of die fysische eigenschappen van het milieu wijzigingen (zie bijvoorbeeld het arrest van 29 juli 2019 met nr. C-411/17, Inter-Environnement Wallonie en Bond Beter Leefmilieu).

De notie "ingrepen in het natuurlijk milieu of landschap" wordt ruim geïnterpreteerd door het Hof van Justitie. Het Hof spreekt reeds van "ingrepen in het natuurlijk milieu of landschap" wanneer het gaat om handelingen die de fysische eigenschappen van het milieu veranderen. Zo is er volgens het Hof ook sprake van een "project" bij de bemesting van weides, aangezien *"bemesting immers de eigenschappen van de bodem kan veranderen, aangezien de bodem met voedingsstoffen wordt verrijkt, [hetgeen] dus een ingreep in de zin van artikel 1, lid 2, onder a) zijn waardoor de materiële toestand van de plaats wijzigt"* (zie het arrest van 7 november 2018 met nr. C-294/17, Coöperatie Mobilisation fort he Environment UA e.a.). De notie "ingreep in het natuurlijk milieu of landschap" veronderstelt dus niet per se dat fysieke werken moeten gebeuren, maar kan eveneens zien op de installatie en exploitatie van een inrichting of activiteit die met bepaalde emissies gepaard gaat die op hun beurt de fysische eigenschappen van het milieu wijzigen.

Het Hof van Justitie oordeelt dat een loutere verlenging van een vergunningstermijn op zich geen "project" is in de zin van de MEB-richtlijn als de termijnverlenging op zichzelf geen structurele handelingen inhoudt. Wanneer de verlenging van een vergunningstermijn evenwel gepaard gaat met grote werkzaamheden, is er wel sprake van een "project" voor de beoordeling van de milieubeoordelingsplicht (zie het arrest van 29 juli 2019 met nr. C-411/17, Inter-Environnement Wallonie en Bond Beter Leefmilieu).

"62. Uit de rechtspraak van het Hof blijkt dat het begrip „project”, met name gelet op de bewoordingen van artikel 1, lid 2, onder a), eerste streepje, van de MEB-richtlijn, ziet op werken of ingrepen die de materiële toestand van de plaats veranderen (zie in die zin arrest van 19 april 2012, Pro-Braine e.a., C-121/11, EU:C:2012:225, punt 31 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

[...]

71. Gelet op deze verschillende elementen kunnen maatregelen als die welke in het hoofdgeding aan de orde zijn, met het oog op de beoordeling of er in casu sprake is van een project in de zin van artikel 1, lid 2, onder a), eerste streepje, van de MEB-richtlijn, niet kunstmatig worden losgekoppeld van de werkzaamheden waarmee zij onlosmakelijk verbonden zijn. Geconstateerd moet dan ook worden dat dergelijke maatregelen en de onlosmakelijk daarmee verbonden moderniseringswerkzaamheden samen deel uitmaken van één en hetzelfde project in de zin van die bepaling, onder voorbehoud van de feitelijke beoordelingen die de verwijzende rechter dient te verrichten.

[...]

77. Bijgevolg moet worden beoordeeld of maatregelen als die welke in het hoofdgeding aan de orde zijn, samen met de werkzaamheden waarmee zij onlosmakelijk verbonden zijn, kunnen vallen onder punt 24 van bijlage I bij de MEB-richtlijn, waarin wordt verwezen naar „[elke wijziging] of uitbreiding van in

deze bijlage opgenomen projecten, wanneer die wijziging of uitbreiding voldoet aan de in deze bijlage genoemde drempelwaarden, voor zover deze bestaan”, of onder punt 13, onder a), van bijlage II bij die richtlijn, waarin wordt verwezen naar „[elke wijziging] of uitbreiding van projecten opgesomd in bijlage I of in deze bijlage waarvoor reeds een vergunning is afgegeven, die zijn of worden uitgevoerd en die aanzienlijke nadelige gevolgen voor het milieu kunnen hebben (niet in bijlage I opgenomen wijziging of uitbreiding)”.

78 Uit de opzet en de bewoordingen van punt 24 van bijlage I bij de MEB-richtlijn blijkt dat dit punt ziet op de wijzigingen of uitbreidingen van een project die, met name door hun aard of hun omvang, qua milieueffecten soortgelijke risico's met zich meebrengen als het project zelf.”

Wanneer de hervergunning betrekking heeft op een handeling die op zichzelf wel als “project” kwalificeert en die sinds de oorspronkelijke vergunningverlening niet werd uitgevoerd, is er volgens het Hof wel sprake van een milieubeoordelingsplichtig “project” omdat de hervergunning ook de effectieve uitvoering van de beoogde handeling inhoudt en derhalve structurele ingrepen zal teweegbrengen (zie het arrest van 9 september 2020 met nr. C-254/19, Friends of the Irish Environment).

Volgens de systematiek van de MEB-Richtlijn, zoals bevestigd in de rechtspraak (zie o.a. arrest van 29 juli 2019 met nr. C-411/17, Inter-Environnement Wallonie en Bond Beter Leefmilieu met betrekking tot de kwestie van de levensduurverlenging van kerncentrales) is de MEB-richtlijn slechts van toepassing op acties die kwalificeren als “project” in de zin van artikel 1, lid 2, onder a) MEB-Richtlijn, waarna moet worden nagegaan of ze vallen onder bijlage I en II. Met andere woorden moeten ook wijzigingen of uitbreidingen aan bijlage I en bijlage II-projecten voldoen aan de definitie “project” in de zin van artikel 1, lid 2, a) MEB-Richtlijn. In de mate de actie bestaat uit de totstandbrenging en exploitatie van een nieuwe installatie, valt dit onder “totstandbrenging van installaties”. In de mate er sprake is van een capaciteitsuitbreiding van een bepaalde installatie, moet worden gekeken of dit een “ingreep in het natuurlijke” milieu kan teweegbrengen. Zoals eerder gesteld, interpreteert het Hof van Justitie dit tweede streepje immers zeer ruim.

Het nauwer aansluiten bij de definitie uit de MEB-richtlijn strekt ertoe de bepaling van de MEB-richtlijn en de interpretatie door het Hof van Justitie duidelijker te kunnen laten doorwerken. Inhoudelijk wijzigt de strekking van de definitie dus niet.

14° “publiek”: deze definitie is een overname van artikel 2, (d) van de SMEB-richtlijn en artikel 2, (d) van de MEB-richtlijn. De bepaling van de richtlijn werd op zijn beurt overgenomen van artikel 2.4 van het Verdrag van Aarhus van 25 juni 1998 betreffende de toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieu-aangelegenheden.

15° “scoping”: de bedoeling van de milieubeoordeling is om ertoe te komen dat de nodige en relevante informatie wordt vergaard inzake de mogelijke aanzienlijke milieueffecten die een voorgenomen actie teweeg zal brengen. De informatie die moet worden opgenomen in het milieueffectrapport, wordt vastgelegd in hoofdstuk 4, afdeling 3. Niettemin kan de reikwijdte en de detailleringsgraad van de op te nemen informatie en de inhoudelijke aanpak van het onderzoek verschillen naargelang van het soort actie dat wordt onderzocht en de kenmerken van deze actie. De reikwijdte, detailleringsgraad en inhoudelijke aanpak van het milieueffectenonderzoek dat weergegeven wordt in het MER is dus onder meer

afhankelijk van de omvang, ligging, inhoud en detailleringsniveau van de actie en van het stadium binnen het ruimere besluitvormingsproces waarin de voorgenomen actie zich bevindt (bijvoorbeeld of de betrokken actie zich eerder op strategisch dan wel op een concreter niveau afspeelt).

De scoping is in de eerste plaats gericht op het vaststellen van de belangrijkste milieueffecten die in het MER grondig moeten worden beoordeeld, en op het bepalen van de reikwijdte en gedetailleerdheid van de informatie die in het MER moet worden verstrekt en van de inhoudelijke aanpak van het onderzoek. Het is van belang dat de beoordeling van de milieu-informatie wordt toegespitst op de vraagstukken die van belang zijn voor de besluitvorming over de voorgenomen actie en niet wordt overladen met irrelevante details over minder belangrijke vraagstukken. Een goede scoping verkleint de kans dat de adviesinstanties in een later stadium de initiatiefnemers nog om aanvullende informatie moeten vragen nadat het MER is opgesteld en ingediend. Daarnaast vermijdt een goede scoping ook dat overbodige informatie niet onnodig wordt onderzocht en beschreven.¹¹ De scoping bepaalt dus de reikwijdte, het detailleringsniveau en de inhoudelijke aanpak van het MER-rapport en zorgt ervoor dat de milieubeoordeling wordt toegespitst op de aanzienlijke milieueffecten van het project. Voor de scoping gelden een aantal procedurele vereisten die zijn opgenomen in hoofdstuk 4, afdeling 2.

16° "scopingsadvies": een advies over de scoping wordt gedefinieerd als een scopingsadvies. Relevante instanties worden tijdens de milieubeoordeling om advies gevraagd over de scoping, dit is verplicht voor plannen en programma's. Voor projecten kan de initiatiefnemer de relevante instanties facultatief om advies vragen over de scoping. Naast de reguliere scopingsadviezen, kan het Vlaams expertisecentrum m.e.r., op vraag van de initiatiefnemer, ook een geïntegreerd scopingsadvies afleveren. Dit geïntegreerd scopingsadvies is een advies over de geschikte scope voor het voorliggende MER dat verschilt van een gewoon scopingsadvies in die zin dat er rekening moet gehouden worden met de adviezen van de relevante adviesinstanties.

17° "screening": in hoofdstuk 3, afdeling 1 wordt de werkingssfeer van de milieubeoordelingsplicht toegelicht. De acties die onder de milieubeoordelingsplicht vallen, zijn op te delen in twee categorieën: enerzijds zijn er acties waarvoor van rechtswege een milieubeoordeling moet worden uitgevoerd (van rechtswege MER-plichtige acties) en anderzijds zijn er acties waarvoor slechts een milieubeoordeling moet worden uitgevoerd indien op basis van de procedure uit hoofdstuk 3, afdeling 2 blijkt dat de actie aanzienlijke milieueffecten kan hebben. (de screeningsgerechtigde acties). Met de term screeningsgerechtigd wordt bedoeld dat hoewel in principe een milieubeoordeling vereist zou zijn, de initiatiefnemer het recht heeft door middel van een screening aan te tonen dat geen milieubeoordeling vereist is.

De screening is het geheel van informatie waarin van een voorgenomen actie wordt aangegeven of er aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn. Als deze informatie aantoont dat er geen aanzienlijke milieueffecten mogelijk zijn, moet voor die actie geen milieubeoordeling worden uitgevoerd. Voor de screening gelden een aantal procedurele vereisten die zijn opgenomen in hoofdstuk 3, afdeling 2.

18° "vergunning": deze definitie is overgenomen uit artikel 1, lid 2, c) van de MEB-

---

¹¹ Environmental Impact Assessment of Projects, Guidance on Scoping (Directive 2011/92/EU as amended by 2014/52/EU) van de Europese Commissie, p. 39.

richtlijn en doelt op de beslissing van de bevoegde overheid waarmee een initiatiefnemer het recht krijgt om een project uit te voeren. In de eerste plaats zal dit voornamelijk betrekking hebben op de omgevingsvergunning, maar om een volledige omzetting en implementatie van de MEB-richtlijn te garanderen wordt de m.e.r.-regelgeving zo geschreven dat zij kan toegepast worden op alle reeds bestaande en eventuele toekomstige vergunningen voor projecten. Vandaar dat ervoor wordt gekozen om het begrip vergunning een ruime lading te laten dekken, conform de definitie van de MEB-richtlijn, zonder een limitatieve opsomming te geven van bestaande vergunningen.

19° “Vlaams expertisecentrum milieueffectrapportage, afgekort Vlaams expertisecentrum m.e.r.”: deze definitie wordt gebruikt ter aanduiding van de instantie die binnen het Departement Omgeving wordt belast met een bijzondere bevoegdheid voor de milieueffectrapportage.

De naam van deze dienst is reeds verschillende malen gewijzigd. Zo werd vroeger gesproken over de “Dienst Mer”, maar draagt deze dienst op het moment van de opmaak van voorliggend ontwerpdecreet de naam “Team Mer”. Met voorliggend ontwerp krijgt de dienst opnieuw een nieuwe naam. Zij zal voortaan gekend zijn als het “Vlaams expertisecentrum m.e.r.”.

Het takenpakket van deze dienst kent een heroriëntatie waarbij ze als expertisecentrum ondersteunende instrumenten moeten aanbieden om de kwaliteit en uniformiteit van de milieueffectbeoordeling in Vlaanderen te ondersteunen door actuele wetenschappelijke onderbouwingen en informatie beschikbaar te stellen. Zie bespreking bij artikel 52.

In de processen verschuift de rol van het expertisecentrum van meer controlerende taken naar een faciliterende rol en advisering in besluitvormingsprocessen van plannen, programma’s en projecten.

Enkele specifieke taken van het Vlaams expertisecentrum m.e.r. worden besproken onder hoofdstuk 5, afdeling 2.

Artikel 7

Dit wijzigingsdecreet beoogt in eerste instantie het behoud van de goed- of afkeuringsbeslissing van het project-MER door het Vlaamse expertisecentrum. Na een evaluatie van de werking van titel IV van het DABM voorziet dit decreet echter ook de mogelijkheid om op een nader te bepalen datum over te schakelen naar een kwaliteitsadvies door het Vlaams expertisecentrum m.e.r. (zie artikel 139 en 140).

Deze wijzigingsbepaling voorziet in de nodige aanpassing van de definitie van milieubeoordeling nadat er beslist is om de goed- of afkeuringsbeslissing te vervangen door een kwaliteitsadvies over het project-MER door het Vlaamse expertisecentrum.

Deze bepaling treedt pas in werking op een door de Vlaamse Regering nader te bepalen datum (zie artikel 140).

Artikel 8

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting, de volgende titel wordt ingevoegd:

AFDELING 2. ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 9

Artikel 4.1.2

Als er geen advies gegeven werd, betekent dat niet dat het advies als positief of negatief beschouwd kan worden. Het niet tijdig verlenen van een advies mag de voortgang van het proces niet belemmeren. Voor de duidelijkheid wordt daarom expliciet vermeld dat in dat geval aan de adviesvereiste voorbij mag gegaan worden. De sectorale regelgeving kan daar echter specifiekere gevolgen aan verbinden.

Advies MINA/SERV: De raden stellen dat er behoedzaam moet omgegaan worden met het systeem waarbij aan de adviesvereiste mag worden voorbijgegaan bij het uitblijven van adviezen van adviesinstanties en erkent de uitdaging van de adviesverlening, maar vraagt daarbij te streven naar kwalitatief goede adviezen bij iedere milieubeoordeling door deze af te stemmen op de capaciteit van adviesinstanties.

Antwoord:

Voorliggend artikel herneemt de voorliggende wijzigingen van het Omgevingsvergunningendecreet (OVD) met dien verstande dat men niet langer uitgaat van het systeem dat een stilzwijgend advies geacht wordt gunstig te zijn, maar wel dat bij het ontbreken van een tijdig advies, aan de adviesverplichting voorbij gegaan mag worden. Zo is het DABM en OVD op elkaar afgestemd. In de memorie van het wijzigingsdecreet van het OVD wordt als reden het volgende meegegeven:

"Uit de analyse van rechtspraak en rechtsleer blijkt dat adviesinstanties het moeilijk hebben om tijdig advies uit te brengen. Ook uit het Omgevingsloket blijkt een lichte daling in de adviesverlening bij de wettelijke adviesvragen: in 2018 verleende 79% advies, in 2019 verleende 77% en in 2020 was dit 72%. Het is dan ook niet correct te stellen dat het niet uitbrengen van een advies gelijk te stellen is met een gunstig advies. [...] Let wel, dit ontslaat een adviesinstantie niet van zijn verantwoordelijkheid."

Het standpunt wordt geapprecieerd dat ook ikv modernisering mer er begrip is voor de uitdaging van adviesverlening, het is inderdaad zo dat er een uit analyse van rechtspraak en rechtsleer (OVD) blijkt dat adviesinstanties het moeilijk hebben om tijdig advies uit te brengen en er een daling is. Daarom ook het belang van het opnemen van deze nieuwe bepaling.

Artikel 10

Artikel 4.1.3

Als onderdeel van het moderniseringstraject van de milieueffectrapportage, wordt tevens ingezet op een aantal digitale instrumenten, zoals een online screeningtool en scopingtool, alsook kennis- en informatiesystemen. Deze beslissingsondersteunende instrumenten zullen de verschillende actoren helpen bij de screening en milieubeoordeling en kunnen evolueren op basis van voortschrijdend inzicht. Het zijn de instrumenten waarmee het Vlaams

expertisecentrum m.e.r. zijn vergaarde en evoluerende kennis en expertise ook ter beschikking kan stellen aan de maatschappij. Deze instrumenten zullen gefaseerd online beschikbaar worden voor initiatiefnemers, adviesinstanties, bevoegde overheden alsook het bredere publiek.

Het ontwerp en de ontwikkeling van deze digitale instrumenten zal behoorlijk wat tijd in beslag nemen. Waar nodig moeten bijkomende modellen worden ontwikkeld of bijgestuurd en datasets en kaartlagen opgemaakt en ter beschikking gesteld. De governance van deze data en modellen moet worden ingeregeld bij de verschillende betrokken overheden – Vlaams expertisecentrum m.e.r., adviesinstanties, ... En ook de meerwaarde van deze instrumenten in het kader van de screening en de milieubeoordeling moet afgetoetst en gevalideerd worden door de betrokken stakeholders en finale eindgebruikers. Daarnaast staat de inhoudelijke, wetenschappelijke en technologische evolutie ook niet stil, dat betekent dat waar opportuun, in de toekomst nieuwe (versies van) digitale instrumenten en kennis- en informatiesystemen beschikbaar gemaakt zullen worden. Zo kan het gebruik van real-time data in de toekomst potentieel een game changer worden inzake effectberekeningen. Ook het gebruik van virtual reality, dewelke maximaal op onze zintuiglijke waarneming tracht in te takken, kan in de toekomst een grote impact hebben op hoe we over milieueffecten kunnen communiceren en deze visualiseren. Dit door de impact van een ingreep of milderende maatregelen beter begrijpbaar te maken voor de verschillende belanghebbenden bijvoorbeeld.

Om vlot in te kunnen spelen op zowel de ontwikkeling van de eerste digitale instrumenten als toekomstige versies naar aanleiding van inhoudelijke, wetenschappelijke en technologische evoluties, wordt in een delegatie aan de Vlaamse Regering voorzien om maatregelen te nemen waarmee de procedures, de screening, de milieubeoordeling en de terbeschikkingstelling van milieu-informatie in dit decreet gedigitaliseerd kunnen worden. Hoewel niet expliciet opgenomen, moet hierbij rekening worden gehouden met de bepalingen van het Bestuursdecreet van 7 december 2018.

Artikel 11

Artikel 4.1.4

Tenzij bij decreet voor een specifiek type plan of programma een integratie van de milieueffectrapportage voorzien is, gelden voor de vaststelling van een m.e.r.-plichtig plan of programma, zowel procedurele bepalingen met het oog op vaststelling van het plan of programma zoals bepaald in de sectorale regelgeving als de procedurele bepalingen inzake milieueffectrapportage zoals bepaald in deze titel. De bepalingen van deze titel zijn zo geformuleerd dat zij in de praktijk per proces flexibel kunnen worden geïntegreerd in het proces tot vaststelling van het plan of programma.

De Vlaamse Regering kan er evenwel voor opteren om voor een specifiek type plan of programma de procedurele bepalingen inzake milieueffectrapportage zoals bepaald in deze titel op een vaste manier te integreren in het proces tot vaststelling van dat plan of programma. Dit artikel biedt hier de juridische grondslag voor. Deze bepaling doet uiteraard geen afbreuk aan de mogelijkheid om door middel van een decreet een specifiek integratiespoor uit te werken voor een specifiek type plan of programma. Een voorbeeld daarvan is de geïntegreerde procedure voor ruimtelijke uitvoeringsplannen zoals voorzien in de VCRO.

Het tweede lid van dit artikel verduidelijkt dat indien geen wijze van integratie bepaald is in de sectorale regelgeving, voor een plan of programma dat onder de werkingssfeer valt, de bepalingen van titel IV van het DABM gelden. Een voorbeeld daarvan is de opmaak van een plan-MER voor een besluit van de Vlaamse Regering. Voor zover geen wijze van integratie hiervoor voorzien is in sectorale regelgeving, zullen overeenkomstig deze bepaling de generieke bepalingen die met dit decreet worden ingevoerd toegepast worden tijdens het regelgevingsproces. Omgekeerd betekent dit ook dat indien wel een wijze van integratie bepaald is, de bepalingen zoals geïntegreerd gevolgd moeten worden. Een initiatiefnemer van een plan of programma heeft dus geen keuze wat betreft de te volgen procedure.

Artikel 12

Artikel 4.1.5

Dit artikel biedt de juridische grondslag om de generieke m.e.r.-procedure ten aanzien van projecten die onder de werkingssfeer van milieueffectrapportage vallen, middels een besluit van de Vlaamse Regering te integreren in de vergunningsprocedure ten aanzien van specifieke projecten zoals die overeenkomstig de sectorale regelgeving worden vastgesteld. Deze bepaling doet uiteraard geen afbreuk aan de mogelijkheid om door middel van een decreet een integratiespoor uit te werken voor een specifiek type project. Een voorbeeld daarvan is de geïntegreerde procedure voor omgevingsvergunningen.

De tweede paragraaf van dit artikel verduidelijkt dat indien geen wijze van integratie bepaald is in de sectorale regelgeving, voor een project dat onder de werkingssfeer valt, de bepalingen van titel IV van het DABM gelden. Om een volledige omzetting en implementatie van de MEB-richtlijn te garanderen wordt de m.e.r.-regelgeving zo geschreven dat zij kan toegepast worden op alle reeds bestaande en eventuele toekomstige vergunningen voor projecten. Dit artikel komt hieraan tegemoet. Omgekeerd betekent dit ook dat, indien wel een wijze van integratie bepaald is, de bepalingen zoals geïntegreerd gevolgd moeten worden. Een initiatiefnemer van een project heeft dus geen keuze wat betreft de te volgen procedure.

Artikel 13

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting, de volgende titel wordt ingevoegd:

AFDELING 3. MILIEUEFFECTEN VAN ACTIES VAN ANDERE LANDEN OF GEWESTEN

Artikel 14

Artikel 4.1.6

Deze bepaling is van toepassing op het geval waarbij een actie die wordt uitgevoerd op het grondgebied van de federale overheid, een ander gewest, een andere Verdragspartij bij het Verdrag van Espoo of een andere lidstaat van de Europese Unie aanzienlijke milieueffecten teweeg kan brengen op het grondgebied van het Vlaamse Gewest.

Artikel 7 van de SMEB-richtlijn en artikel 7 van de MEB-richtlijn schrijven voor dat een lidstaat op wiens grondgebied een actie wordt beoogd die mogelijk aanzienlijke

grensoverschrijdende effecten genereert, de lidstaten aanschrijft waar deze grensoverschrijdende effecten zich kunnen voordoen. Omgekeerd moet deze laatste te kennen geven of zij wenst deel te nemen aan de milieubeoordelingsprocedure in de lidstaat op wiens grondgebied de actie wordt beoogd. Aldus moet de lidstaat op wiens grondgebied er zich aanzienlijke grensoverschrijdende milieueffecten kunnen voordoen, in een procedure voorzien om deel te nemen aan het grensoverschrijdend overleg. Ook wordt de federale overheid opgenomen in de opsomming omdat ook de federale overheid projecten kan hebben op maritiem grondgebied bijvoorbeeld met effecten op het grondgebied van het Vlaamse Gewest.

Ten dien einde schrijft deze bepaling voor dat, als een instantie met bevoegdheid op het Vlaams grondgebied (m.a.w. iedere overheid inclusief de gemeenten of de administratie van het Vlaamse Gewest, of ministers van de Vlaamse Regering) vaststelt dat er zich grens- of gewestgrensoverschrijdende effecten kunnen voordoen op haar grondgebied of als zij daarvan op de hoogte wordt gesteld door de bevoegde autoriteiten van een Verdragspartij, een andere lidstaat of een ander gewest, het Vlaamse Gewest deze autoriteiten mededeelt of zij al dan niet wenst deel te nemen aan de besluitvormingsprocedure van de actie in kwestie. Deze verantwoordelijkheid ligt voor alle duidelijkheid bij het Vlaamse Gewest en niet bij de Vlaamse Regering. In de praktijk zal het dus gaan om het departement Omgeving die het ESPOO focal point contacteert van de betrokken staat of gewest.

De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om nadere procedureregels te bepalen opdat de adviesinstanties die door de Vlaamse Regering worden aangeduid en het betrokken publiek in het Vlaamse Gewest geïnformeerd worden over de voorgenomen actie en de te verwachten aanzienlijke milieueffecten. De adviesinstanties en het betrokken publiek moeten tevens de mogelijkheid geboden worden om zich uit te spreken over de mogelijke aanzienlijke milieueffecten. Conform artikel 7 lid 3 MEB-richtlijn moeten het betrokken publiek en de adviesinstanties niet alleen binnen een redelijke termijn geïnformeerd worden maar moeten zij ook over een redelijke termijn beschikken om hun advies of mening uit te brengen.

In fine zal het betrokken publiek op Vlaams grondgebied en de geraadpleegde adviesinstanties ook op de hoogte moeten worden gebracht van de beslissing van de bevoegde autoriteiten over de voorgenomen actie.

Deze delegatie wordt algemeen geformuleerd als een doelstelling om de Vlaamse Regering enige flexibiliteit te bieden om deze Europese verplichtingen in te vullen zoals zij dit nuttig acht, met eventueel een verschillende aanpak voor plannen en programma's dan voor projecten. Op die manier kan zij er bijvoorbeeld voor kiezen om een afsprakenkader te sluiten met buurlanden of gewesten, of opteren voor samenwerkingsakkoorden e.a. in de plaats van ad hoc per actie te handelen.

Artikel 15 en 16

Deze artikelen behoeven geen nadere toelichting, de volgende titels worden ingevoegd:

Hoofdstuk 2. DOELSTELLING, KENMERKEN VAN DE MILIEUBEOORDELING EN RELATIES TUSSEN MILIEUBEOORDELINGEN

AFDELING 1. DOELSTELLINGEN EN KENMERKEN VAN DE MILIEUBEOORDELING

Artikel 17

Artikel 4.2.1

Paragrafen 1 en 2 van dit artikel zijn nagenoeg identiek aan huidig artikel 4.1.4 van het DABM. Gezien de doelstelling van voorliggend ontwerp van decreet niet verschilt van de achterliggende doelstelling van het DABM, wordt de artikelsgewijze bespreking bij het ontwerp van decreet tot aanvulling van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid met een titel betreffende de milieueffect- en veiligheidsrapportage¹² hier dan ook grotendeels hernomen (met dien verstande dat de toelichting met betrekking tot de veiligheidsrapportage achterwege wordt gelaten). Waar relevant, worden nuances aangebracht teneinde de doelstellingen van de SMEB- en MEB-richtlijn bijkomend te onderstrepen.

Het eerste lid van dit artikel verwoordt de algemene doelstelling van dit decreet. In de loop van de negentiende en het begin van de twintigste eeuw heeft het sociale belang in onze industriële maatschappij zijn plaats verworven naast het economische belang. Wil men een echte duurzame ontwikkeling mogelijk maken, dan moet ook aan het milieubelang een gelijkwaardige plaats worden toegekend. Met andere woorden, ecologische doeltreffendheid, economische efficiëntie en sociale billijkheid moeten op voet van gelijkheid tegen mekaar worden afgewogen.¹³ Anders geformuleerd kan men stellen dat het milieubelang de randvoorwaarden moet aangeven waarbinnen een economische en sociale ontwikkeling kunnen plaatsvinden. Dit ligt trouwens in de lijn van het begrip "*duurzame ontwikkeling*".

Het in de SMEB-richtlijn uitdrukkelijk vermelde doel om met deze regelgeving te voorzien in een hoog milieubeschermingsniveau werd toegevoegd ten opzichte van de huidige tekst van het DABM.

Verder houdt dit lid in dat een plan, programma of project in principe aan een milieubeoordeling moet worden onderworpen wanneer het "aanzienlijke milieueffecten kan veroorzaken".

In de MEB-richtlijn wordt de term aanzienlijk gevolg of milieueffect gebruikt. In Artikel 5, lid 3 wordt bij "te verschaffen informatie" gevraagd naar "een beschrijving van de maatregelen om aanzienlijke negatieve effecten te vermijden,

---

¹² *Parl.St.* VI. Parl. 201-2002, nr. 1312/1.

¹³ L. LAVRYSEN en F. MAES, "Juridische grondslagen voor het (inter-)nationaal verdelen en gemeenschappelijk beheren", in: B. MAZIJN, *Duurzame ontwikkeling meervoudig bekeken*, Academia Press, Gent, 2000, 229.

te beperken en zo mogelijke te verhelpen".

Een gelijkaardig criterium wordt gebruikt in het verdrag van Espoo, nl. "belangrijke nadelige grensoverschrijdende milieueffecten" ("significant adverse transboundary environmental impact", Artikel 2, lid 1).

Ook de Nederlandse regelgeving (Artikel 7.2 Wet Milieubeheer) spreekt van "belangrijke nadelige gevolgen (...) voor het milieu".

Er is te benadrukken dat de milieubeoordelingsplicht speelt wanneer een voorgenomen actie aanzienlijke effecten "kan" hebben.

In het tweede lid van dit artikel worden een aantal wezenlijke kenmerken van de milieubeoordeling vermeld.

In punt 1° komen een paar essentiële kenmerken aan bod. Omwille van het feit dat ze onderling samenhangen, werden ze in één zin geformuleerd. Een eerste essentieel kenmerk is dat er een systematische en wetenschappelijk verantwoorde analyse en evaluatie moet worden gemaakt van de te verwachten gevolgen voor mens en milieu van een voorgenomen actie. Te benadrukken is dat de notie "systematisch" geenszins inhoudt dat elke actie aan een milieubeoordeling moet worden onderworpen. Deze term doelt er daarentegen op dat de beoordeling van de milieueffecten op een gestructureerde en wetenschappelijk onderbouwde wijze moet gebeuren.

Een tweede essentieel kenmerk is dat de gevolgen moeten worden ingeschat van de redelijkerwijze in beschouwing te nemen alternatieven voor de actie of onderdelen ervan. Voor sommige acties, zoals b.v. ruimtelijke plannen, zal het lang niet altijd mogelijk zijn om alternatieven te formuleren voor het gehele plan. Daarom spreekt het voorontwerp niet alleen over alternatieven voor acties, maar ook over alternatieven voor onderdelen ervan. Ten derde moet een beschrijving en evaluatie worden gemaakt van de mogelijke maatregelen om de gevolgen van de geselecteerde actie op een samenhangende wijze te vermijden, te beperken en zo mogelijk te verhelpen of te compenseren.

In punt 2° komt een vierde essentieel kenmerk aan bod: de informatie die in de milieueffectrapporten wordt aangeboden moet van goede kwaliteit zijn. De informatie moet ook betrouwbaar zijn om toe te laten dat de besluitvorming inzake de voorgenomen actie er zich deugdelijk op kan baseren. Bovendien moet deze kwaliteit gecontroleerd worden.

Te dien einde wordt in hoofdstuk 5 voorzien in maatregelen om een kwaliteitszorgsysteem op te zetten.

Punt 3° (het vijfde essentieel kenmerk) is de openbaarheid. Dit punt wordt aangepast ten opzichte van huidig punt 3° van § 2, artikel 4.1.4. van het DABM. Het essentiële kenmerk van de openbaarheid wordt herleid tot de essentie: de raadpleging van het betrokken publiek en de informatieverstrekking over de doorwerking van de milieubeoordeling in de besluitvorming over de voorgenomen actie.

Ook op dit punt zal het digitaliseringsproces een belangrijke rol spelen. Door in toegankelijke digitale platformen te voorzien, wordt de informatie die wordt verzameld, de adviesverlening en de besluitvorming op een snelle en toegankelijke manier beschikbaar gesteld aan het publiek. Voorgaande doet echter geen afbreuk aan het feit dat er ook inspanningen zullen nodig blijven om het publiek analoog te bereiken, zodat ook de personen die geen toegang hebben tot de digitale kanalen hun inspraakrechten ten volle kunnen benutten.

Het derde lid van dit artikel vormt een omzetting van artikel 5, lid 3, b) en overweging 33 van de MEB-richtlijn, die bepaalt dat de instanties die bijzondere bevoegdheden genieten inzake de milieubeoordeling over voldoende expertise moeten genieten. De expertisevereiste geldt aldus niet enkel ten aanzien van de deskundigen die de milieueffectrapporten opstellen (en er overeenkomstig het tweede lid, 1° van voorliggend artikel op toezien dat zij kwalitatieve en juiste informatie aanleveren). Ook de instanties die de milieueffectrapporten beoordelen moeten over voldoende expertise beschikken of er toegang toe hebben om de volledigheid- en juistheid van de milieueffectrapporten te kunnen beoordelen en daar de juiste conclusies aan te verbinden. Er moeten voldoende middelen voorzien worden bij het Vlaams expertisecentrum m.e.r. en de bevoegde overheden om de toegang tot deze expertise te garanderen.

In het decreet wordt de expertiseverplichting ten aanzien van de bevoegde instanties zowel voor plannen en programma's als voor projecten voorzien. Bovendien geldt deze verplichting overeenkomstig het decreet voor de bevoegde overheden enerzijds en het Vlaams expertisecentrum m.e.r. anderzijds.

Artikel 18

De volgende titel wordt ingevoegd:

AFDELING 2. RELATIES TUSSEN EFFECTBEOORDELINGEN

De artikelen 4.2.2. tot en met 4.2.6. lichten de relatie toe tussen verschillende effectbeoordelingen. Een aantal verschillende gevallen worden hier geregeld. Deze worden hieronder nader toegelicht. Kort samengevat betreft het volgende gevallen:

- artikel 4.2.2. en 4.2.3. beïnvloeden de scope van de milieubeoordeling met als doelstelling om overlapping van milieubeoordelingen te voorkomen;
- artikel 4.2.4. heeft betrekking op het hergebruik van informatie uit andere milieueffectrapporten (bv. uitgevoerd op een ander niveau, zijnde planniveau of projectniveau; uitgevoerd binnen een eerder besluitvormingsproces voor een gelijkaardige actie) of andere wettelijk geregelde relevante beoordelingen;
- artikel 4.2.5. heeft betrekking op het hergebruik van een milieueffectrapport als geheel;
- artikel 4.2.6. heeft betrekking op de afstemming in het geval dat er meerdere beoordelingen vereist zijn.

Deze bepalingen zijn geïnspireerd op artikel 4, lid 3 en artikel 5, lid 2 en lid 3 van de SMEB-Richtlijn en artikel 5, lid 1 van de MEB-Richtlijn.

Er kunnen twee principes gedistilleerd worden uit voormelde bepalingen van de Europese richtlijnen.

Enerzijds sturen zij aan op hergebruik van relevante informatie. Zo wordt bepaald dat er bij de opmaak van milieueffectrapporten rekening wordt gehouden met "de beschikbare resultaten van andere op grond van nationale of Uniewetgeving uitgevoerde relevante beoordelingen" (artikel 5, lid 1 in fine MEB-Richtlijn) of relevante informatie over de milieueffecten "die op andere besluitvormingsniveaus of via andere wetgeving van de Gemeenschap is verkregen" (artikel 5, lid 3 SMEB-Richtlijn). In de richtsnoer die de Europese Commissie heeft opgesteld met betrekking tot de SMEB-Richtlijn, wordt de doelstelling van artikel 5, lid 3 als volgt verwoord: *"Artikel 5, lid 3, benadrukt de wenselijkheid van het zo efficiënt mogelijk verzamelen en produceren van informatie. Dit lid bepaalt dat voor het samenstellen van het milieurapport ook relevante informatie (wat zowel analyses als gegevens kunnen zijn) mag worden gebruikt die reeds uit andere bronnen beschikbaar is. Dit is met name nuttig wanneer plannen en programma's deel uitmaken van een hiërarchie (...). Informatie die is verkregen in een ander besluitvormingssysteem, zoals plannen of programma's voor andere sectoren, of door uitvoering van andere Gemeenschapswetgeving, zoals de kaderrichtlijn water (2000/60/EG), kan eveneens worden gebruikt."*¹⁴

De Europese richtlijnen laten aldus toe dat men bij het opstellen van het milieueffectrapport gebruik maakt van de informatie die reeds voorhanden is. Dit kan bijvoorbeeld gaan over nuttige informatie uit een reeds opgemaakt milieueffectrapport voor een gelijkaardig project of in een milieueffectrapport voor een plan of programma dat het kader vormt voor een voorgenomen project of in een passende beoordeling.

Anderzijds kan uit de Europese richtlijnen worden afgeleid dat het de bedoeling is om de omvang van het milieueffectrapport af te stemmen op de betrokken actie. Zo stelt artikel 4, lid 3 van de SMEB-Richtlijn dat *"om overlapping te voorkomen, rekening [wordt] gehouden met het feit dat de beoordeling (...) op verschillende niveaus van de hiërarchie wordt uitgevoerd"*. In artikel 5, lid 2 van de SMEB-Richtlijn wordt toegelicht dat het milieueffectrapport de informatie bevat die *"redelijkerwijs mag worden vereist, gelet op de stand van kennis en beoordelingsmethoden, de inhoud en het detailleringsniveau van de voorgenomen actie, het besluitvormingsniveau waarop het zich bevindt en de mate waarin bepaalde aspecten beter op andere niveaus van het besluitvormingsproces kunnen worden beoordeeld, teneinde overlappende beoordelingen te vermijden"*. Het is belangrijk te onderstrepen dat de notie "het besluitvormingsproces" doelt op het besluitvormingsproces *in globo*. Wanneer een milieueffectrapport moet worden opgesteld van een plan of programma dat op zichzelf deel uitmaakt van een groter

---

¹⁴ Europese Commissie, Uitvoering van Richtlijn 2001/42 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's, 30.

plan of programma, moet de informatie die moet worden opgenomen in het op te stellen milieueffectrapport aldus afgestemd worden op de detailleringsgraad van het plan of programma dat op dat moment voorligt. De detailleringsgraad zal in dat geval aldus specifiekere zijn dan de detailleringsgraad van het eerder opgestelde grotere plan of programma, aangezien het latere plan of programma er een uitvoering van is en per definitie zelf specifiekere zal zijn. Hetzelfde geldt in het geval men een project beoogt uit te voeren dat kadert binnen een eerder vastgesteld plan of programma waarvoor een MER werd opgemaakt.

Er is evenwel nog een derde situatie denkbaar waarbij er een relatie bestaat tussen een op te maken milieueffectrapport en reeds eerder uitgevoerde milieubeoordelingen, die evenwel niet uitdrukkelijk wordt weerspiegeld in de Europese richtlijnen. Het betreft hier meer bepaald de situatie waarbij er voor een voorgenomen actie reeds een milieueffectrapport werd opgesteld in het kader van een eerdere besluitvormingsprocedure die omwille van een of andere reden nooit tot de vaststelling van het plan of programma of beslissing over de vergunning van het project heeft geleid. Op voorwaarde dat het eerder opgemaakte milieueffectrapport conform alle procedurele vereisten inzake milieubeoordeling tot stand is gekomen overeenkomstig deze titel en de informatie nog steeds actueel is, kan dergelijk milieueffectrapport worden hergebruikt in het kader van een nieuwe besluitvormingsprocedure voor de voorgenomen actie. Het is niet onlogisch dat deze hypothese niet wordt gedekt door de Europese richtlijnen, nu zij zich enkel uitspreken over de plicht om de milieubeoordeling uit te voeren. In de hypothese waarin reeds aan deze verplichting werd voldaan volgens de regels van de kunst, is per definitie dan ook reeds voldaan aan de verplichtingen uit de Europese richtlijnen. Het hergebruiken van zo een milieueffectrapport impliceert echter niet dat het publiek en de adviesinstanties zich in het kader van het nieuw besluitvormingsproces niet meer over het MER zouden mogen uitspreken, of dat het bestuur dat MER niet opnieuw zal moeten beoordelen in het licht van de op dat ogenblik voorgenomen actie. De bepalingen inzake de raadplegingen van het publiek en adviesinstanties, alsook deze die verband houden met de doorwerking van het MER in de besluitvorming en de openbaarmaking van de relevante informatie, blijven in het kader van de nieuwe besluitvormingsprocedure van toepassing.

Artikel 19

Artikel 4.2.2

Dit artikel is een letterlijke herneming van artikel 4, lid 3 van de SMEB-Richtlijn overeenkomstig hetwelk het milieueffectrapport voor plannen en programma's rekening houdt met het feit dat de beoordeling op verschillende niveaus van de hiërarchie wordt uitgevoerd. In een hiërarchie zullen plannen en programma's op het hogere, algemene niveau die op het lagere niveau beïnvloeden. Bij plannen en programma's op het lagere niveau zal bijvoorbeeld uitdrukkelijk rekening moeten worden gehouden met de inhoud of doelstellingen van de plannen en programma's op het hogere niveau, of moet worden aangetoond dat wordt bijgedragen aan de doelstellingen die in het 'hogere' plan zijn geformuleerd.

Deze bepaling weerspiegelt aldus de gedachte dat de omvang van het rapport afgestemd moet worden op het voorwerp van het plan of programma; het milieueffectrapport dat op een strategischer planniveau wordt opgesteld dient derhalve nog geen uitspraak te doen over specifieke milieueffecten die slechts afgebakend zullen worden in het kader van een specifiek plan of programma en evenmin over de specifieke milieueffecten die verduidelijkt zullen worden op projectniveau.

Artikel 20

Artikel 4.2.3

Dit artikel is een herneming van artikel 5, lid 2 in fine van de SMEB-Richtlijn, dat de gedachte weerspiegelt dat elk milieueffectrapport moet worden afgestemd op de inhoud en het detailleringsniveau van de voorgenomen actie, de stand van kennis en beoordelingsmethoden, de inhoud en het detailleringsniveau van het ruimere besluitvormingsproces waarin het zich bevindt (met name de vraag of de actie waaromtrent de bevoegde overheid zich moet uitspreken zich eerder op strategisch dan wel op een meer concreet niveau bevindt) en de mate waarin bepaalde aspecten beter op andere niveaus van het ruimere besluitvormingsproces kunnen worden beoordeeld. Het is belangrijk te onderstrepen dat de notie "het besluitvormingsproces" doelt op het besluitvormingsproces *in globo*, en dus verder strekt dan de besluitvorming over de specifiek voorgenomen actie. Een plan, programma of project zal dikwijls immers deel uitmaken van een 'keten' van opeenvolgende beslissingen waarbij van een zeer strategisch niveau steeds gedetailleerdere beslissingen worden genomen tot finaal een beslissing over een concreet project wordt genomen. Met de notie het ruimere besluitvormingsproces wordt hier deze keten van opeenvolgende beslissingen bedoeld, dit zijn stadia van het ruimere besluitvormingsproces, waarbij de informatie in elk bijhorend MER telkens verdere verfijning vraagt. Met "de mate waarin bepaalde aspecten beter op andere niveaus van dat besluitvormingsproces kunnen worden beoordeeld" wordt bedoeld op het onderscheid dat doorgaans gemaakt kan worden tussen milieubeoordelingen op 'planniveau' dan wel op 'projectniveau'. Het kan immers niet de bedoeling zijn dat in een milieubeoordeling voor een plan of programma het detailleringsniveau van het onderzoek zodanig is dat dit overeenstemt met het detailleringsniveau van het onderzoek dat verwacht kan worden voor de projecten waarvoor dat plan of programma het kader biedt. Dit artikel bevestigt aldus dat de informatie die redelijkerwijze mag worden vereist in het milieueffectrapport afhangt van het niveau (planniveau dan wel projectniveau) waarop de actie zich bevindt.

Artikel 21

Artikel 4.2.4

Dit artikel vormt een combinatie van artikel 5, lid 3 van de SMEB-Richtlijn en artikel 5, lid 1 van de MEB-Richtlijn overeenkomstig dewelke het op te maken milieueffectrapport, teneinde overlappingen te vermijden, rekening moet houden met relevante milieu-informatie uit eerder uitgevoerde beoordelingen op grond van (andere) wetgeving.

Het hergebruik van de informatie, zonder dat die opnieuw in vraag wordt gesteld, is enkel mogelijk voor informatie die aan specifieke kwaliteitseisen voldoet.

Vandaar dat het moet gaan om informatie verkregen op grond van wettelijk geregelde beoordelingen zoals een andere milieubeoordeling, een passende beoordeling, een watertoets enzovoort.

Artikel 22

Artikel 4.2.5

Dit artikel bepaalt het hergebruik van milieueffectrapporten die in het verleden reeds specifiek werden opgesteld voor een voorgenomen actie waarvan de besluitvormingsprocedure uiteindelijk niet tot een vaststelling van het plan of programma of de vergunningverlening heeft geleid of waarvoor opnieuw een vaststellings- resp. vergunningsprocedure wordt opgestart, of nog, wanneer een ander besluitvormingsprocedure wordt opgestart waarvoor de bestaande informatie of het bestaande MER de nodige inzichten geeft over de aanzienlijke milieueffecten. Opdat dergelijke milieueffectrapporten in het kader van een nieuwe besluitvormingsprocedure hergebruikt kunnen worden, is vereist dat aan alle inhoudelijke en procedurele vereisten van hoofdstuk 4, afdelingen 2 en 3 van het decreet is voldaan. Daarnaast is ook vereist dat mede rekening houdend met het milieueffectrapport de overheid in staat is zich op geïnformeerde wijze over de aanzienlijke milieueffecten van de voorgenomen actie uit te spreken. De actualiteitstoets is in eerste instantie door te voeren door de initiatiefnemer

Als een eerder opgesteld milieueffectrapport voldoet aan de inhoudelijke en procedurele vereisten, kan het milieueffectrapport hergebruikt worden zonder dat de stappen uit afdelingen 2 van hoofdstuk 4 opnieuw doorlopen moeten worden. In dat geval zal het MER alsnog het voorwerp uitmaken van de raadplegingen voorzien in hoofdstuk 4, afdeling 4 en zal het Vlaams expertisecentrum m.e.r. zich opnieuw uitspreken over het project-MER en een beslissing tot goed- of afkeuring nemen en zich daarbij uitspreken over de vraag of en hoe het hergebruikte milieueffectrapport voldoet aan de inhoudelijke en procedurele vereisten.

Voor plannen zal de bevoegde overheid zich bij het besluitvormingsproces overeenkomstig hoofdstuk 4, afdeling 5 in de milieuverklaring uitdrukkelijk uitspreken over de vraag of en hoe het hergebruikte milieueffectrapport voldoet aan de inhoudelijke en procedurele vereisten.

Zoals eerder gesteld in de memorie houdt de modernisering ook in dat het gemotiveerd verzoek tot ontheffing voor de verplichting van milieueffectrapportage zoals voorzien in de bestaande bepalingen van het DABM wordt afgeschaft. Één van de ontheffingsgronden hield in dat als er vroeger al een plan-MER werd goedgekeurd betreffende een plan of programma waarin een project met vergelijkbare effecten beoordeeld werd of een project-MER werd goedgekeurd betreffende een project waarvan het voorgenomen initiatief een herhaling, voortzetting of alternatief is, en een nieuw project-MER redelijkerwijze geen nieuwe of bijkomende gegevens over aanzienlijke milieueffecten kon bevatten dan kon er een ontheffing gevraagd worden. Deze mogelijkheid bestaat dus niet meer, maar het hergebruik van een reeds opgemaakte MER kan, onder de in dit artikel geschetste voorwaarden, dus wel en dit zonder aanmeldingsplicht of adviesvraag over de scoping.

Om het proces van de milieubeoordeling zo flexibel als mogelijk te houden zou de afkeuring van het project-MER in beginsel niet meer leiden tot de automatische stopzetting van de vergunningsprocedure. Dit heeft als gevolg dat ook de informatie uit een reeds afgekeurd project-MER in dezelfde of een nieuwe

vergunningsprocedure kan aangepast en hergebruikt worden zonder dat er eerst een aanmelding of een vraag tot scoping moet ingediend worden. Dit betekent een administratieve vereenvoudiging en minder tijdverlies voor een initiatiefnemer. Artikel 4.2.5. spreekt dus niet expliciet van een goedgekeurd MER om de mogelijkheid te bieden om een afgekeurd MER te hergebruiken en mits eventuele aanpassing of aanvullingen weer in te dienen.

Als een eerder opgesteld milieueffectrapport niet voldoet aan de inhoudelijke en procedurele vereisten conform voorliggend decreet, kan het niet worden hergebruikt. Dit verhindert evenwel niet dat de informatie in het milieueffectrapport kan worden hergebruikt en zo nodig geactualiseerd/aangevuld om het vervolgens mee te nemen in een nieuw milieueffectrapport overeenkomstig artikel 4.2.4.

Advies MINA-raad/SERV:

In hun advies van 26 september 2023 stelden de MINA-raad en SERV dat in de praktijk projecten vaak worden uitgesplitst in meerdere deelprojecten. In lijn met de rechtspraak van de Raad voor Vergunningsbetwistingen van 8 september 2022 (nr RvVb-A-2223-0024) moeten meerdere deelprojecten die behoren tot één totaalproject worden onderworpen aan een gemeenschappelijke project-MER. De Raden bevelen aan om het voorontwerp in die zin aan te vullen, waardoor de praktijk voor de omgang met MER's waarin meerdere projecten worden behandeld eveneens wordt vastgelegd. Dat biedt een kader om een totaalproject te onderwerpen aan een enkele MER-procedure, ook al bestaat het totaalproject uit meerdere omgevingsvergunningsaanvragen.

Antwoord:

Deze opmerking heeft louter betrekking op project-MERs. De voornaamste vergunningen waarvoor project-MERs dienen te worden opgemaakt tot nog toe zijn de Omgevingsvergunningen. Het zijn doorgaans ook omgevingsvergunningsplichtige projecten die in fases worden aangevraagd of uitgevoerd. Het klopt dat deze dienen te worden onderworpen aan één gemeenschappelijk project-MER die het totaal project beoordeelt. Dat is ook in lijn met de MEB-richtlijn. Dit is ook reeds zo vervat in het OVD.

Het DABM voorziet niet diezelfde bepaling omdat het doel van de nieuwe titel IV van het DABM voor ogen heeft om louter generieke bepalingen te voorzien. Bovenvermeld artikel 4.2.4. en 4.2.5. voorzien echter het hergebruik van informatie uit andere milieueffectrapporten (bv. uitgevoerd op een ander niveau, zijnde planniveau of projectniveau; uitgevoerd binnen een eerder besluitvormingsproces voor een gelijkaardige actie) of andere wettelijk geregelde relevante beoordelingen. De verplichtingen uit de MEB-richtlijn blijven onverminderd geldig.

Artikel 23

Artikel 4.2.6

§ 1. De eerste paragraaf van deze bepaling formuleert het principe van de mogelijkheid tot coördinatie tussen milieueffectrapportages onderling en eventueel andere rapportage-instrumenten. Deze rapportage-instrumenten kunnen in veel gevallen aanzien worden als effectbeoordelingen die een nuttige bron van informatie kunnen zijn i.h.k.v. een milieubeoordeling en dubbel onderzoek kunnen vermijden.

Deze bepaling ligt in de lijn met Europeesrechtelijke bepalingen. Artikel 11, lid 2 van de SMEB-Richtlijn luidt immers als volgt: *"Voor plannen en programma's waarvoor de verplichting om een milieubeoordeling uit te voeren gelijktijdig uit deze richtlijn en uit andere Gemeenschapswetgeving voortvloeit, kunnen de lidstaten voorzien in gecoördineerde of gezamenlijke procedures die aan de vereisten van de relevante Gemeenschapswetgeving voldoen, teneinde onder meer overlapping van beoordelingen te vermijden."*

De afstemming of integratie met een andere effectbeoordeling, die geregeld in andere bestaande of toekomstige wetgeving dan dit decreet wordt, is voorzien. Daarbij kan worden gedacht aan de integratie van activiteiten die onder het toepassingsgebied van dit decreet vallen en die gepaard gaan met een bodemsaneringsproject in de zin van het Bodemdecreet. Dit kan ook gelden voor andere vormen van rapportageverplichtingen zoals de ecologische impactstudies voor plannen en projecten met rechtstreeks hydrologische impact op het VEN, bedoeld in het Decreet Natuurbehoud. Dit houdt ook in dat de passende beoordeling van de weerslag op speciale beschermingszones aangewezen volgens de Vogelrichtlijn of de Habitatrichtlijn (zoal vereist door artikel 6, leden 2, 3 en 4 van de laatst vernoemde richtlijn) in het milieueffectrapport wordt geïntegreerd.

De laatste zin van dit eerste lid geeft een minimumdoelstelling aan inzake de afstemming die steeds moet worden nagestreefd, effectbeoordelingen moeten namelijk zoveel mogelijk gelijktijdig worden uitgevoerd. Dit streven kan echter niet worden opgelegd door de administratie, tenzij de sectorale regelgeving de afstemming verplicht maakt (bijv. ten aanzien van de passende beoordeling, artikel 36ter, §3, lid 8 van het Natuurdecreet). Deze gelijktijdigheid maakt het bijvoorbeeld gemakkelijker om informatie die afkomstig is uit één effectbeoordeling te gebruiken in andere effectbeoordelingen overeenkomstig het ontworpen artikel 4.2.4. Ze biedt ook perspectieven inzake een meer gelijkwaardige inbreng van de informatie die voortvloeit uit de verschillende effectbeoordelingen in de lopende besluitvorming.

§ 2. Gelet op de moeilijkheidsgraad van coördinatie of integratie en het gebrek aan ervaring hiermee, lijkt een uitdrukkelijke delegatiebepaling aangewezen, op basis waarvan de Vlaamse regering – eventueel na het opdoen van de nodige ervaring – nadere regels kan uitwerken.

Artikel 24 en 25

Deze artikelen behoeven geen nadere toelichting, de volgende titels worden ingevoegd:

HOOFDSTUK 3. WERKINGSSFEER EN SCREENING

AFDELING 1. WERKINGSSFEER

Artikel 26

Artikel 4.3.1.

Deze bepaling vormt de omzetting van artikel 3, lid 8 van de SMEB-Richtlijn en sluit de milieubeoordelingsplicht uit voor plannen en programma's die uitsluitend

bestemd zijn voor nationale defensie of noodsituaties en financiële of begrotingsplannen en – programma's.

Deze bepaling vormt tevens de omzetting van artikel 1, lid 3 van de MEB-Richtlijn. De MEB-richtlijn voorziet uitdrukkelijk in de mogelijkheid voor de lidstaten om bepaalde projecten aan de m.e.r.-plicht te onttrekken, voor projecten, die uitsluitend bestemd zijn voor defensie, dan wel voor projecten die uitsluitend de respons op civiele noodsituaties tot doel hebben, indien zij oordelen dat toepassing in die gevallen nadelige gevolgen zou hebben voor deze doeleinden. Per project of per projectonderdeel dient dus nagegaan te worden per geval of er toepassing kan worden gemaakt van deze uitzonderingsgrond.

Artikel 27

Artikel 4.3.2

Dit artikel licht toe welke plannen en programma's, die voldoen aan de definitie uit het nieuwe artikel 4.1.1, 12°, aan een milieubeoordeling moeten worden onderworpen. Deze bepaling vormt de omzetting van artikel 3, lid 2 en lid 4 van de SMEB-Richtlijn.

De bedoelde plannen en programma's kunnen onderverdeeld worden in twee categorieën: de van rechtswege milieubeoordelingsplichtige plannen en programma's en de screeningsgerechtigde plannen en programma's.

§1. De van rechtswege milieubeoordelingsplichtige plannen en programma's worden opgelijst onder §1, 1° en 2°. Het betreft meer bepaald:

1° "de plannen en programma's die voorbereid worden met betrekking tot landbouw, bosbouw, visserij, energie, industrie, vervoer, regionale ontwikkeling, afvalstoffenbeheer, waterbeheer, telecommunicatie, toerisme en ruimtelijke ordening of grondgebruik en die het kader vormen voor de toekenning van toekomstige vergunningen voor een project opgesomd in bijlagen 1 en 2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage".

Luidens de vaste rechtspraak van het Hof van Justitie belichaamt de notie "een kader vormen voor" de idee dat het plan of programma "een heel pakket aan criteria en modaliteiten vaststelt voor de goedkeuring en de uitvoering van één of meerdere projecten" (zie het arrest van 27 oktober 2016 met nr. C-290/15, D'Oultremont). Recent bevestigde het Hof nog dat het begrip "groot pakket aan criteria en modaliteiten" kwalitatief en niet kwantitatief moet worden ingevuld (zie het arrest van 25 juni 2020 met nr. C-24/19, A e.a.). Daarentegen zal er geen sprake zijn van een MER-plichtig plan of programma indien de betrokken maatregel een louter indicatieve waarde heeft (zoals bijvoorbeeld een maatregel die indicatieve instandhoudingsdoelstellingen vaststelt zie het arrest van 12 juni 2019 met nr. C-321/18, Terre wallonne ASBL).

Tevens is aan te stippen dat het Grondwettelijk Hof reeds heeft verklaard dat "noch regelgeving als zodanig, noch wetgeving als zodanig onder de werkingssfeer van de [SMEB]-richtlijn zijn gebracht" (zie onder meer het arrest van 28 februari 2019 met nr. 33/2019 en het arrest van 17 oktober 2019 met nr. 145/2019).

2° de plannen en programma's waarvoor, gelet op het mogelijke effect op gebieden, een passende beoordeling vereist is overeenkomstig artikel 36ter, § 3, eerste lid, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijke milieu;"

De plannen en programma's die voldoen aan de definitie uit het nieuwe artikel 4.1.1, 12° en overeenkomstig artikel 36ter, § 3 van het Decreet Natuurbehoud aan een passende beoordeling moeten worden onderworpen, moeten aldus van rechtswege aan een milieubeoordeling worden onderworpen.

§ 2. Naast de plannen en programma's onder paragraaf 1, 1° en 2° die van rechtswege aan een milieubeoordeling moeten worden onderworpen, zijn er ook de zogenaamde screeningsgerechtigde plannen en programma's. Als een plan of programma overeenkomstig de eerste paragraaf, 1° of 2° van rechtswege milieubeoordelingsplichtig is, maar het plan of programma betrekking heeft op een klein gebied op provinciaal of gemeentelijk niveau dan wel een kleine wijziging inhoudt van een van rechtswege milieubeoordelingsplichtig plan, kan dat plan of programma aan de screeningsprocedure uit hoofdstuk 3, afdeling 2 worden onderworpen. Indien daaruit blijkt dat het betrokken plan of programma mogelijk aanzienlijke effecten kan hebben, moet het alsnog aan een milieubeoordeling worden onderworpen.

Met gemeentelijk of provinciaal niveau wordt bedoeld op een planningsniveau dat niet het gewestelijk niveau is. Overeenkomstig de rechtspraak van het Hof van Justitie (C-444/15 Associazione Italia Nostra Onlus) moet het immers gaan om een plan of programma dat wordt opgesteld en/of vastgesteld door een lokale instantie en niet door een nationale of regionale instantie. In onze bestuurscontext zijn het gemeentelijk en provinciaal niveau te vergelijken met wat op Europees niveau als lokaal niveau wordt bedoeld. De SMEB-richtlijn spreekt immers van nationaal, regionaal of lokaal niveau; wat in Belgisch/Vlaamse context respectievelijk te begrijpen is als Belgisch, Vlaams, of provinciaal/gemeentelijk niveau.

Als plannen of programma's die niet vallen onder de eerste paragraaf, voldoen aan de definitie uit het nieuwe artikel 4.1.1, 12° en het kader vormen voor de toekenning van toekomstige vergunningen voor projecten, moeten zij worden onderworpen aan een milieubeoordeling indien blijkt dat zij mogelijk aanzienlijke milieueffecten kunnen hebben. Voor de invulling van het begrip "een kader vormen voor" gelden dezelfde vuistregels als diegene die uiteen zijn gezet onder paragraaf 1, 1°.

§ 3. In deze paragraaf wordt uitdrukkelijk vermeld dat een initiatiefnemer er ook voor kan kiezen om een milieubeoordeling uit te voeren van een plan of programma zelfs als dergelijke beoordeling niet vereist is. Een initiatiefnemer van een plan of programma dat niet onder de werkingssfeer valt, kan er vrijwillig voor kiezen om

alsnog een milieubeoordeling te doorlopen. Bijvoorbeeld voor plannen of programma's die overeenkomstig artikel 4.3.1. niet onder de werkingssfeer vallen of voor een planvoornemen dat niet onder de definitie plan of programma valt. Of voor plannen of programma's waarvoor geen passende beoordeling vereist is en die niet het kader vormen voor de toekenning van toekomstige vergunningen. Ook voor plannen die screeningsgerechtigd zijn, kan de initiatiefnemer beslissen geen screening maar onmiddellijk een milieubeoordeling te maken.

De te volgen procedure voor dergelijke vrijwillige milieubeoordeling wordt bepaald door het type plan of programma. Om problemen in verband met het gelijkheidsbeginsel te vermijden moet de procedure gevolgd worden die geldt voor eenzelfde type plan of programma dat wel onder de milieubeoordelingsplicht valt.

Artikel 28

Artikel 4.3.3

Deze bepaling vormt de omzetting van artikel 2, lid 1 en artikel 4, lid 1 en 2 van de MEB-Richtlijn.

§ 1. Uit artikel 2 van de MEB-richtlijn volgt dat de lidstaten erop moeten toezien dat een vergunning wordt vereist voor de in de MEB-richtlijn bedoelde projecten die een aanzienlijk milieueffect kunnen hebben. Net zoals in de huidige bepalingen van het DABM wordt de link met een vergunningsplicht behouden. Deze paragraaf bepaalt dus dat projecten die voldoen aan de definitie uit het nieuwe artikel 4.1.1, 13° aan een milieueffectrapportage moeten onderworpen worden in de gevallen zoals voorgeschreven in punt 1° en 2°. Vooraleer de vergunning kan worden verleend, moeten deze aan de milieueffectrapportage onderworpen worden. Dit is tevens een verplichting die wordt opgelegd in artikel 2, lid 1 van de MEB-Richtlijn. Net zoals de milieubeoordelingsplichtige plannen en programma's, worden ook projecten opgedeeld in van rechtswege milieubeoordelingsplichtige projecten enerzijds en screeningsgerechtigde projecten anderzijds (uiteraard op voorwaarde dat de projecten voldoen aan de definitie van het nieuwe artikel 4.1.1, 13°).

Punt 1° bepaalt dat de Vlaamse Regering een lijst vaststelt van de categorieën van projecten die van rechtswege onderworpen zijn aan een milieubeoordeling.

Punt 2° betreft de screeningsgerechtigde projecten. Zij worden eveneens vastgelegd in een lijst die door de Vlaamse regering wordt opgesteld. De projecten die op deze lijst figureren, moeten minstens aan de screeningsprocedure uit hoofdstuk 3, afdeling 2 worden onderworpen. Indien uit deze screening blijkt dat het project mogelijk aanzienlijke milieueffecten tot gevolg kan hebben, moet het project aan een milieubeoordeling worden onderworpen.

§ 2. Deze paragraaf behoudt de uitsluiting van de milieubeoordelingsplicht zoals in de bestaande bepalingen van het DABM voor projecten waarvoor een loutere hernieuwing van de vergunning wordt aangevraagd overeenkomstig artikel 70 van het Omgevingsvergunningendecreet of een omzetting van de vergunning van bepaalde duur naar onbepaalde duur wordt aangevraagd overeenkomstig artikel 390 van het Omgevingsvergunningendecreet. Deze uitsluiting op de

beoordelingsplicht vloeit voort uit de definitie van project opgenomen met huidig decreet en het behoud van de huidige praktijk voorzien uit het bestaande DABM waarbij wordt geacht dat een loutere omzetting van de vergunning of hernieuwing ervan, louter een verderzetting van het project betekent en de effecten dus ongewijzigd blijven. Dit is ook in lijn met de ratio legis van de MEB-richtlijn, zie bespreking bij artikel 4.1.1. punt 13°.

§ 3. In deze paragraaf wordt uitdrukkelijk vermeld dat een initiatiefnemer er ook voor kan kiezen om een milieubeoordeling uit te voeren voor een project zelfs als dergelijke beoordeling niet vereist is bijvoorbeeld omdat het niet gaat om een van rechtswege milieubeoordelingsplichtig project of omdat het gaat om een screeningsgerechtigd project, doch uit de screening blijkt dat er geen aanzienlijke effecten te verwachten zijn. Daarnaast kan een initiatiefnemer van een project dat niet onder de werkingssfeer valt, er tevens vrijwillig voor kiezen om alsnog een milieubeoordeling te doorlopen. Bijvoorbeeld voor projecten die overeenkomstig paragraaf 1 en 2 niet onder de werkingssfeer vallen.

Deze paragraaf dekt dus de vrijwillige project-MERs voor projecten waar wel een besluitvormingsproces aan is gekoppeld, maar waar geen inherente plicht tot opmaak van een MER voorligt bv. omdat het project niet voorkomt op de lijsten van het project-m.e.r.-besluit. Dit in tegenstelling tot wat voorzien is in paragraaf 4 van dit artikel dat bedoeld is voor projecten waar geen concreet besluitvormingsproces aan gekoppeld is.

De te volgen procedure voor dergelijke vrijwillige milieubeoordeling wordt bepaald door het type vergunningsprocedure voor het project. Om problemen in verband met het gelijkheidsbeginsel te vermijden moet de procedure gevolgd worden die geldt voor eenzelfde type vergunningsplichtig project dat wel onder de milieubeoordelingsplicht valt.

§ 4. Deze paragraaf voorziet in de mogelijkheid voor de initiatiefnemer om in alle andere gevallen dan de gevallen vermeld in paragraaf 1 t.e.m. 3 waar geen concreet besluitvormingsproces aan gekoppeld is een advies te vragen aan het Vlaams expertisecentrum m.e.r. over de kwaliteit van het project- MER dat hij opgemaakt heeft. Als een project-MER derwijze wordt opgesteld dat het voldoet aan de vereisten uit hoofdstuk 4, afdeling 2 en 3 en het onderliggende project niet aan een vergunningsprocedure wordt onderworpen waarin desgevallend een uitspraak kan worden gedaan over het MER door een bevoegde vergunningverlenende overheid, kan de initiatiefnemer het Vlaams expertisecentrum m.e.r. verzoeken om zich uit te spreken over de kwaliteit van het project-MER. Een kwaliteitsadvies van het expertisecentrum vormt hiervoor een flexibel en efficiënt instrument. Desgevallend kan dit vrijwillig project-MER (of 'kader'-project-MER) of de informatie die erin vervat ligt, in een latere vergunningsprocedure hergebruikt worden.

Voor grotere projecten kan dan weer op deze manier de informatie uit dergelijk project-MER worden hergebruikt in verschillende vergunningsprocedures. Voor bepaalde grote en complexe ontwikkelingen kan het immers interessant zijn om over een MER voor het globale initiatief te beschikken zonder dat dit initiatief op zich onder het toepassingsgebied van de project-MER-plicht valt of op zich

rechtstreeks aan een vergunningsprocedure is onderworpen. Het kan interessant zijn om een MER te maken voor een globaal concept waarbinnen verschillende projecten kaderen zonder dat er noodzakelijk een operationele of materiële samenhang is. Op een later tijdstip of in eventuele verschillende fases kan een vergunningsprocedure opgestart worden en de initiatiefnemers van die deelprojecten kunnen dan de beschikbare relevante informatie uit een eerder gemaakte 'kader'-project-MER waarin in globo het grootschalig project werd beoordeeld hergebruiken... Die informatie kan dan op haar beurt verder aangevuld worden naar de detailleringsgraad van het voorgenomen deelproject dat op dat moment wordt aangevraagd.

§ 5. Deze paragraaf is de omzetting van artikel 2, lid 4 van de MEB-Richtlijn. Hoewel de milieubelangen ook onderdeel zijn van het algemeen belang, kan het zijn dat in bepaalde omstandigheden sociale, economische of veiligheidsbelangen primeren en het uitvoeren van een milieubeoordeling tot een onaanvaardbare vertraging van het project zou leiden en dus schade aan voornoemde belangen zou berokkenen. Anderzijds kan niet worden gesteld dat een project onverwijld moet worden uitgevoerd wanneer reeds gedurende enkele jaren werd gewerkt aan de voorbereiding ervan. Het mechanisme van de vrijstelling is, overeenkomstig artikel 2, lid 4 van de MEB-Richtlijn zowel mogelijk voor de van rechtswege milieubeoordelingsplichtige projecten als voor de screeningsrechtige projecten.

De vrijstelling van de milieubeoordelingsplicht overeenkomstig deze paragraaf heeft evenwel niet tot gevolg dat men ook voorbij kan gaan aan de grensoverschrijdende raadpleging. Immers, een vrijstelling doet enkel uitspraak over het feit dat een reden van algemeen belang een snelle besluitvorming noodzaakt, zodat aan de milieubeoordeling kan worden voorbijgegaan. Met een vrijstelling wordt evenwel niet gesteld dat er mogelijk geen aanzienlijke grensoverschrijdende effecten te verwachten zijn. Artikel 7 van de MEB-richtlijn schrijft voor dat, van zodra er aanzienlijke grensoverschrijdende milieueffecten te verwachten zijn, de betrokken lidstaten geraadpleegd moeten worden, dus zelfs als een vrijstelling van toepassing is.

Ook indien in uitzonderlijke omstandigheden een vrijstelling van de milieubeoordelingsplicht wordt verleend, blijven de grensoverschrijdende informatieverplichtingen aldus gelden. Wegens het zeer uitzonderlijk karakter van dergelijke vrijstelling en het waarschijnlijk politiek gevoelige karakter van dergelijke beslissing ligt het voor de hand dat niet de administratie maar wel de Vlaamse Regering – rechtstreeks de verantwoordelijkheid voor de vrijstellingsbeslissing draagt.

Daarnaast verplicht de MEB-richtlijn artikel 2 lid 4 dat de Vlaamse regering in bovenvermeld geval de Europese Commissie, voordat de vergunning wordt verleend, op de hoogte stelt van de redenen waarom de vrijstelling is verleend en verschaft zij haar alle informatie die zij waar dat van toepassing is ter beschikking van hun eigen onderdanen wordt gesteld.

§ 6. Deze paragraaf laat toe dat aan een welbepaald project dat middels een specifiek decreet wordt aangenomen, vrijstelling verleend wordt van de bepalingen inzake openbare raadpleging over het project-MER zoals vastgelegd in de toepasselijke vergunningsprocedure, mits aan de doelstellingen van artikel 4.2.1 wordt voldaan. De vrijstelling moet worden gemotiveerd in het specifieke decreet in kwestie. Deze paragraaf betreft een omzetting van artikel 2, lid 5 van de MEB-Richtlijn, zoals toegevoegd door richtlijn 2014/52/EU. Daar luidt het dat in dat specifieke geval vrijstelling verleend wordt van de bepalingen inzake openbare raadpleging zoals vastgelegd in de richtlijn mits aan de doelstellingen van de richtlijn wordt voldaan. Voorliggende paragraaf moet richtlijnconform geïnterpreteerd worden. De door deze bepaling ingevoerde vrijstelling verleent enkel de mogelijkheid om vrijstelling te verlenen van de bepalingen inzake openbare raadpleging over de project-MER. De overige vereisten van de milieubeoordelingsplicht blijven met andere woorden onverminderd van toepassing.

Bij projecten die middels een specifieke nationale wet worden aangenomen, moeten de lidstaten overeenkomstig overweging met nr. 24 van de preambule van richtlijn 2014/52/EU, ervoor zorgen dat de doelstellingen van deze richtlijn met betrekking tot openbare raadpleging via het wetgevingsproces worden bereikt. De lidstaten moeten tevens volgens artikel 2, lid 5, van de MEB-Richtlijn de Europese Commissie om de twee jaar na 16 mei 2017 (namelijk de uiterste datum waarbinnen de richtlijn 2014/52/EU in nationale regelgeving moet zijn omgezet) in kennis te stellen van elk geval waarin zij deze vrijstelling hebben toegepast.

In het tweede lid van deze paragraaf wordt voorzien in een grens- of gewestgrensoverschrijdende procedure. Er wordt bepaald dat als het project aanzienlijke effecten kan hebben voor mens of milieu in andere lidstaten van de Europese Unie of in verdragspartijen bij het Verdrag van Espoo of in andere gewesten, of als de bevoegde autoriteiten van die lidstaten, verdragspartijen of gewesten daarom verzoeken, de bevoegde autoriteiten van de betrokken lidstaten, verdragspartijen of gewesten bij de milieubeoordelingsprocedure betrokken worden alvorens er een beslissing wordt genomen. Deze (gewest)grensoverschrijdende procedure betreft de omzetting van de woorden "onverminderd artikel 7" in de aanhef van artikel 2, lid 5, van de MEB-Richtlijn. Immers, ook in deze gevallen van vrijstelling blijven de grensoverschrijdende informatieverplichtingen gelden omwille van dezelfde overwegingen als diegene die aan de orde zijn in het geval van een vrijstelling.

Artikel 29

Artikel 4.3.4

Deze bepaling biedt de Vlaamse regering de mogelijkheid om de criteria opgenomen in bijlage I die het afwegingskader zullen vormen voor de milieubeoordelingsplicht, nader te definiëren. Als zij dit doet dan moet zij hiervan de Europese Commissie op de hoogte brengen.

Artikel 30

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting, de volgende titel wordt ingevoegd:

AFDELING 2. SCREENING VAN PLANNEN, PROGRAMMA'S EN PROJECTEN

Artikel 31

Artikel 4.3.5

Dit artikel licht toe op welke wijze de initiatiefnemer voor een plan of programma dat screeningsgerechtigd is overeenkomstig artikel 4.3.2, paragraaf 2 vaststelt of het plan of programma aanzienlijke milieueffecten kan hebben en derhalve aan een milieubeoordeling moet worden onderworpen.

§ 1. Deze paragraaf bepaalt daartoe dat de initiatiefnemer een plan-m.e.r.-screening opmaakt, waarbij het voorgenomen plan of programma wordt getoetst aan de criteria vermeld in bijlage I bij dit decreet.

Deze paragraaf bevat een delegatiebevoegdheid aan de Vlaamse regering om nadere regels vast te stellen omtrent de inhoud van de plan-m.e.r.-screening. Het is belangrijk dat de in de plan-m.e.r.-screening op te nemen informatie voldoende gegevens bevat om, enerzijds, het betrokken plan of programma te toetsen aan de criteria uit bijlage I alsook om, anderzijds, op basis daarvan na te gaan of er mogelijk aanzienlijke effecten te verwachten zijn.

Het is belangrijk te onderstrepen dat in de plan-m.e.r.-screening moet worden nagegaan of er, in het licht van de criteria uit bijlage I, mogelijk aanzienlijke effecten te verwachten zijn. Van zodra wordt vastgesteld dat dit het geval is, moet het betrokken plan of programma aan een milieubeoordeling worden onderworpen. Het is dus niet de bedoeling dat de plan-m.e.r.-screening reeds een uitvoerige beschrijving en analyse van de te verwachten effecten bevat. Indien de te verwachten effecten aanzienlijk zijn, zal dergelijke beschrijving en analyse ervan immers worden behandeld in het op te maken plan-MER.

Het is dus belangrijk om bij de afbakening van de plan-m.e.r.-screening niet te vervallen in de opmaak van een effectief plan-MER. De nuance tussen de plan-m.e.r.-screening enerzijds en het plan-MER anderzijds is belangrijk met het oog op het vereenvoudigen en versnellen van de milieubeoordelingsplicht. Als in de screening al te diepgaand en uitgebreid onderzoek moet worden aangebracht om sluitend aan te tonen dat er geen aanzienlijke milieueffecten mogelijk zijn, strookt dit niet met de bedoeling van een screening en is een milieubeoordeling vereist. De vaststelling dat er mogelijk aanzienlijke milieueffecten kunnen optreden, volstaat reeds om de screeningsfase af te sluiten en het betrokken plan of programma te onderwerpen aan een milieubeoordeling. Dit moet geval per geval worden bekeken.

De plan-m.e.r.-screening (en bijgevolg de vraag of er mogelijk aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn) wordt ter advies voorgelegd aan de adviesinstanties die worden aangeduid door de Vlaamse regering enerzijds en aan het Vlaams expertisecentrum m.e.r. anderzijds. De bedoeling is daarbij dat de adviesinstanties, elk op basis van hun expertise inzake de betrokken materie, nagaan of er al dan niet aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn. De adviesinstanties en het Vlaams expertisecentrum m.e.r. houden daarbij rekening

met de criteria uit bijlage I.

De Vlaamse Regering bepaalt de wijze waarop het advies wordt uitgebracht. Het ter beschikking te stellen van een digitale screeningstool, waarin haar expertise terzake verwerkt is, kan worden beschouwd als het verlenen van advies door het Vlaams expertisecentrum m.e.r. Daarbij kan via de tool aangegeven worden voor welke plannen of programma's een bijkomend advies van het Vlaams expertisecentrum m.e.r. wenselijk of vereist is.

§ 2. Op basis van de screening en de adviezen die erover worden uitgebracht, bepaalt de bevoegde overheid of een screeningsgerechtigd plan of programma mogelijk aanzienlijke milieueffecten teweegbrengt en dienvolgens al dan niet aan een milieubeoordeling moet worden onderworpen.

Als de bevoegde overheid vaststelt dat niet kan gemotiveerd worden dat er geen mogelijke aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn, moet een milieubeoordeling worden uitgevoerd. Als de bevoegde overheid op basis van de screening en de adviezen die erover worden uitgebracht vaststelt dat er geen milieubeoordeling vereist is, motiveert zij dat mede in het licht van de verleende adviezen over de screening en aan de hand van de criteria vermeld in bijlage I bij het decreet.

Deze motivering moet beschikbaar zijn tijdens het openbaar onderzoek over het plan of programma. Als die motivering niet voorligt, zou immers een MER moeten voorliggen. Het publiek zal zich tijdens de raadpleging dan ook kunnen uitspreken over de motivering over de screening.

De wijze waarop de screening en de motivatie van de bevoegde overheid hierover bekend wordt gemaakt, wordt door de Vlaamse Regering bepaald.

Artikel 32

Artikel 4.3.6

Dit artikel licht toe op welke wijze de bevoegde overheid voor een project dat screeningsgerechtigd is overeenkomstig artikel 4.3.3, §1, 2°, vaststelt of het project aanzienlijke milieueffecten kan hebben en derhalve aan een milieubeoordeling moet worden onderworpen.

§ 1. Deze paragraaf bepaalt daartoe dat de initiatiefnemer de project-m.e.r.-screening opmaakt, waarbij het voorgenomen project wordt getoetst aan de criteria vermeld in bijlage I bij dit decreet. Deze project-m.e.r.-screening wordt vervolgens aan de bevoegde overheid overgemaakt, conform de van toepassing zijnde regelgeving inzake de omgevingsvergunning of andere regelgeving ter zake.

§ 2. De bevoegde overheid stelt vervolgens vast of er al dan niet mogelijks aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn. Indien dit laatste het geval is, zal het betrokken project onderworpen worden aan een milieubeoordeling overeenkomstig hoofdstuk 4 van deze titel.

De beslissing over de vraag of een screeningsgerechtigd project al dan niet aan een milieubeoordeling moet worden onderworpen (hierna informeel de "screeningsbeslissing") wordt door de bevoegde overheid, binnen een termijn van maximaal 90 dagen na het ter beschikkingstellen van de project-m.e.r.-screening. Deze bepaling is afgestemd op artikel 4 (6) MEB-richtlijn. In huidig OVD is de

termijn van negentig dagen reeds opgenomen en is het dus reeds mogelijk om uitspraak te doen over de screening binnen een termijn van 90 dagen in eerste aanleg vanaf de datum van indiening. In het huidige DABM is de termijn van 90 dagen niet opgenomen, met voorliggend decreet wordt dit aangepast.

Dit was tot nog toe niet voorzien in het DABM als generieke bepaling voor alle soorten vergunningsprocedures. De bevoegde overheid is dus niet verplicht om binnen de 30 dagen te oordelen over de screening maar kan dit ook pas na maximaal 90 dagen doen (termijn uit de MEB-richtlijn). De overheid dient dit echter te doen ook zo snel als mogelijk, gelet op het belang van de uitkomst van de screening naar inspraak e.d. is het echter meest voor de hand liggend dat dit in de fase van de ontvankelijk en volledigheidsonderzoek van de aanvraag gebeurt. Doch is dit geen verplichting vanuit de MEB-richtlijn. Het ontwerp van decreet wordt in die zin aangepast zodat het niet decretaal verankerd is dat de beslissing over de screening genomen wordt binnen de 30 dagen van het ontvankelijk- en volledigheidsonderzoek in de omgevingsvergunningsprocedure.

Tot slot wil men de aandacht vestigen op het feit dat dit een generieke bepaling betreft die andere integratiesporen niet in de weg staat, zoals bv. de integratie van het MER in de omgevingsvergunningsprocedure.

.Deze wijziging, nl. het schrappen van het tijdstip van de beslissing over de screening vóór het openbaar onderzoek, komt er ook als antwoord op het advies van de MINA/SERV van 26 september 2023 en de VVP van 16 oktober 2023 waarbij men nog mogelijkheden zag voor de procedurele problemen met betrekking tot de project-m.e.r.-screening en de wijze waarop het screeningsonderzoek in het ontvankelijkheids- en volledigheidsonderzoek (van de omgevingsvergunningsaanvraag) is gekanteld, binnen een termijn van slechts 30 dagen en o.b.v. eventueel onvoldoende informatie. Dit kan volgens de Raden leiden tot beslissingen waarvan de beoordeling niet het gewenste niveau bereikt. Dit staat de rechtszekerheid ervan in de weg. De Raden vragen bovendien te verduidelijken hoe die termijn in verhouding staat met de termijn van 90 dagen die voorzien wordt in artikel 4, lid 6 van de MEB-Richtlijn.

Indien de bevoegde overheid oordeelt dat het betrokken project aan een milieubeoordeling moet worden onderworpen, wordt in de screeningsbeslissing gemotiveerd op basis van welke overwegingen deze oordeelt dat het betrokken project aan een milieubeoordeling moet worden onderworpen. De bevoegde overheid steunt zich daarbij op de criteria uit bijlage I bij het decreet. Zo kan bijvoorbeeld geoordeeld worden dat omwille van de omvang en de ligging nabij een hindergevoelig gebied (bijvoorbeeld een habitatrichtlijngebied) kan worden vastgesteld dat het project mogelijk aanzienlijke milieueffecten voor dit specifiek gebied kan genereren.

Als de bevoegde overheid op basis van de project-m.e.r.-screening vaststelt dat bij de realisatie van het screeningsgerechtigd project geen mogelijke aanzienlijke effecten te verwachten zijn, moet het project niet onderworpen worden aan de milieubeoordeling overeenkomstig hoofdstuk 4 van deze titel. Ook in dat geval wordt de screeningsbeslissing gemotiveerd, waarbij de bevoegde overheid zich moet steunen op de criteria uit bijlage I bij het decreet. Zo kan deze bijvoorbeeld stellen dat het project net omwille van de kleinschaligheid en de ligging op voldoende afstand van hindergevoelig gebied geen risico op aanzienlijke milieueffecten inhoudt.

Uit de rechtspraak blijkt dat de motivering in verband met de project-m.e.r.-

screening vaak tekort schiet. Deze motivering is echter uitdrukkelijk vereist op grond van artikel 4, lid 5 van de MEB-richtlijn, dit blijft dan ook een belangrijk aandachtspunt voor de bevoegde overheden.

Als de initiatiefnemer in de project-m.e.r.-screening toelicht dat rekening werd gehouden met maatregelen die ertoe strekken om mogelijke aanzienlijke milieueffecten te milderen zodat er geen sprake is van *aanzienlijke* milieueffecten, moet de bevoegde overheid toelichten waarom deze zich aansluit bij het standpunt van de initiatiefnemer. De bevoegde overheid moet met andere woorden evalueren of deze milderende maatregelen effectief ertoe kunnen bijdragen dat er geen risico is op aanzienlijke milieueffecten, zodat het beoogde project niet aan een milieubeoordeling overeenkomstig hoofdstuk 4 moet worden onderworpen.

§ 3. Indien de bevoegde overheid op basis van de project-m.e.r.-screening vaststelt dat het betrokken project mogelijk aanzienlijke milieueffecten teweegbrengt, onderwerpt de initiatiefnemer het betrokken project aan de milieubeoordeling overeenkomstig hoofdstuk 4 van deze titel.

§ 4. Deze paragraaf bevat de minimumvereisten van de screening vermeld in paragraaf 1 van dit artikel op basis van de criteria opgenomen in bijlage IIA van de MEB-richtlijn alsook een delegatiebevoegdheid aan de Vlaamse regering om nadere regels vast te stellen omtrent de wijze en inhoud van de project-m.e.r.-screening. Het is belangrijk dat de project-m.e.r.-screening voldoende gegevens bevat om, enerzijds, het betrokken project te toetsen aan de criteria uit bijlage I alsook om, anderzijds, op basis daarvan na te gaan of er mogelijk aanzienlijke effecten te verwachten zijn.

Zo is het belangrijk dat bijvoorbeeld voor de omgevingsvergunningsaanvragen voor projecten die op de lijst van de project-m.e.r.-screeningsgerechtigde projecten voorkomen de vragen in het Omgevingsloket als dusdanig te formuleren dat de antwoorden (die vervolgens de screening vormen) voldoende gegevens genereren om op basis daarvan te kunnen nagaan of er aanzienlijke effecten te verwachten zijn.

Net zoals bij de plan-m.e.r.-screening, is het belangrijk te onderstrepen dat in de project-m.e.r.-screening moet worden nagaan of er, in het licht van de criteria uit bijlage I, mogelijk aanzienlijke effecten te verwachten zijn. Ook hier zal het dus belangrijk zijn om bij de opmaak van de project-m.e.r.-screening niet te vervallen in de opmaak van een effectief project-MER. Van zodra wordt vastgesteld dat dit het geval is, moet het betrokken project aan een milieubeoordeling worden onderworpen conform het nieuwe hoofdstuk 4 van deze titel. Het is dus niet de bedoeling dat de project-m.e.r.-screening reeds een uitvoerige beschrijving en analyse van de te verwachten effecten bevat; een dergelijke evaluatie dient in beginsel plaats te vinden in het project-MER. Als tijdens de screening al te diepgaand en uitgebreid onderzoek moet worden aangebracht om sluitend aan te tonen dat er geen aanzienlijke milieueffecten mogelijk zijn, strookt dit niet met de bedoeling van een screening. Indien de te verwachten effecten mogelijk aanzienlijk zijn, zal dergelijke beschrijving en analyse ervan immers worden behandeld in het op te maken project-MER. De stelling dat er geen aanzienlijke effecten te verwachten zijn, moet uiteraard wel deugdelijk onderbouwd worden door de initiatiefnemer. Om die reden wordt de motiveringsplicht van de initiatiefnemer expliciet opgenomen in het decreet door een derde lid in te voegen aan deze paragraaf. Dit ook op vraag van de adviesraden MINA en SERV in hun advies van 26 september 2023.

Net zoals voor de plan m.e.r. screening, zal er voor de project m.e.r. screening

een digitaal instrument, een online screeningtool, worden ontwikkeld die de initiatiefnemer kan ondersteunen en zal helpen bij de screening.

§ 5. Deze paragraaf vormt een omzetting van artikel 4, lid 5 van de MEB-richtlijn. Deze schrijft voor dat de screeningsbeslissing bekend moet worden gemaakt. Deze paragraaf bevat een delegatie aan de Vlaamse regering om de wijze van bekendmaking vast te stellen.

Artikel 33 en 34

Deze artikelen behoeven geen nadere toelichting, de volgende titels worden ingevoegd:

HOOFDSTUK 4. MILIEUBEOORDELING VAN PLANNEN, PROGRAMMA'S EN PROJECTEN

AFDELING 1. OPENBAARHEID

Artikel 35

Artikel 4.4.1

Deze bepaling licht de verhouding toe tussen de verschillende verplichtingen tot actieve openbaarheid van bestuur die in de milieubeoordelingsprocedure tot uiting komen en het Bestuursdecreet van 7 december 2018.

§ 1. De eerste paragraaf bepaalt dat de verplichtingen tot actieve openbaarheid van bestuur zoals vervat in de milieubeoordelingsprocedure geen afbreuk doen aan de algemene vereisten inzake de actieve openbaarheid van bestuur zoals vastgelegd in artikel II.3 (inzake de ordening, accuraatheid, vergelijkbaarheid, actualisatie en raadpleegbaarheid van de milieu-informatie) en artikel II.4 (houdende de vereiste om de milieu-informatie op een actieve, systematische en transparante wijze te verspreiden en op een doeltreffende wijze toegankelijk is). Deze vereisten zijn aldus onverkort van toepassing op de daden van actieve openbaarheid van bestuur in het kader van de milieubeoordelingsprocedure.

§ 2. De tweede paragraaf stelt dat de initiatiefnemer van een MER op de verschillende momenten waar milieu-informatie volgens het principe van de actieve openbaarheid van bestuur openbaar wordt gemaakt, aan de bevoegde overheid kan verzoeken om de informatie geheel of gedeeltelijk aan de openbaarheid te onttrekken. Het verzoek tot de onttrekking aan de openbaarheid wordt behandeld overeenkomstig artikel II.36 van het Bestuursdecreet. De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om nadere procedureregels vast te stellen inzake het verzoek tot onttrekking van milieu-informatie aan de openbaarheid.

Artikel 36

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting, de volgende titel wordt ingevoegd:

AFDELING 2. AANMELDING EN SCOPING

Artikel 37

Artikel 4.4.2

Voor de initiatiefnemer van start kan gaan met de opmaak van het plan-MER, moet eerst het voornemen om een plan-MER op te maken worden gemeld en moet de detailleringsgraad en de reikwijdte van het op te maken plan-MER worden vastgesteld (d.i. respectievelijk de aanmelding en de scoping). De aanmelding betekent het formele startpunt van de milieubeoordeling en stelt de autoriteiten en het publiek in kennis van het gegeven dat er een milieubeoordeling zal plaatsvinden. De scoping is dan de volgende stap in het proces, gericht op het vaststellen van de reikwijdte, het detailleringsniveau en de inhoudelijke aanpak van het plan-MER. De aanmelding en adviesvraag over de scoping aan het expertisecentrum m.e.r. kunnen gecombineerd worden, het is dus niet verplicht om deze adviesvraag over de scoping te laten voorafgaan door een afzonderlijke aanmelding. De Vlaamse Regering bepaalt de informatie die in de aanmelding en het voorstel van scoping minstens moet worden opgenomen. De door Vlaamse Regering aangewezen adviesinstanties laten zich onder andere in hun scopingsadviezen louter leiden door hetgeen vereist is door Europese wetgeving of Europese guidance. Goldplating wordt nadrukkelijk vermeden. Echter, initiatiefnemers moeten ook oog hebben voor aanzienlijke milieueffecten die nog niet Europees zijn geregeld. De Vlaamse Overheid zal voor zulke gevallen ook de nodige guidance voorzien.

§ 1. Het voornemen om een plan-MER op te maken met betrekking tot het voorgenomen plan of programma wordt door de initiatiefnemer bij het Vlaamse expertisecentrum m.e.r. aangemeld. Het Vlaamse expertisecentrum m.e.r. maakt de aanmelding bekend.

Deze paragraaf bevat tevens een aantal delegatiebepalingen ten aanzien van de Vlaamse regering, deze krijgt meer bepaald de bevoegdheid om:

- een termijn vast te stellen waarbinnen het Vlaams expertisecentrum m.e.r. de aanmelding bekend moet maken;
- de wijze van de bekendmaking door het Vlaams expertisecentrum m.e.r. vast te stellen;
- de informatie die in de aanmelding minstens moet worden opgenomen te bepalen;
- de wijze waarop de aanmelding moet gebeuren vast te stellen. De Vlaamse regering kan er bijvoorbeeld voor kiezen om de aanmelding via een online loket te laten verlopen.

§ 2. Deze paragraaf verplicht de initiatiefnemer van een plan of programma dat aan een plan-MER moet worden onderworpen om, in de fase van de scoping, een voorstel op te maken over de reikwijdte, het detailleringsniveau en de inhoudelijke aanpak van het plan-MER en de informatie die erin moet worden opgenomen, (d.i. een "een voorstel van scoping"). In de praktijk gebeurt de scoping en dus ook de opmaak van het voorstel van scoping door het team van deskundigen onder leiding van de erkende MER-coördinator in overleg met de initiatiefnemer. De initiatiefnemer dient een voorstel van scoping in en wint hierover een advies in van het Vlaams expertisecentrum m.e.r. en de andere adviesinstanties die daartoe door de Vlaamse regering worden aangewezen. De Vlaamse regering bepaalt tevens de minimale inhoud van het voorstel van scoping.

De verplichting om een advies in te winnen in de fase van de scoping volgt uit artikel 5, lid 4 van de SMEB-richtlijn en artikel 6, lid 2 SEA-Protocol. Zoals wordt

toegelicht in de richtsnoeren van de Europese Commissie, komt het aan de lidstaten toe om het proces van de scoping te organiseren zoals zij dat willen, met dien verstande dat de adviesinstanties die specifieke bevoegdheden inzake milieuaangelegenheden genieten en op wiens bevoegdheden het plan of programma waarschijnlijk een impact zal hebben, moeten worden geraadpleegd.¹⁵ Daar de kern van de bevoegdheden van het Vlaams expertisecentrum m.e.r. betrekking heeft op de milieueffectrapportage, valt deze onder de zo-even beschreven categorie van adviesinstanties, zodat deze in het kader van de scoping hoe dan ook geraadpleegd moeten worden. Naast het Vlaams expertisecentrum m.e.r., zal ook het advies van andere adviesinstanties worden ingewonnen. Het antwoord op de vraag welke adviesinstanties bij de scoping betrokken zullen worden, zal afhangen van het specifieke voorwerp van het betrokken plan of programma (zo zal bijvoorbeeld het Agentschap Natuur en Bos een scopingsadvies verlenen indien het plan of programma mogelijk aanzienlijke effecten genereert op natuurwaarden of zal het Agentschap Onroerend Erfgoed een scopingsadvies verlenen indien het plan of programma betrekking heeft op erfgoedwaarden).

In tegenstelling tot het bestaande artikel 4.2.8. DABM, worden het Vlaams expertisecentrum m.e.r. en de overige adviesinstanties gelijktijdig om advies gevraagd. Dit betekent dat alle adviesinstanties, met inbegrip van het Vlaams expertisecentrum m.e.r., elk vanuit hun eigen expertise adviseren. Dit is een wijziging ten opzichte van de bestaande procedure neergelegd in artikel 4.2.8. DABM, die veronderstelt dat het team Mer bij zijn beslissing over de scoping (de zogenaamde richtlijnen) rekening houdt met de adviezen van de eerder geraadpleegde relevante adviesinstanties. Hierdoor stelt het bestaande DABM een zekere hiërarchie in tussen het advies van het team Mer en de adviezen van de overige adviesinstanties. Deze hiërarchie wordt niet vereist door de internationale en Europese regelgeving. Er is immers uit te gaan van de expertise van de verschillende adviesinstanties, gekoppeld aan de expertise van de erkende MER-coördinator en de initiatiefnemer. Het is aan het team van deskundigen onder leiding van de MER-coördinator om, op basis van de adviezen van de verschillende expertinstanties – inclusief het Vlaams expertisecentrum m.e.r. – de reikwijdte en het detailleringsniveau van het plan-MER vast te stellen. De MER-coördinator doet dit in overleg met de initiatiefnemer. De voorgestelde wijziging ten opzichte van de bestaande scopingsprocedure in het DABM impliceert dus ook een grotere responsabilisering van de MER-coördinatoren en erkenning van hun expertise. Indien nodig, kan de initiatiefnemer er echter nog steeds voor opteren om overeenkomstig § 4 een geïntegreerd scopingsadvies te bekomen van het Vlaams expertisecentrum m.e.r., bijvoorbeeld wanneer er sprake zou zijn van tegenstrijdige visies over de methodologie of omdat de complexiteit van het dossier dit zou vereisen. In dat geval zal het Vlaams expertisecentrum m.e.r. in haar geïntegreerd scopingsadvies rekening moeten houden met de uitgebrachte adviezen van de andere adviesinstanties. Het advies van het Vlaams expertisecentrum m.e.r. komt dan in de plaats van de adviezen die geïntegreerd werden. Tevens zal in dat geval geen voorafgaand scopingsadvies van het Vlaams expertisecentrum m.e.r. overeenkomstig paragraaf 2 moeten worden gevraagd.

In de ontworpen regeling is het ook de MER-coördinator die de inhoudelijke aanpak

---

¹⁵ Europese Commissie, *Study concerning the preparation of the report on the application and effectiveness of the SEA Directive (Directive 2001/42/EC)*, Luxembourg, 2016, 10.

van het plan-MER bepaalt. De inhoudelijke aanpak is een taakstelling *par excellence* voor een MER-coördinator, die daarbij rekening houdt met de aard van het besluitvormingsproces, de eigenheid en kenmerken van het te onderzoeken plan of programma en de *best practices* die op dat vlak bestaan. De MER-coördinator staat dicht bij het besluitvormingsproces omtrent het plan of programma dan het Vlaams expertisecentrum m.e.r. en kan bij de bepaling van de inhoudelijke aanpak van het plan-MER daarom ook beter inspelen op de noodwendigheden van dat besluitvormingsproces.

Tot slot bevat de ontworpen paragraaf een delegatie aan de Vlaamse regering om de wijze waarop en de termijnen waarbinnen het Vlaams expertisecentrum m.e.r. en de adviesinstanties hun advies over het voorstel tot scoping moeten uitbrengen, te bepalen.

§ 3. Deze paragraaf voorziet in de mogelijkheid voor de initiatiefnemer om in de fase van de scoping een participatiemoment te organiseren. Voortaan gaat het dus om een mogelijkheid, en geen verplichting cfr. het huidige artikel 4.2.8 DABM. De initiatiefnemer is daarbij niet gebonden door enig vormvereiste en kan opteren voor een vorm van participatie die het best aansluit bij de behoeften van het betrokken besluitvormingsproces. De initiatiefnemer kiest zelf welk medium hij of zij het meest geschikt acht om deze doelstelling te bereiken. Het kan daarbij gaan om bijv. het organiseren van een workshop, een presentatiemoment, een terinzagelegging, een Q&A, enquête enz.

Noch het Verdrag van Aarhus, noch het SEA-Protocol, noch de SMEB-Richtlijn voorzien in een verplichting tot consultatie van het publiek in de fase van de scoping. Een en ander blijkt uit een samenlezing van de relevante bepalingen ter zake:

- artikel 6, leden 1 en 2 van de SMEB-richtlijn vereisen dat het ontwerpplan of -programma en het plan-MER aan een publieke inspraak moet worden onderworpen, en in een vroegtijdig stadium. Dit impliceert echter geen verplichting om over de scoping een publieke consultatie te organiseren;
- luidens artikel 8 SEA-Protocol zorgt elke Partij voor "vroege, tijdige en effectieve gelegenheden voor publieke inspraak, wanneer alle opties open zijn, bij de strategische milieueffectrapportage inzake plannen en programma's". Het gaat hier om publieke inspraak omtrent het ontwerpplan of -programma en het milieueffectenrapport, zoals ook wordt bevestigd in artikel 8, lid 4: "Elke partij verzekert dat het publiek bedoeld in lid 3 de gelegenheid heeft om binnen een redelijke termijn zijn mening te uiten over het ontwerp-plan of -programma en het milieueffectrapport".

Wat de fase van de scoping betreft, is artikel 6, lid 3 SEA-Protocol van toepassing. Luidens dat artikel "tracht elke partij [voor zover nodig] gelegenheden te bieden voor inspraak van het betrokken publiek bij de vaststelling van de relevante informatie die in het milieueffectrapport moet worden opgenomen." Deze bepaling geeft aan de Verdragspartijen aldus een discretionaire bevoegdheid omtrent de eventuele organisatie van een publieke consultatie in de fase van de scoping. Het gaat dus evenmin om een verplichting.

Een en ander vindt ook bevestiging in de handleidingen van de Europese

Economische Commissie van de Verenigde Naties (United Nations Economic Commission for Europe, UNECE) met betrekking tot het SEA Protocol en milieueffectenbeoordeling:

- in de handleiding van de UNECE ter ondersteuning van de implementatie van het SEA Protocol¹⁶ staat onder meer het volgende te lezen: UNECE Resource manual to Support Application of the Protocol on SEA
  - o op pagina 26 wordt gesteld dat *"the third element is the participation of the public. This may have already begun during scoping or even during the determination of whether SEA is required under the Protocol for a plan or programme (see chapter A3). The draft plan or programme and the environmental report must be made available to the public, and the public concerned must be consulted and given the opportunity to express its opinion on the draft plan or programme and the environmental report."* (eigen onderlijning)

Vrije vertaling: "een derde element bestaat uit de inspraakmogelijkheden voor het publiek. Dergelijke inspraak kan mogelijk reeds georganiseerd tijdens de scopingfase of zelfs tijdens de screeningsfase (zie hoofdstuk A3). In elk geval moet het ontwerpplan- of programma en het plan-MER ter beschikking van het publiek worden gesteld en moet deze laatste de mogelijkheid krijgen om hierover in te spreken." (eigen onderlijning)

Deze passage bevestigt de verplichting om inspraak te organiseren over het ontwerpplan- of programma en het MER. Hoewel er wordt geopperd dat er ook een inspraakmogelijkheid kan worden georganiseerd in de screenings- en scopingfase, blijkt duidelijk dat dit slechts een mogelijkheid en geen verplichting betreft;

- o ook in de tabel op p. 29 wordt uitdrukkelijk vermeld dat het raadplegen van het publiek bij de "determination of the scope" (lees: scoping) optioneel is;
- o op pagina 65 staat verder het volgende te lezen: *"The steps described below indicate when public participation and consultation with the authorities might take place. The Protocol requires that both the public concerned and the authorities have the opportunity to express their opinion on the environmental report (art. 8.1 and art. 9.3), so this opportunity must be provided once the report has been finalized. However, the Protocol also requires that there be "early, timely and effective opportunities for public participation, when all options are open" (art. 8.1, with a similar provision for consultation with the authorities in art. 9.3) so, in some circumstances, it may be beneficial to provide additional opportunities at earlier stages of the report preparation on a voluntary basis" (eigen onderlijning).*

Vrije vertaling: "De hieronder beschreven stappen geven aan wanneer publieke inspraak en overleg met de autoriteiten kunnen plaatsvinden. Het SEA-protocol

---

¹⁶ UNECE, Resource manual to support application of the protocol on SEA, in het Engels raadpleegbaar via de volgende link: <https://unece.org/environment-policy/publications/resource-manual-support-application-sea-protocol>.

vereist dat zowel het betrokken publiek als de autoriteiten geraadpleegd moeten worden over het milieurapport (art. 8.1 en art. 9.3), zodat deze gelegenheid moet worden geboden zodra het rapport is afgerond. Het Protocol vereist echter ook dat er "vroeg, tijdige en effectieve gelegenheden voor publieke inspraak worden geboden, wanneer alle opties open zijn" (art. 8.1, met een soortgelijke bepaling voor overleg met de autoriteiten in art. 9.3), zodat het in sommige omstandigheden nuttig kan zijn om in vroegere stadia van de opstelling van het verslag op vrijwillige basis extra mogelijkheden tot inspraak te bieden". (eigen onderlijning)

Ook deze passage bevestigt de idee dat inspraak over de scoping facultatief is. Dergelijke inspraak is met andere woorden geen strikte vereiste, maar kan in sommige gevallen wel aangewezen zijn. Om die reden voorziet voorliggend ontwerp van decreet in de mogelijkheid voor de initiatiefnemer om een vormvrij participatiemoment te organiseren over de scoping van het op te maken plan-MER;

- voorgaande blijkt tevens uit het rapport van de UNECE inzake *good practices* en aanbevelingen over de publieke raadplegingen in het kader van het SEA-protocol¹⁷. Dit rapport vermeldt immers de volgende zaken:
  - o enerzijds bevat dit rapport de aanbeveling om bij de eerste kennisgeving van het MER aan het publiek ook de scope van het plan wordt toegelicht (zie kader op pagina 8). Dit is evenwel niet gelijk te stellen met een verplichting om ook formeel een inspraakmogelijkheid ten aanzien van de scoping te organiseren;
  - o anderzijds vermeldt dit rapport de aanbeveling dat het *nuttig* (doch niet verplicht) kan zijn om publieke consultatie over de scoping te organiseren (zie pagina 9);
- tot slot vermeldt ook de richtsnoer van de UNECE voor de hervorming van juridische en institutionele kaders voor de toepassing van het SEA-protocol¹⁸ dat het nuttig kan zijn om de informatie waartoe het publiek toegang moet krijgen teneinde een effectieve inspraak te genieten wordt uitgebreid tot de scopingdocumenten (zie punt 5 op pagina 32). Het gaat hier opnieuw over de informatie die tijdig aan het publiek ter beschikking moet worden gesteld opdat zij haar inspraakmogelijkheid nuttig kan uitoefenen. Er geldt geen vereiste om ook een openbaar onderzoek over de scoping te organiseren.

De opstellers van het Verdrag van Aarhus, het SEA-Protocol en de SMEB-Richtlijn achtten de betrokkenheid van het publiek in de fase van de scoping klaarblijkelijk niet onontbeerlijk voor een gedegen milieubeoordeling, zolang het publiek zich maar over het ontwerpplan- of programma en het definitief plan-MER kan uitspreken. Opdat het betrokken publiek op een nuttige manier haar inspraakrechten kan doen gelden, is het evenwel aangewezen dat zij reeds in een vroegtijdig stadium kennis hebben van het voorgenomen plan-MER en de

---

¹⁷ UNECE, *Good practice recommendations on public participation in strategic environmental assessment*, in het Engels raadpleegbaar via de volgende link:
https://unece.org/sites/default/files/2020-12/1514364_E_Espoo_web.pdf.

¹⁸ UNECE, *Practical guidance on reforming legal and institutional structures with regard to the application of the Protocol on Strategic Environmental Assessment*, in het Engels raadpleegbaar via de volgende link:
https://unece.org/DAM/env/eia/Publications/2017/ece.mp.eia.wg.2.2016.INF.9_EN_draft_practical_guidance_on_reforms_FINAL_rev_LAY_OUT_27.05_cover_.pdf.

draagwijdte ervan. Aan deze bezorgdheid wordt tegemoetgekomen door te voorzien dat de aanmelding wordt bekendgemaakt (zonder een formele inspraakmogelijkheid op dat moment).

Zoals hoger reeds aangehaald, bevat het SEA-protocol wel een artikel 6.3 dat de betrachting heeft om voor zover nodig het betrokken publiek inspraak te bieden bij de vaststelling van de relevante informatie die in het milieueffectrapport moet worden opgenomen. Daarom biedt de ontworpen regeling aan de initiatiefnemer ook de mogelijkheid om participatie in de fase van de scoping te organiseren, in functie van de noodwendigheden van het betrokken besluitvormingsproces. Het komt eveneens de initiatiefnemer toe om de meest geschikte vorm van participatie te kiezen; de decreetgever wenst geen uitdrukkelijke regeling op te nemen, zodat de initiatiefnemer kan opteren voor een vorm van participatie die hij/zij het effectiefst acht. Participatie over de scoping kan nuttig en nodig zijn, bijvoorbeeld wanneer veel alternatieven denkbaar zijn. Dan is het aangewezen hieromtrent het betrokken publiek te bevragen in deze fase van het proces. Het publiek beschikt in elk geval over het recht om zich over het ontwerp van plan en het MER uit te spreken en opmerkingen en bedenkingen formuleren. Dit kan ertoe leiden dat pas op dat ogenblik blijkt dat fundamentele wijzigingen vereist zijn, wat het hernemen van een deel van het proces noodzakelijk maakt. De initiatiefnemer moet zich hiervan bewust zijn, wanneer hij of zij zijn/haar planningsproces aanvat en uittekent.

Het toekennen van een facultatief in plaats van een dwingend karakter aan het participatiemoment vormt bovendien geen aanzienlijke achteruitgang van het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu. Het Grondwettelijk Hof heeft dit op projectniveau ook reeds aanvaard ten aanzien van de afschaffing van het openbaar onderzoek omtrent het bestek van milieueffectenstudie in het Brussels Wetboek Ruimtelijke Ordening (arrest nr. 6/2021 van 21 januari 2021). De verplichte consultatie van het publiek in de fase van de scoping blijkt in de praktijk vaak slechts een beperkte meerwaarde te hebben wat betreft de m.e.r.-technische aanpak van het onderzoek. Niet zelden leidt deze publieke consultatie tot opmerkingen over het betrokken (voorontwerp van) plan of programma in plaats van over het voorstel van reikwijdte of detailleringniveau van de milieubeoordeling zelf. Over het plan of programma (en het MER) vindt later in de procedure echter nog een openbaar onderzoek plaats. Ook het verplicht bevragen van relevante adviesinstanties over de scoping blijft behouden. Er is dus geen sprake van een aanzienlijke achteruitgang van het beschermingsniveau. De initiatiefnemer van een plan of programma is bovendien normaliter een overheid, waardoor het plan of programma een fundamenteel beleidsmatig karakter heeft en wordt voorafgegaan door een besluitvormingsproces dat de voor dat specifieke besluitvormingsproces nodige procedurele en inhoudelijke waarborgen biedt. Dit neemt niet weg dat participatie over de scoping wel zinvol kan zijn. Vooral wanneer veel alternatieven denkbaar zijn, is het aangewezen hieromtrent het betrokken publiek te bevragen in deze fase van het proces. Omdat deze afweging gemaakt moet worden per plan, wordt niet meer voorzien in een algemene verplichting maar wordt de mogelijkheid wel nog steeds decretaal vermeld.

§ 4. Bijvoorbeeld wanneer de complexiteit dit vereist, kan de initiatiefnemer een geïntegreerd scopingsadvies vragen aan het Vlaams expertisecentrum m.e.r. In het dossier dat de initiatiefnemer overmaakt aan het Vlaams expertisecentrum m.e.r. moet aangegeven worden hoe de resultaten van de verkregen adviezen en, in voorkomend geval, het participatiemoment verwerkt werden. De Vlaamse regering bepaalt de verdere modaliteiten hiervan. Bij het verlenen van het geïntegreerd scopingsadvies houdt het Vlaams expertisecentrum m.e.r. aldus rekening met de verleende adviezen van de geraadpleegde adviesinstanties.

Als de initiatiefnemer inschat dat een geïntegreerd scopingsadvies zinvol is voor het proces, dan moet er niet vooraf eerst een scopingsadvies gevraagd worden aan het Vlaams expertisecentrum m.e.r..

Het geïntegreerd scopingsadvies zal ter beschikking worden gesteld van de geraadpleegde adviesinstanties volgens de bepalingen die door de Vlaamse Regering worden vastgesteld.

§ 5. Als reeds tijdens de fase van de aanmelding of, nadien, de scoping blijkt dat het plan of programma aanzienlijke milieueffecten kan hebben op andere lidstaten, verdragspartijen of gewesten, of als de bevoegde autoriteiten van deze lidstaten, verdragspartijen en gewesten erom verzoeken, dient een grens- of gewestgrensoverschrijdend overleg plaats te vinden. Het Vlaams expertisecentrum m.e.r. maakt daartoe de aanmelding resp. het voorstel van scoping van het plan-MER over aan de bevoegde autoriteiten van de getroffen staat of gewest. Als die bevoegde autoriteiten te kennen geven dat zij geraadpleegd wensen te worden, worden daartoe de nadere afspraken gemaakt. De modaliteiten die worden afgesproken, moeten het mogelijk maken voor de relevante adviesinstanties en het betrokken publiek in de betrokken staat of gewest om hun mening kenbaar te maken. Het beginsel van het grensoverschrijdend overleg in de fase van de aanmelding resp. scoping is neergelegd in het huidige artikel 4.2.8, § 5 DABM en blijft dus behouden, hoewel het SEA-Protocol en de SMEB-Richtlijn het (gewest)grensoverschrijdend overleg in de scopingsfase van een plan-MER strikt genomen niet vereisen. Om een efficiënt en effectief (gewest)grensoverschrijdend overleg te garanderen, acht de decreetgever het niettemin aangewezen om de betrokken lidstaat, verdragspartij of gewest in voorkomend geval in een vroegtijdig stadium bij het besluitvormingsproces van het betrokken plan of programma te betrekken, zodat ook tijdig de nodige afspraken kunnen worden gemaakt en de initiatiefnemer-overheid daarmee rekening kan houden in het verloop van de besluitvormingsprocedure.

De nadere modaliteiten van de grens- en gewestgrensoverschrijdend informatie-uitwisseling en raadpleging worden door de Vlaamse Regering vastgesteld.

Artikel 38

Artikel 4.4.3

§ 1. De initiatiefnemer meldt het voornemen om een project-MER op te maken met betrekking tot het voorgenomen project aan bij het Vlaams expertisecentrum m.e.r., dat de aanmelding bekend maakt. Conform de bepalingen van de MEB-richtlijn bevat de aanmelding ten minste informatie over de specifieke kenmerken

van het project, inclusief de locatie en de technische capaciteit ervan, en over de te onderzoeken verwachten aanzienlijke milieueffecten ervan (artikel 5, lid 2 MEB-richtlijn).

Deze paragraaf bevat tevens een aantal delegatiebepalingen ten aanzien van de Vlaamse regering, zo heeft zij de bevoegdheid om:

- een termijn vast te stellen waarbinnen het Vlaams expertisecentrum m.e.r. de aanmelding bekend moet maken;
- nadere regels vast te stellen over de informatie die in de aanmelding moet worden opgenomen;
- de wijze waarop de aanmelding en de bekendmaking ervan moet gebeuren. De Vlaamse regering kan er bijvoorbeeld voor kiezen om de aanmelding via een online loket te laten verlopen.

§ 2. Deze paragraaf legt de scopingprocedure voor de opmaak van het project-MER vast. Deze procedure is gelijkaardig aan de scopingprocedure voor de opmaak van een plan-MER, met dien verstande dat de scopingprocedure voor het project-MER facultatief is. Voor de opmaak van een plan-MER is de scoping, zoals gezegd, steeds verplicht. Voor de opmaak van een project-MER is de scoping in principe facultatief. De Vlaamse Regering kan er echter ook voor opteren om bepaalde projecten verplicht te onderwerpen aan een scoping. Dit kan te maken hebben met de aard van de te verwachten aanzienlijke effecten van zulk een project, of de complexiteit van het besluitvormingsproces.

Het is aan de initiatiefnemer om in te schatten in welke gevallen een scopingsadvies wenselijk is. Zoals in de huidige procedure en praktijk, neemt de vraag om scopingsadvies de vorm aan van een gemotiveerd voorstel tot scoping. De Vlaamse Regering bepaalt de inhoud van zo'n voorstel en de wijze waarop deze moet worden ingediend, bovenop de informatie vermeld in het eerste lid van deze paragraaf die hoe dan ook in voorstel van scoping moet worden opgenomen.

De initiatiefnemer kan dit gelijktijdig met de aanmelding doen. Het is dus niet verplicht om deze adviesvraag over de scoping te laten voorafgaan door een afzonderlijke aanmelding.

Bij de adviesvraag over de scoping wordt ook hier de hiërarchie tussen het advies van het team Mer en de overige adviesinstanties, zoals die thans is neergelegd in artikel 4.3.4, § 4 DABM weggewerkt, en zijn de scopingsadviezen van het Vlaams expertisecentrum m.e.r. en de overige adviesinstanties evenwaardig. Er wordt daarbij ingezet op een verdere responsabilisering van de MER-coördinatoren. Voor het overige wordt verwezen naar de bespreking bij artikel 4.4.2., §2.

§ 3. Deze paragraaf bevestigt de bestaande mogelijkheid voor de initiatiefnemer om een (vormvrij) participatiemoment over het detailleringniveau en de reikwijdte van het op te maken project-MER te organiseren. Het gegeven dat er in het kader van de scoping van een project-MER geen vereiste is om een openbaar onderzoek te organiseren, werd recent nog bevestigd door het Grondwettelijk Hof in een arrest van 21 januari 2021 met nr. 6/2021 (inzake de afschaffing van het openbaar onderzoek omtrent het bestek van milieueffectenstudie in het Brussels Wetboek Ruimtelijke Ordening).

De aard van dit participatiemoment is vrij te kiezen door de initiatiefnemer; zo kan bepaald worden wat de doelstelling van het participatiemoment is, wie de doelgroep is, welke vorm het participatiemoment kan aannemen en dergelijke meer.

De initiatiefnemer kan dit reeds aankondigen in de aanmelding.

§ 4. Net zoals dit het geval is voor de scopingprocedure voor het plan-MER, kan het omwille van de complexiteit of dimensie van het project wenselijk zijn om het Vlaams expertisecentrum m.e.r. alsnog om een geïntegreerd scopingsadvies te verzoeken. De initiatiefnemer bepaalt dus zelf of hij/zij meer dan een gewoon scopingsadvies zoals vermeld in paragraaf 2 vraagt en dus om een geïntegreerd scopingsadvies verzoekt. Het is aan de initiatiefnemer om in te schatten in welke gevallen dit bijvoorbeeld omwille van de complexiteit of bij verschillende visies over het onderzoek wenselijk is. Ook hier neemt de vraag tot geïntegreerd scopingsadvies de vorm aan van een voorstel tot scoping.

Het Vlaams expertisecentrum m.e.r. geeft haar geïntegreerd scopingsadvies op verzoek van de initiatiefnemer.

Het Vlaams expertisecentrum m.e.r. houdt in haar geïntegreerd scopingsadvies in voorkomend geval rekening met de reeds uitgebrachte adviezen van de betrokken adviesinstanties. In het dossier dat de initiatiefnemer overmaakt bij de vraag tot geïntegreerd scopingsadvies geeft hij/zij aan het Vlaams expertisecentrum m.e.r. aan hoe in voorkomend geval de resultaten van de raadpleging en eventueel participatiemoment verwerkt werden. De Vlaamse regering bepaalt de verdere modaliteiten hiervan. Indien de initiatiefnemer nog geen adviezen heeft opgevraagd, raadpleegt het Vlaams expertisecentrum m.e.r. de betrokken adviesinstanties alvorens het geïntegreerd scopingsadvies uit te brengen.

Hoewel de scoping op zich niet verplicht is in de MEB-richtlijn, bepaalt artikel 5, lid 1 van de MEB-richtlijn dat, als een scoping wordt uitgevoerd en een scopingsadvies werd verleend, het project-MER gebaseerd is op dat advies. Daarnaast moeten ook de bevoegde adviesinstanties geraadpleegd worden indien toepassing wordt gemaakt van een scoping.

Het geïntegreerd scopingsadvies zal ter beschikking worden gesteld van de geraadpleegde adviesinstanties volgens de regels die door de Vlaamse Regering zullen worden vastgesteld.

§ 5. Het kan aangewezen zijn om bepaalde projecten, omwille van hun dimensie of complexiteit, in elk geval aan een verplicht geïntegreerd scopingsadvies te onderwerpen. De Vlaamse regering kan daartoe een lijst van projecten vaststellen, of de criteria vastleggen waaraan een dergelijk project moet voldoen. De Vlaamse regering overlegt daarover met het Vlaams expertisecentrum m.e.r., dat op dat vlak al heel wat expertise heeft opgebouwd. Een en ander moet het Vlaams expertisecentrum m.e.r. toelaten om te focussen op de projecten met een bijzondere dimensie of complexiteit, met het oog op een betere bescherming van het leefmilieu.

§ 6. Deze paragraaf regelt de kwestie van het grens- en gewestgrensoverschrijdend overleg in de context van de aanmelding en scoping op projectniveau. De bepaling is gelijkaardig aan deze die geldt voor het planniveau. Derhalve kan worden verwezen naar de toelichting bij artikel 4.4.2., § 5.

Artikel 39

De volgende titel wordt ingevoegd:

AFDELING 3. INHOUD VAN HET MER

Deze afdeling schrijft voor welke gegevens moeten worden opgenomen in het MER. Daarbij is goed voor ogen te houden dat enkel de relevante milieuaspecten moeten worden onderzocht. Disciplines die, gelet op de aard van de voorgenomen actie, geen relevantie hebben of milieueffecten die geen aanzienlijk karakter hebben of kunnen hebben, hoeven derhalve niet nader te worden onderzocht. De initiatiefnemer motiveert deze afbakening door de, onder leiding van de MER-coördinator opgemaakte, scoping op te nemen in het MER.

Artikel 40

Artikel 4.4.4

§1. De eerste paragraaf van dit artikel bevat een overzicht van de minimale inhoudelijke gegevens die in het plan-MER moeten worden opgenomen. Deze bepaling is geïnspireerd op bijlage I bij de SMEB-richtlijn.

1° Vooreerst wordt bepaald dat het plan-MER een schets van de inhoud van het plan of programma moet bevatten alsook een omschrijving van de voornaamste doelstellingen ervan. Desgevallend moet ook het verband worden toegelicht met andere plannen en programma's die van toepassing zijn op het plangebied en die relevant zijn voor de voorgenomen actie. Deze informatie moet de lezer van het plan-MER ertoe in staat stellen om te begrijpen welke wijzigingen het beoogde plan of programma zal doorvoeren aan het betrokken plangebied. Rekening houdend met het SEA-protocol wordt ook informatie over de besluitvormingsprocedure opgenomen.

2° Het plan-MER bevat informatie over de besluitvormingsprocedure.

3° Daarnaast moet het plan-MER een overzicht bevatten van de relevante milieuaspecten van de bestaande situatie in het studiegebied. Er moet ook een projectie gemaakt worden van hoe deze relevante milieuaspecten in de toekomst zouden evolueren indien het beoogde plan of programma niet wordt uitgevoerd. Het begrip "relevante milieuaspecten" heeft betrekking op die milieuaspecten die mogelijk een aanzienlijke wijziging zullen ondergaan indien het beoogde plan of programma ten uitvoer wordt gelegd. Met andere woorden: indien het plan of programma geen betekenisvolle invloed zal hebben op de mobiliteit voor het betrokken plangebied, is het niet nuttig om in het plan-MER een beschrijving op te nemen van de verkeersbewegingen binnen het studiegebied in de bestaande toestand.

De omschrijving van de relevante milieuaspecten in de bestaande situatie, en de mogelijke ontwikkeling ervan als het plan of programma niet wordt uitgevoerd, moet toelaten een vergelijking te maken tussen de nulsituatie en de toekomstige situatie indien het plan of programma ten uitvoer wordt gelegd. Uit de vergelijking tussen de nulsituatie en de toekomstige situatie kan worden opgemaakt of de wijzigingen aan de relevante milieuaspecten al dan niet aanzienlijk zullen zijn.

4° Naast een beschrijving van de relevante milieuaspecten, moet het plan-MER ook een overzicht bieden van de milieukeurmerken van de gebieden waarvoor

aanzienlijke milieueffecten kunnen optreden. Daarmee wordt bedoeld op kenmerkende milieu-eigenschappen van het betrokken plangebied alsook de gebieden daarrond die mogelijk aanzienlijke effecten kunnen ondervinden.

5° Het plan-MER moet ook de milieuproblematieken schetsen die zich reeds in de bestaande situatie voordoen en die relevant zijn voor het betrokken plan of programma. Met andere woorden, enkel de milieuproblematieken waar het plan of programma een impact op zal hebben, moeten worden beschreven. Daarbij dient onder meer aandacht geschonken te worden aan de milieuproblematieken die zich voordoen binnen Vogel- of Habitatrichtlijngebieden.

6° Het plan-MER moet een beschrijving bevatten van de relevante doelstellingen voor de milieubescherming en de wijze waarop rekening wordt gehouden met die doelstellingen en de milieuoverwegingen bij de voorbereiding van het plan of programma. Ook hier is het belangrijk dat enkel de relevante doelstellingen worden beschreven waar het plan of programma een invloed op kan uitoefenen.

7° de scoping; overeenkomstig artikel 4.4.2., paragraaf 2, of in voorkomend geval, paragraaf 4, en de motivatie van de scoping. Het komt niet meer toe aan het Vlaams expertisecentrum m.e.r. een beslissing over de scoping te nemen. Het is nu aan de initiatiefnemer zelf om samen met de MER-coördinator de scoping te bepalen en hierbij rekening te houden met de door het Vlaams expertisecentrum m.e.r. ter beschikking gestelde informatie en de verleende adviezen, desgevallend het geïntegreerd scopingsadvies van het expertisecentrum. Opdat de uitwerking van de scoping voor iedereen duidelijk zou zijn, wordt voorzien om deze op te nemen in het plan-MER.

8° De kern van het plan-MER bestaat uit een beschrijving en onderbouwde beoordeling van de mogelijke aanzienlijke milieueffecten die het plan of programma teweeg zal brengen alsook een beschrijving en beoordeling van de milieueffecten die veroorzaakt zouden worden als de doelstelling van het plan of programma op een alternatieve manier wordt gerealiseerd (dit zijn de redelijke alternatieven). De te onderzoeken milieueffecten kunnen onderverdeeld worden in afzonderlijke disciplines zoals de gezondheid en veiligheid van de mens, de ruimtelijke ordening, biodiversiteit, fauna en flora en dergelijke meer. Om te vermijden dat het plan-MER een overvloed aan informatie bevat die niet altijd even dienstig is, is het belangrijk om bij de beschrijving van de milieueffecten enkel stil te staan bij die effecten die mogelijks aanzienlijk kunnen zijn.

De beschrijving van de effecten houdt voorts ook rekening met zowel de directe als de indirecte, secundaire, cumulatieve en synergetische effecten, die zowel tijdelijk als permanent kunnen zijn of zich op korte of (middel)lange termijn kunnen voordoen. Voorts moeten niet enkel de negatieve, maar ook de positieve effecten beoordeeld worden.

Om te vermijden dat het plan-MER een overvloed aan informatie bevat die niet altijd even dienstig is, is het belangrijk om bij de beschrijving van de milieueffecten enkel stil te staan bij die effecten die mogelijk aanzienlijk zijn. Om na te gaan wanneer men van mogelijk aanzienlijke milieueffecten kan spreken, worden de effecten onder meer beoordeeld in het licht van de milieukwaliteitsnormen die zijn vastgesteld in hoofdstuk II van titel II van het DABM.

9° Indien uit de beoordeling van de effecten blijkt dat er aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn, beschrijft het plan-MER de milderende maatregelen die genomen kunnen worden om deze effecten te voorkomen, te beperken of zo veel als mogelijk teniet te doen. Bij het bepalen van de milderende maatregelen moet evenwel rekening worden gehouden met de eigenheden van de betrokken actie (bijvoorbeeld de reikwijdte van het plan of programma, de detailleringsgraad van de voorschriften, maar ook de grootte van de impact van de milieueffecten).

10° Het plan-MER moet ook verduidelijken welke onderzoeksmethoden werden gebruikt. Zo moet worden toegelicht welke alternatieven werden onderzocht, waarom men deze alternatieven heeft onderzocht, welke beoordelingsmethode werd gehanteerd om de effecten te beoordelen en dergelijke meer. In een MER moeten enkel de redelijke alternatieven worden onderzocht, rekening houdend met het doel en de geografische werkingssfeer van het plan of programma. Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie volgt tevens dat de verplichting tot het alternatievenonderzoek niet zo ver reikt dat de effecten van de onderzochte voornaamste alternatieven even grondig te beoordelen zijn als die van de voorgenomen actie (arrest van 7 november 2018 met nr. C-461/17). Hoewel voormeld arrest specifiek betrekking had op het alternatievenonderzoek in het kader van de project-MER, kan deze lijn ook doorgetrokken worden naar de plan-MER.

11° Indien uit het gevoerde onderzoek blijkt dat er effectief aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn bij de uitvoering van het plan of programma, wordt een monitoringsplan opgemaakt. Dat monitoringsplan bevat de maatregelen die genomen zullen worden tijdens de tenuitvoerlegging van het plan of programma om de milieueffecten op te volgen. Overeenkomstig artikel 10 van de SMEB-richtlijn moeten de monitoringsmaatregelen onder meer toelaten om onvoorziene negatieve gevolgen in een vroeg stadium te identificeren en passende herstelmaatregelen te nemen.

12° Gelet op de technische aard van een plan-MER moet het rapport een niet-technische samenvatting bevatten. Deze beschrijft de belangrijkste gegevens en bevindingen van het gevoerde onderzoek en geeft deze weer op een manier dat iemand die niet of minder technisch onderlegd is de informatie ook kan begrijpen. Dit is dus een bijzonder belangrijk onderdeel voor het openbaar onderzoek en de raadpleegbaarheid van de informatie uit het MER.

13° Zoals beschreven onder hoofdstuk 2, afdeling 2 kan bij de opmaak van een MER gebruik gemaakt worden van relevante informatie die reeds in een eerdere milieubeoordeling werd vergaard. Indien van dergelijk hergebruik sprake is, dient het plan-MER toe te lichten hoe deze informatie werd verwerkt.

Er wordt een tweede lid toegevoegd bij dit artikel over de inhoud van het MER om de vereiste scoping beter te verankeren. De tekst is een omzetting van artikel 5, lid 2 van de SMEB-richtlijn.

De doelstelling hiervan wordt ook bevestigd in de richtsnoer bij de SMEB-Richtlijn die door de Europese Commissie werd opgesteld. Deze stelt meer bepaald dat "uit het feit dat de verlangde informatie afhankelijk wordt gesteld van de inhoud en

detaileringsniveau van het plan of programma' blijkt dat de wetgever zich ervan bewust was dat het niet nodig is om in een milieुरapport voor een algemeen plan of programma (een plan of programma hoog in de hiërarchie, bijvoorbeeld) zeer gedetailleerde informatie en een zeer uitvoerige analyse te verstrekken, terwijl voor een milieुरapport betreffende een plan of programma dat gedetailleerde informatie bevat, een grotere mate van gedetailleerdheid mag worden verlangd". MEB-Richtlijn bepaalt dan weer in artikel 5, lid 1 dat het milieueffectrapport de informatie moet bevatten die "redelijkerwijs mag worden vereist om tot een gemotiveerde conclusie over de aanzienlijke milieueffecten van het project te komen". Ook op projectniveau is het aldus de bedoeling dat de informatie uit het op te stellen milieueffectrapport wordt afgestemd op de detaileringsgraad van het te beoordelen project en enkel de effecten moeten worden onderzocht die relevant zijn.

Op basis van voormelde bepalingen blijkt duidelijk dat het de bedoeling van de Europese richtlijnen is om enkel die informatie op te nemen in de milieueffectrapporten die relevant is voor de voorgenomen actie.

Dit principe wordt in onderhavig voorontwerp van decreet toegepast op zowel plannen en programma's als projecten. In een richtsnoer van de Europese commissie werd daarover verduidelijkt dat het van belang is dat de beoordeling van de milieu-informatie wordt toegespitst op de vraagstukken die van belang zijn voor de besluitvorming over het project en dat het MER niet wordt overladen met irrelevante details over minder belangrijke vraagstukken.

§ 2. De tweede paragraaf machtigt de Vlaamse Regering om bij besluit nadere regels vast te stellen inzake de inhoud van het plan-MER.

Artikel 41

Artikel 4.4.5.

§ 1. Deze bepaling vormt de omzetting van artikel 3 MEB-richtlijn. Het eerste lid van deze bepaling schrijft voor welke factoren minimaal mee moeten worden genomen in de milieubeoordeling van projecten.

Het tweede lid van deze bepaling schrijft voor dat de effecten uit het eerste lid ook de verwachte effecten omvatten die voortvloeien uit de kwetsbaarheid van het project voor risico's op zware ongevallen en/of rampen die relevant zijn voor het project in kwestie.

§ 2. Deze paragraaf schrijft voor welke inhoud een project-MER minimaal moet omvatten overeenkomstig artikel 5, lid 1 MEB-richtlijn en haar bijlage IV. Rekening houdend met de factoren die beschreven zijn in 4.3.5., moet het project-MER de volgende gegevens bevatten:

1° een beschrijving van de projectlocatie, het ontwerp van het project, de omvang ervan en mogelijk andere relevante kenmerken;

2° de gemotiveerde scoping overeenkomstig artikel 4.4.3., paragraaf 2 of, in voorkomend geval, paragraaf 4, en de motivatie van de scoping. Hierbij wordt

rekening gehouden met de bepalingen van hoofdstuk 2, afdeling 2, van dit decreet;

3° een beschrijving van de mogelijk aanzienlijke milieueffecten; deze beschrijving zou betrekking moeten hebben op de directe, en in voorkomend geval op de indirecte, secundaire en cumulatieve effecten op korte, middellange en lange termijn, permanent en tijdelijk, positief en negatief van het project;

Ook de adviesraden MINA/SERV vestigen de aandacht op het belang en het nut van positieve milieueffecten. Positieve milieueffecten bevatten ook waardevolle informatie om doelstelling milieubeoordeling te bereiken, aldus de raden in hun advies van 26 september 2023. Positieve effecten worden vaak onderbelicht of uit het oog verloren. Doch vallen deze volgens de SMEB- en MEB-richtlijn ook onder de milieubeoordeling. Zo stelt bijlage IV MEB-richtlijn (inhoud van het MER) in haar voetnoot de beschrijving van de waarschijnlijk aanzienlijke effecten betrekking zou moeten hebben op *"de directe, en in voorkomend geval op de indirecte, secundaire en cumulatieve effecten op korte, middellange en lange termijn, permanent en tijdelijk, positief en negatief van het project"*.

4° een beschrijving van de kenmerken van het project of de geplande maatregelen om de mogelijk aanzienlijke nadelige milieueffecten te vermijden, te voorkomen of te beperken en, als dat mogelijk is, te compenseren;

5° een beschrijving van de redelijke alternatieven die werden onderzocht en hun specifieke kenmerken. Het gaat daarbij enkel om alternatieven die relevant zijn voor het project rekening houdend onder meer met de doelstelling en de geografische reikwijdte van het project (m.a.w. de alternatieven die de wezenlijke kenmerken van het project onverlet laten). De bedoeling is om daarbij na te gaan of een alternatieve uitwerking van het project mogelijk minder aanzienlijke effecten met zich zou meebrengen. Het project-MER moet, in het licht van de beschrijving van de alternatieven en de daarmee samenhangende effecten, motiveren waarom er uiteindelijk voor wordt gekozen om het project op een welbepaalde manier uit te voeren. Volgens de rechtspraak van het Hof van Justitie verplicht de MEB-richtlijn er niet toe om de effecten van de onderzochte redelijke alternatieven even grondig te beoordelen als die van het gekozen project (HvJ C-461/17 van 7 november 2018).

Advies MINA/SERV van 26 september 2023:

De Raden merken op dat bij de omzetting van artikel 5 (1) d) MEB-richtlijn in artikel 4.4.5, §2 DABM (artikel 41 van het voorontwerp) dat in punt 5° over de beschrijving van de redelijke alternatieven die de initiatiefnemer heeft onderzocht de MEB-Richtlijn niet wordt gevolgd. Artikel 41 van het voorontwerp voegt – met betrekking tot 'relevant' – daarbij de volgende zinsnede toe: "onder meer rekening houdend met het doel en de geografische werkingssfeer van het project" en geeft daarbij een engere interpretatie van het decreet bijgevolg ook de richtlijn.

Antwoord:

De MEB-Richtlijn vereist niet dat alle alternatieven in acht worden genomen. Ter beoordeling van de redelijkheid van de beschikbare alternatieven kan onder meer rekening gehouden worden met het doel en de geografisch reikwijdte van het project. In punt 7° van deze paragraaf wordt ook verwezen naar bijlage II bij dit decreet m.b.t. informatie over de inhoud van het MER. Daarbij wordt in punt 2°

nader verwezen naar het onderzoek van de alternatieven als zijnde een *“beschrijving van de door de opdrachtgever onderzochte redelijke alternatieven (bijvoorbeeld met betrekking tot het projectontwerp, de technologie, de locatie, de omvang en de schaal) die relevant zijn voor het voorgestelde project en de specifieke kenmerken ervan, en een opgave van de belangrijkste redenen voor de selectie van de gekozen optie, met inbegrip van een vergelijking van de milieueffecten;”*.

6° een niet-technische samenvatting van de belangrijkste gegevens en bevindingen van het gevoerde onderzoek, en geeft deze weer op een manier dat iemand die niet of minder technisch onderlegd is de informatie in het project-MER ook kan begrijpen. Dit is dus een bijzonder belangrijk onderdeel voor het openbaar onderzoek en de raadpleegbaarheid van de informatie uit het MER. Om de leesbaarheid en de bruikbaarheid van de niet-technische samenvatting te verhogen kan een samenvattende fact-sheet worden toegevoegd met een overzicht van de relevante informatie zoals bijvoorbeeld de relevante emissies naar lucht, water, bodem, klimaatimpact, aantal verkeersbewegingen, grondstoffengebruik, enz.

In hun advies van 26 september 2023 over het ontwerp van decreet stellen de MINA-raad en SERV dat de impact van het MER aanzienlijk kan verhogen door de leesbaarheid en de bruikbaarheid van de niet-technische samenvatting te verbeteren. Volgens de Raden blijken deze nog te uitgebreid en technisch, om die reden stellen zij voor als hulpmiddel om een samenvattende fact-sheet met bijvoorbeeld: de relevante emissies naar lucht, water, bodem, klimaatimpact, aantal verkeersbewegingen, grondstoffengebruik toe te voegen opdat in één oogopslag de relevante informatie zichtbaar en verstaanbaar wordt. Deze suggestie wordt gevolgd en daarom hier toegevoegd in de memorie van toelichting onder punt 6° betreffende de niet-technische samenvatting.

7° aanvullende informatie die mogelijk relevant kan zijn, waarbij in het bijzonder aandacht moet worden geschonken aan de kenmerken die beschreven zijn in bijlage II bij dit decreet.

Voor de toelichting van het tweede lid wordt naar de toelichting bij plannen en programma's verwezen in voorgaand artikel 4.4.4, met als enig verschil dat het hier dan om de omzetting gaat van artikel 5 lid 1 MEB-Richtlijn.

Het derde lid van paragraaf 2 machtigt de Vlaamse Regering om bij besluit nadere regels vast te stellen inzake de inhoud van het project-MER.

Artikel 42

De volgende titel wordt ingevoegd:

AFDELING 4. RAADPLEGING OVER HET MER

Eens het MER is gefinaliseerd, moet het ter raadpleging worden voorgelegd aan het publiek en de bevoegde adviesinstanties, alsook – in voorkomend geval - aan de bevoegde autoriteiten van de betrokken Verdragspartij, lidstaat of gewest indien de actie aanzienlijke grens- of gewestgrensoverschrijdende met zich mee kan brengen.

Deze afdeling bepaalt hoe de raadpleging over het MER moet gebeuren.

Artikel 43

Artikel 4.4.6

Dit artikel regelt de raadpleging over het plan-MER.

§ 1. Het ontwerp van het plan of programma wordt samen met het plan-MER aan een openbaar onderzoek onderworpen. In het huidige artikel 4.2.11 DABM wordt nog verwezen naar het "ontwerp van plan-MER" en de beslissing van het Team Mer over de reikwijdte, het detailleringniveau en de inhoudelijke aanpak van het plan-MER. Luidens de bepalingen van de SMEB-Richtlijn (artikel 6, lid 1) en het SEA-Protocol (artikel 8, lid 4) moeten echter slechts het ontwerp van plan of programma en het milieueffectrapport aan publieke inspraak worden onderworpen. De formulering van de ontworpen generieke regeling sluit dus nauwer aan bij de formulering van de SMEB-Richtlijn en het SEA-Protocol. In de praktijk maakt het bovendien weinig verschil: het betrokken publiek (en de adviesinstanties) kunnen zich immers steeds uitspreken over de inhoud van het plan-MER: deugt de inhoud niet, kan de besluitvorming niet zonder meer worden afgerond.

Het openbaar onderzoek wordt zo georganiseerd dat het betrokken publiek de gelegenheid krijgt opmerkingen en meningen te formuleren.

Het openbaar onderzoek duurt minstens 60 dagen.

Gezien de bepalingen van dit decreet een generiek spoor voor de plan-milieueffectbeoordelingen bieden, wordt in het tweede lid van deze paragraaf bepaald dat de procedure voor de organisatie van het openbaar onderzoek ook kan worden vastgesteld in de sectorale regelgeving voor specifieke plannen en programma's. Wel wordt bepaald dat het moet worden georganiseerd voor het betrokken publiek als bedoeld in dit decreet ook al zou de sectorale regelgeving dit niet expliciet vermelden. Wanneer de sectorale regelgeving een termijn bepaalt voor het openbaar onderzoek, blijft die termijn gelden. De bepaling dat het openbaar onderzoek minstens 60 dagen duurt, geldt alleen voor het generiek spoor. In het huidig DABM was hier onduidelijkheid over, nu wordt dit duidelijker geregeld door de bepaling dat het openbaar onderzoek minstens 60 dagen duurt in het eerste lid op te nemen en de verwijzing naar de sectorale regelgeving in een afzonderlijk lid.

Om een nuttig effect te geven aan het openbaar onderzoek, wordt bepaald dat dit hoe dan ook moet plaatsvinden vóór het betrokken plan of programma wordt vastgesteld. Dit is om te garanderen dat er bij de vaststelling rekening wordt gehouden met de resultaten van de raadpleging.

Het laatste lid bepaalt dat de Vlaamse Regering nadere regels voor de organisatie van het openbaar onderzoek kan vaststellen. De procedurele aspecten van organisatie van het openbaar onderzoek die in het decreet waren opgenomen, worden geschrapt en de Vlaamse Regering moet de nodige procedurele aspecten bij besluit bepalen. Deze delegatie kan onder meer aangewend worden om een digitaliseringstraject voor de organisatie van het openbaar onderzoek uit te werken.

§ 2. De bevoegde overheid bezorgt het ontwerp van plan of programma met bijhorend MER ook aan het Vlaams expertisecentrum m.e.r. en de instanties die door de Vlaamse regering worden aangewezen om een advies te verlenen.

Het Vlaams expertisecentrum m.e.r. zal dus hoe dan ook om een advies gevraagd worden, ongeacht het soort plan of programma dat het voorwerp uitmaakt van het plan-MER en ongeacht de planprocedure. Deze verplichte adviesvraag aan het expertisecentrum komt in de plaats van de goed- of afkeuringsbeslissing van het Team Mer in de bestaande procedure van het DABM. Door te voorzien in een verplichte adviesvraag, wordt gewaarborgd dat het expertisecentrum als gespecialiseerde instantie de kwaliteit van het plan-MER mee kan bewaken.

Bij de beoordeling van de kwaliteit van een MER toetst het Vlaams expertisecentrum m.e.r. of het plan-MER volledig is, d.i. voldoet aan de inhoudelijke vereisten, en rekening heeft gehouden met de resultaten van de scoping. Het Vlaams expertisecentrum m.e.r. zal daarbij geen rekening moeten houden met de resultaten van het openbaar onderzoek, daar het openbaar onderzoek omtrent het ontwerp van plan of programma en het plan-MER doorgaans parallel verlopen aan de adviesronde.

§ 3. Indien er sprake zou zijn van grens-of gewestgrensoverschrijdende effecten kunnen er zich twee situaties voordoen. Ofwel zijn de betrokken bevoegde autoriteiten van de betrokken staat of gewest reeds bij de milieubeoordeling betrokken ingevolge grens- of gewestgrensoverschrijdende contacten in de fase van de aanmelding resp. scoping. Ofwel is dat nog niet gebeurd en moeten daartoe de nodige stappen worden genomen. Deze paragraaf bevat daartoe de rechtsgrond alsook een delegatie aan de Vlaamse regering om de modaliteiten ervan te bepalen.

Artikel 44

Artikel 4.4.7.

Dit artikel regelt de raadpleging over het project-MER.

§ 1. De raadpleging over het project-MER wordt mee ingepast in de vergunningsprocedure. Aldus wordt bepaald dat de initiatiefnemer het project-MER aan de overheid bezorgt die bevoegd is om in eerste administratieve aanleg een beslissing te nemen over de vergunningsaanvraag voor het project, zodat deze laatste een openbaar onderzoek kan organiseren. De sectorale regelgeving die van toepassing is op de vergunningsprocedure, bepaalt de wijze waarop de initiatiefnemer het project-MER aan de bevoegde overheid bezorgt.

In de eerste plaats wordt voornamelijk aan de omgevingsvergunning gedacht waarbij voor MER-plichtige projecten steeds een openbaar onderzoek voorzien is van 30 dagen maar om een volledige omzetting en implementatie van de MEB-richtlijn te garanderen wordt de m.e.r.-regelgeving zo geschreven dat zij kan toegepast worden op alle reeds bestaande en eventuele toekomstige vergunningen voor projecten. Vandaar dat er ook garanties ingebouwd worden dat er steeds een openbaar onderzoek wordt georganiseerd, dat minstens 30 dagen duurt, voor de

andere gevallen waarbij een vergunningsprocedure niet in een openbaar onderzoek zou voorzien..

Het vierde lid van deze paragraaf bevat een delegatie aan de Vlaamse Regering om nadere regels uit te werken voor de informatie-uitwisseling tussen het Vlaams expertisecentrum m.e.r. en de verschillende administraties die betrokken zijn bij de vergunningsprocedure. Daarbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een digitaal platform om informatie uit te wisselen met de instanties die om advies gevraagd worden tijdens de vergunningsprocedure.

§ 2. De tweede paragraaf schrijft voor dat de overheid die bevoegd is voor de vergunningverlening het advies vraagt van de instanties die conform de sectorale regelgeving een advies leveren. Ze vraagt daarbij voortaan niet alleen advies over de vergunningsaanvraag maar ook over het project-MER. Dit is een administratieve vereenvoudiging met huidige praktijk die zowel de vergunningverlenende overheid als team MER vereiste dat zij beiden advies vroegen aan veelal dezelfde adviesinstanties. Dit resulteerde meestal in één zelfde antwoord per adviesinstantie waarbij zowel de vergunningsaanvraag als het project-MER werd geadviseerd. Op die manier wordt ook het Vlaams kenniscentrum m.e.r. ontlast.

Het tweede lid voorziet in een delegatie aan de Vlaamse Regering om nadere regels te bepalen over hoe en binnen welke termijn deze adviezen worden uitgebracht. Zoals dit ook is voorzien voor het plan-MER, wordt aldus voorzien in een verplichte vraag om een kwaliteitsadvies aan het expertisecentrum over het project-MER. Dit draagt bij aan de kwaliteit van het project-MER.

§ 3. De beslissing tot goed- of afkeuring van het project-MER door het Vlaams expertisecentrum m.e.r. wordt voorlopig behouden. De bepalingen van bestand artikel 4.3.8 en 4.3.9 van het DABM worden bijgevolg grotendeels overgenomen en geoptimaliseerd in deze derde en volgende paragrafen van het nieuwe artikel 4.4.7.

Kort samengevat worden volgende 3 optimalisaties ingevoerd:

- administratieve vereenvoudiging: er wordt door de bevoegde overheid één vraag om advies, aangaande zowel de vergunningsaanvraag als het project-MER, gesteld aan de door de Vlaamse Regering aangewezen adviesinstanties;
- de inhoud van de beslissing tot goed- of afkeuring door het expertisecentrum wordt aangepast;
- de afkeuringsbeslissing betekent niet de stopzetting van de vergunningprocedure; de milieubeoordeling wordt daarmee flexibeler en biedt meer mogelijkheden tot aanvulling en rechtzetting;

Zoals gesteld in paragraaf 2 zal het Vlaams expertisecentrum m.e.r. voortaan niet ook nog eens zelf de adviesinstanties om advies vragen over het project-MER. Het Vlaams expertisecentrum m.e.r. kan wel nog bijkomende adviesinstanties of andere instanties om bijkomend advies vragen als zij dit door de specificiteit van een bepaald project nodig acht. Ze kan dit advies vragen aan gelijk welke dienst, instelling of organisatie die activiteiten ontwikkelt op het vlak van energie,

leefmilieu, waterbeleid, landinrichting, natuurbehoud, ruimtelijke ordening, veiligheid of mobiliteit die zij nuttig acht.

Ook de inhoud van de goed- of afkeuringsbeslissing wordt licht gewijzigd t.o.v. bestaande bepaling 4.3.8, §2, van het DABM gelet op de eerder vermelde wijzigingen. Zo is er voortaan geen beslissing meer over de aanmelding noch over het team van deskundigen die het project-MER opmaken. Het Vlaams expertisecentrum dient hier dan ook geen rekening meer mee te houden.

Bij de beoordeling van het project-MER toetst het Vlaams expertisecentrum m.e.r. of het project-MER volledig is, d.i. voldoet aan de inhoudelijke vereisten, en rekening heeft gehouden met de resultaten van de scoping. Zij dient ook rekening te houden met de uitgebrachte adviezen van de geraadpleegde adviesinstanties. Het Vlaams expertisecentrum m.e.r. houdt daarbij ook rekening met de reacties van het openbaar onderzoek die betrekking hebben op het MER en, in voorkomend geval, de grensoverschrijdende raadpleging. Deze toetsing leidt dan rechtstreeks tot de beslissing tot goed- of afkeuring van het project-MER. Er wordt dus niet meer eerst een verslag opgemaakt dat zou leiden tot een beslissing.

Procedurele aspecten worden gedelegeerd naar de Vlaamse Regering. Zij bepaalt de vorm, inhoud en termijn van de adviesvragen en de beslissing tot goed- of afkeuring. De Vlaamse Regering kan ook nadere regels vaststellen voor de beslissing tot goed- of afkeuring van het project-MER en voor de bekendmaking ervan.

Om het proces van de milieubeoordeling zo flexibel als mogelijk te houden zou de afkeuring van het project-MER in beginsel niet meer leiden tot de automatische stopzetting van de vergunningsprocedure (zie meer uitleg bij de bespreking van artikel 4.4.9). Een initiatiefnemer kan dan remediëren o.b.v. wat in de afkeuringsbeslissing is opgenomen. § 4. De verplichtingen rond raadpleging van betrokken gewesten of staten bij mogelijk grensoverschrijdende effecten van een voorgenomen project worden volledig in lijn gebracht met de bewoordingen van de MEB-richtlijn, artikel 7.

§ 5. Deze paragraaf regelt een aantal actieve openbaarheidsvereisten.

Met het invoeren van deze bepaling wordt getracht nauwer aan te sluiten bij de bepalingen van de MEB-richtlijn naar aanleiding van de opmerkingen van de Europese Commissie ontvangen in december 2021 bij de ingebrekestelling van de Belgische Staat betreffende de omzetting van de MEB-richtlijn.

Hierbij zal de digitalisering een grote rol spelen door meer transparantie te bieden tijdens de besluitvorming door actieve openbaarheid te bieden voor alle stukken/adviezen en beslissingen die tijdens de besluitvorming worden uitgebracht of genomen.

Artikel 45

De beslissing tot goed- of afkeuring van het project-MER wordt in eerste instantie behouden (zie artikel 44). Op termijn is het de bedoeling om, zoals voor plan-MER, over te schakelen naar een kwaliteitsadvies over het project-MER door het Vlaams expertisecentrum m.e.r. De ambitie is om na een inwerkingsfase waarin de

modernisering m.e.r. met inbegrip van de dienstverlening van het expertisecentrum in praktijk gebracht is en de ontwikkeling van digitale tools structureel is voorzien, en mits een evaluatie en het noodzakelijke regelgevend traject hiervoor doorlopen wordt, ook voor project-MER aan het Vlaams expertisecentrum m.e.r een vraag tot kwaliteitsadvies over het project-MER te stellen in functie van kwaliteitsborging. Dit wordt met dit artikel voorzien. Deze bepaling zal dan op een nader bepaalde datum in werking treden na een evaluatie van de werking van titel IV van het DABM (zie artikel 139 en 140).

Het is de bedoeling dat het Vlaams expertisecentrum m.e.r. op termijn op gelijke voet komt te staan met de andere adviesinstanties. De bevoegde overheid zal dan adviezen vragen aan de door de Vlaamse regering aangewezen adviesinstanties over het MER en de vergunningsaanvraag over het project dat voorligt en ook aan het Vlaams expertisecentrum m.e.r. en brengt ook zij voortaan een advies uit genaamd 'kwaliteitsadvies' waarbij zij geen rekening meer houdt met andere adviezen en opmerkingen uit raadpleging. Het Vlaams expertisecentrum m.e.r. zal dan geen beslissing meer nemen over de goed- of afkeuring van het MER. Het is aan de bevoegde overheid om te waken over de kwaliteit van het vergunningsproces en te oordelen over zowel het MER als de vergunningsaanvraag. Ook hier is het dus niet meer de bedoeling dat het Vlaams expertisecentrum m.e.r. alle inspraak en adviezen moet bekijken om een beslissing te nemen over het MER. Dit is de taak van de bevoegde overheid, zij is verantwoordelijk voor de verwerking van de adviezen en inspraak en beoordeelt dus zelf a.d.h.v. adviezen en opmerkingen uit de raadplegingen over het MER en de aanvraag. De inhoud van het kwaliteitsadvies heeft dus ook geen rechtstreekse invloed meer op het verloop van de vergunningsprocedure gezien deze niet meer kan leiden tot de stopzetting van de procedure.

Zoals dit ook is voorzien voor het plan-MER, wordt aldus voorzien in een verplichte vraag om een kwaliteitsadvies aan het expertisecentrum over het project-MER. Dit draagt bij aan de kwaliteit van het project-MER.

Het Vlaams expertisecentrum m.e.r. zal dus hoe dan ook om een advies gevraagd worden, ongeacht het soort project dat het voorwerp uitmaakt van het project-MER en ongeacht de vergunningsprocedure. Deze verplichte adviesvraag aan het expertisecentrum komt in de plaats van de goed- of afkeuringsbeslissing. Door te voorzien in een verplichte adviesvraag, wordt gewaarborgd dat het expertisecentrum als gespecialiseerde instantie de kwaliteit van het project-MER mee kan bewaken.

Bij de beoordeling van de kwaliteit van een MER toetst het Vlaams expertisecentrum m.e.r. of het project-MER volledig is, d.i. voldoet aan de inhoudelijke vereisten, en rekening heeft gehouden met de resultaten van de scoping. Het Vlaams expertisecentrum m.e.r. zal daarbij geen rekening moeten houden met de resultaten van het openbaar onderzoek, daar het openbaar onderzoek omtrent aanvraagdossier en het project-MER doorgaans parallel verlopen aan de adviesronde.

Voor het overige worden de bepalingen uit het nieuwe artikel 4.4.7. behouden en overgenomen.

Artikel 46

De volgende titel wordt ingevoegd:

AFDELING 5. BESLUITVORMING

Deze afdeling regelt de doorwerking in de besluitvorming en de informatieverstrekking over het besluit.

Artikel 47

Artikel 4.4.8.

Zoals reeds toegelicht, bestaat het doel van de milieubeoordeling erin om de bevoegde overheid toe te laten zich met kennis van zaken over de te verwachten aanzienlijke milieueffecten van een voorgenomen actie uit te spreken. Een en ander impliceert dan ook dat de manier waarop de bevoegde overheid rekening houdt met de aanzienlijke milieueffecten moet doorschijnen in de besluitvorming.

Dit artikel bepaalt daarom hoe het resultaat van de milieubeoordeling doorwerkt in de besluitvorming en bepaalt hoe de actieve informatieverstrekking over het besluit met betrekking tot een milieubeoordelingsplichtig plan of programma moet gebeuren.

§ 1. De bevoegde overheid moet bij haar definitieve beslissing over het voorgenomen plan of programma ter dege rekening houden met het opgestelde MER, alsook met de resultaten van de raadplegingen ((incl. grens- of gewestgrensoverschrijdende) adviezen en inspraak) die tijdens de milieubeoordeling hebben plaatsgevonden.

De wijze waarop deze informatie doorwerkt in de besluitvorming wordt mede bepaald door de formele en materiële motiveringsplicht waar de bevoegde overheid door gebonden is (formele motiveringswet en de beginselen van behoorlijk bestuur).

De bevoegde overheid moet haar beslissing in het bijzonder uitdrukkelijk motiveren door een verklaring op te maken die samenvat hoe milieuoverwegingen in het plan of programma werden geïntegreerd en hoe, in de besluitvorming met het opgestelde milieueffectrapport en de resultaten van de raadplegingen werd rekening gehouden en de redenen samenvat waarom is gekozen voor het plan of programma zoals het is aangenomen, in het licht van de andere redelijke alternatieven die zijn behandeld. In voorkomend geval, dit is in het bijzonder het geval wanneer artikel 4.2.4. of 4.2.5. werd toegepast, is ook een motivering met betrekking tot de actualiteit van het MER vereist. Wat deze actualiteitstoets betreft, gelden de randvoorwaarden als vermeld bij de toelichting van hoofdstuk 2, afdeling 2.

§ 2. Wanneer een plan of programma wordt vastgesteld, informeert de bevoegde overheid het publiek, de geraadpleegde instanties en desgevallend de bevoegde autoriteiten van de getroffen staten en gewesten die geraadpleegd werden over het plan of programma, over de vermelde verklaring en over de monitoringsmaatregelen. De termijnen en de wijze waarop de

informatieverstrekking gebeurt, wordt door de Vlaamse regering bepaald.

Artikel 48

Artikel 4.4.9.

Zoals reeds toegelicht, bestaat het doel van de milieubeoordeling erin om de bevoegde overheid toe te laten zich met kennis van zaken over de te verwachten aanzienlijke milieueffecten van een voorgenomen actie uit te spreken. Een en ander impliceert dan ook dat de manier waarop de bevoegde overheid rekening houdt met de aanzienlijke milieueffecten moet doorschijnen in de besluitvorming.

Dit artikel bepaalt daarom hoe het resultaat van de milieubeoordeling doorwerkt in de besluitvorming en hoe de informatieverstrekking over het besluit over de vergunningsaanvraag voor een milieubeoordelingsplichtig project moet gebeuren.

§ 1. De bevoegde overheid moet bij haar definitieve beslissing over het voorgenomen project ter dege rekening houden met het opgestelde MER, alsook met de resultaten van de raadplegingen ((incl. grens- of gewestgrensoverschrijdende) adviezen en inspraak) die tijdens de milieubeoordeling hebben plaatsgevonden alsook de goedkeuringsbeslissing van het Vlaamse expertisecentrum m.e.r.

De goedkeuringsbeslissing wordt in paragraaf 1 uitdrukkelijk opgenomen. Het is vanzelfsprekend dat de beslissing van het expertisecentrum een belangrijke rol speelt bij de besluitvorming. De bevoegde overheid kan dit niet zonder meer naast zich neerleggen. Indien het expertisecentrum het MER afkeurt kan de bevoegde overheid geen vergunning verlenen. Het afkeuren van het project-MER betekent echter niet noodzakelijk de stopzetting van de vergunningsprocedure, zoals dat vandaag wordt bepaald voor de sectorale regelgeving betreffende de omgevingsvergunning en betekent ook niet dat dit noodzakelijk leidt tot de weigering van de vergunningsaanvraag. De stopzetting van de procedure is een ingrijpende beslissing met point of no return die uiteindelijk weinig efficiënt en tijdrovend is. Een meer oplossingsgerichte piste die meer mogelijkheden biedt tot aanpassingen van een lopende vergunningsprocedure is om dus expliciet een nieuwe generieke bepaling te voorzien die stelt dat de bevoegde overheid enkel een gunstige beslissing kan nemen indien het project-MER is goedgekeurd. Anders gesteld dat de afkeuringsbeslissing van het Vlaams expertisecentrum m.e.r. niet leidt tot het stopzetten van de vergunningsprocedure en er dus nog ruimte is tot aanpassingen en bijstellingen van het project-MER totdat het expertisecentrum het opnieuw voorgelegd aangepast project-MER goedkeurt. Dan pas kan de bevoegde overheid een gunstige beslissing nemen. Dit betekent echter niet dat de bevoegde overheid moet wachten op een goedkeuringsbeslissing om te oordelen over de vergunningsaanvraag. De bevoegde overheid kan steeds een beslissing nemen rekening houdend met de beslissing van het expertisecentrum. Is het project-MER nog steeds niet goedgekeurd op het moment dat de bevoegde overheid haar beslissing wilt nemen dan zal zij niet anders kunnen dan de vergunning weigeren.

Het komt echter de Vlaamse Regering toe om te bepalen hoe dit zich dan zal vertalen in de sectorale regelgeving, bijvoorbeeld de omgevingsvergunning . De uitvoeringsbesluiten van het DABM of het OVD kunnen dan voorzien in procedurele bepalingen hoe een aanpassing van het afgekeurd MER zal worden ingediend bij de bevoegde overheid en welke termijnverlengingen met openbaar onderzoek daaraan zullen worden verbonden. Deze generieke bepaling in het DABM staat deze

mogelijkheden tot aanpassing niet in de weg.

De wijze waarop deze informatie doorwerkt in de besluitvorming wordt mede bepaald door de formele en materiële motiveringsplicht waar de bevoegde overheid door gebonden is (formele motiveringswet en de beginselen van behoorlijk bestuur).

Daarnaast voorziet de MEB-richtlijn dat de resultaten uit het project-MER moeten beoordeeld worden in een gemotiveerde conclusie van de bevoegde instantie over de aanzienlijke effecten van het beoogde project op het milieu. Daarbij moet overeenkomstig artikel 8 van de MEB-richtlijn eveneens rekening gehouden worden met de resultaten van de raadplegingen en de krachtens artikelen 5 tot 7 verzamelde informatie. Het Hof heeft reeds aangestipt dat het niet volstaat dat de gemotiveerde conclusie van de bevoegde instantie de directe en indirecte milieueffecten van het project vaststelt en beschrijft; deze effecten dienen daadwerkelijk beoordeeld te worden.¹⁹ De informatie uit de gemotiveerde conclusie moet overeenkomstig artikel 8*bis*, 1, a) opgenomen worden in het uiteindelijke vergunningsbesluit. Overeenkomstig artikel 2, lid 2 MEB-richtlijn kan de gemotiveerde conclusie evenwel ook een geïntegreerd deel uitmaken van het uiteindelijke vergunningsbesluit.

De bevoegde overheid moet haar beslissing minstens uitdrukkelijk motiveren met betrekking tot de volgende punten:

- 1° de inhoud van de vergunningsbeslissing en de eventuele vergunningsvoorwaarden die daaraan gekoppeld zijn;
- 2° de keuze voor de voorgenomen actie, een bepaald alternatief of bepaalde deelalternatieven;
- 3° de aanvaardbaarheid van te verwachten of mogelijke gevolgen voor mens of milieu van het gekozen alternatief;
- 4° de gemotiveerde conclusie inzake de aanzienlijke effecten van de actie op het milieu;
- 5° als van toepassing, een beschrijving van de voornaamste maatregelen die in het MER zijn voorgesteld om aanzienlijke nadelige milieueffecten te vermijden, te voorkomen of te beperken en, als mogelijk, te compenseren;
- 6° in voorkomend geval, de monitoringmaatregelen;
- 7° na bestudering van de opmerkingen en meningen van het betrokken publiek, de voornaamste redenen en overwegingen waarop de beslissing is gebaseerd, met inbegrip van informatie over de inspraakprocedure en het MER zoals vermeld in §1, 2°;
- 8° in voorkomend geval, de actualiteit van het MER.

Wat de actualiteitstoets betreft, gelden dezelfde randvoorwaarden als vermeld bij de toelichting van hoofdstuk 2, afdeling 2.

§ 2. Opdat de betrokken instanties, administraties en het publiek kennis kan nemen van de wijze waarop de milieubeoordeling doorwerkt in de besluitvorming, moet het betrokken besluit ter beschikking worden gesteld. Deze paragraaf bepaalt hoe deze actieve informatieverstrekking over het besluit dient te gebeuren.

Wanneer een besluit over de vergunningsaanvraag is genomen, brengt de bevoegde overheid het betrokken publiek hiervan op de hoogte overeenkomstig de bepalingen van de toepasselijke vergunningsprocedure zoals vastgelegd in de sectorale regelgeving. De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om nadere regels

---

¹⁹ HvJ 3 maart 2011, C-50/90.

vast te stellen voor de wijze waarop het ruimere publiek, de geraadpleegde instanties en, in voorkomend geval, de bevoegde autoriteiten van de betrokken staat of gewest op de hoogte worden gebracht van het besluit.

Artikel 49

Dit wijzigingsdecreet beoogt in eerste instantie het behoud van de goed- of afkeuringsbeslissing van het project-MER door het Vlaamse expertisecentrum. Na een evaluatie van de werking van titel IV van het DABM voorziet dit decreet echter ook de mogelijkheid om op een nader te bepalen datum over te schakelen naar een kwaliteitsadvies door het Vlaams expertisecentrum m.e.r. (zie artikel 45, 139 en 140).

Dit artikel voorziet in de nodige aanpassing van artikel 4.4.9. DABM (zoals ingevoegd bij voorliggend decreet) als logisch gevolg van het afschaffen van de goed-of afkeuring van het MER door het Vlaams expertisecentrum m.e.r. waarbij de bevoegde overheid zowel een beslissing neemt over het project-MER als de vergunningsaanvraag in één besluit.

Deze bepaling treedt pas in werking op een door de Vlaamse Regering nader te bepalen datum (zie artikel 140).

Artikel 50 en 51

Deze artikelen behoeven geen nadere toelichting, de volgende titels worden ingevoegd:

HOOFDSTUK 5. KWALITEITSZORG

AFDELING 1. MER-DESKUNDIGEN EN MER-COÖRDINATOREN

Artikel 52

Artikel 4.5.1.

§ 1. Het systeem waarbij de verantwoordelijkheid voor het opstellen van een MER bij de initiatiefnemer ligt, wordt behouden. De initiatiefnemer is immers de persoon die het meest vertrouwd is met de voorgenomen actie en de doelstellingen ervan.

Om de kwaliteit van het MER te waarborgen, moet de initiatiefnemer zich laten bijstaan door een onafhankelijke en erkende MER-coördinator, die een team van deskundigen samenstelt. Voor de opmaak van een project-MER is vereist dat deze deskundigen erkend zijn. Voor een plan-MER is dit niet vereist, omdat een overheid als initiatiefnemer desgevallend beroep kan doen op de deskundigheid binnen haar eigen administratie. Dat is onder gelding van het huidige artikel 4.2.9 DABM ook al het geval.

In tegenstelling tot de bestaande bepalingen van artikel 4.3.4, §3 en artikel 4.3.6. DABM neemt de administratie niet langer een beslissing over de samenstelling van het team van deskundigen door de MER-coördinator. In de praktijk is gebleken dat

de beslissing van team Mer doorgaans louter een bevestiging inhoud van het samengestelde team. Deze beslissing bood dan ook geen meerwaarde. De verantwoordelijkheid ligt dus volledig bij de initiatiefnemer en zijn MER-coördinator.

§ 2. De basisinformatie die moet toelaten om de milieueffecten in kaart te brengen, is doorgaans in het bezit van de initiatiefnemer. Hij/zij stelt deze informatie ter beschikking van de MER-coördinator. De initiatiefnemer moet ook zijn/haar volledige medewerking aan de MER-coördinator verlenen.

Het feit dat de initiatiefnemer de uiteindelijke verantwoordelijkheid draagt voor het opstellen van het MER, brengt met zich mee dat hij/zij op de eerste plaats instaat voor de volledigheid en de juistheid van de gegevens die hij/zij verstrekt aan de coördinator en die door deze laatste in het MER worden verwerkt.

§ 3. De MER-coördinator die wordt belast met de opmaak van het MER, moet onafhankelijk zijn. Het belang van de onafhankelijkheid van de MER-coördinator werd recent nog onderstreept in een arrest van het Grondwettelijk Hof van 21 januari 2021 met nr. 6/2021 inzake het milieubeoordelingssysteem in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het Hof oordeelde meer bepaald dat de systematiek van een effectenstudie (die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in tegenstelling tot het effectenrapport, wordt opgemaakt door een onafhankelijke deskundige) een belangrijke kwaliteitswaarborg inhoudt. Het Hof stelde meer bepaald dat: *"De omstandigheid dat de effectenstudie wordt verricht door een persoon wiens onafhankelijkheid niet in twijfel kan worden getrokken, onder supervisie van een begeleidingscomité dat eveneens onafhankelijk is ten opzichte van de opdrachtgever van het geplande werk, vormt een essentiële waarborg met betrekking tot de kwaliteit en de volledigheid van de informatie die ter beschikking wordt gesteld van het publiek."*

Het is belangrijk om aan te stippen dat de onafhankelijkheidsplicht in hoofde van de auteur van een MER door het Grondwettelijk Hof in voormeld arrest werd beoordeeld op het niveau van projecten. Gezien de initiatiefnemer van een project met de realisatie ervan doorgaans een particulier belang nastreeft, is het des te belangrijker dat het MER wordt opgesteld door iemand die het project op objectieve wijze kan beoordelen op de eventuele aanzienlijke effecten.

Dit principe werd door de decreetgever bij de invoering van Titel IV in het DABM ook toegelicht ten aanzien van de MER-deskundigen die betrokken zijn bij de opmaak van een plan-MER. Zo staat in de memorie van toelichting bij het decreet van 18 december 2002 tot aanvulling van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid met een titel betreffende de milieueffect- en veiligheidsrapportage het volgende te lezen: *"Bij de project-m.e.r. wordt gesteld dat een werknemer nooit als erkend deskundige kan fungeren voor een project van zijn eigen werkgever. Het planningsgebeuren situeert zich echter op een ander vlak. Aangezien de overheid prioritair als initiatiefnemer zal optreden, is er het vermoeden dat dergelijke plannen in eerste instantie het algemeen belang zullen dienen. Vandaar dat een afwijking van het principe aanvaardbaar lijkt. Overeenkomstig de tekst kan een ambtenaar die hiervoor de deskundigheid heeft, wel in opdracht van de administratie waartoe hij behoort, aan een MER*

meewerken.”²⁰

De afgelopen 20 jaar is er heel wat expertise ontstaan binnen de administratie op vlak van milieueffectrapportage; de administraties die plan-MER-plichtige plannen opmaken (RUP's, stedenbouwkundige verordeningen, Vlare-norm) kunnen doorgaans ook intern beroep doen op de nodige deskundigheid. Er is geen reden waarom de overheid een beroep zou mogen doen op de deskundigheid van een (niet-erkende) ambtenaar voor de opmaak van een plan-MER, maar niet op een ambtenaar die per hypothese erkend is als MER-coördinator om het proces te begeleiden. Deze ambtenaar beschikt immers in dat geval over de nodige expertise op vlak van milieueffectbeoordeling, zodat niet valt in te zien waarom hij/zij deze expertise anders zou inzetten als hij/zij als MER-coördinator meewerkt aan een plan-MER dan wanneer hij/zij andere taakstellingen binnen de administratie vervult. De erkende MER-coördinator-ambtenaar is bovendien meer vertrouwd met de werking van de overheid en de specifieke administratie in het bijzonder dan een erkende MER-coördinator uit de private sector. Gelet op de schaarse middelen waarover de overheid beschikt, kan het soms zelfs aangewezen zijn dat een (erkende) ambtenaar de rol van MER-coördinator op zich neemt. De SMEB-Richtlijn verzet zich daar evenmin tegen.

Om de kwaliteit van het MER te waarborgen, en dit geldt zowel op plan- als projectniveau, is het wel vereist dat de administratie in een functionele scheiding voorziet tussen de bevoegdheden van de ambtenaren die belast zijn met de opmaak van een plan of programma en de ambtenaren binnen dezelfde administratie die zouden kunnen optreden als MER-coördinator voor het betreffende plan of programma. De Europese wetgever acht een dergelijke functionele scheiding ook voldoende opdat er geen discussie zou rijzen over de onafhankelijkheid van de ambtenaar die bij een milieubeoordeling betrokken zou zijn. Hoewel de SMEB-richtlijn op dit punt niets bepaalt, heeft het Hof van Justitie hieromtrent een belangwekkend arrest gevelde. In de zaak C-474/10 Seaport oordeelde het Hof namelijk: *“In omstandigheden als die van het hoofdgeding vereist artikel 6, lid 3, van richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's, niet dat een andere te raadplegen instantie in de zin van die bepaling wordt opgericht of aangewezen, voor zover binnen de instantie die normaliter wordt geraadpleegd inzake milieuaangelegenheden en als te raadplegen instantie is aangewezen, wordt voorzien in een zodanige functionele scheiding dat een administratieve eenheid binnen die instantie beschikt over een werkelijke autonomie, wat met name inhoudt dat zij beschikt over eigen administratieve middelen en personeel en aldus in staat is om de taken te vervullen die zijn toevertrouwd aan de te raadplegen instanties in de zin van artikel 6, lid 3, van deze richtlijn, en, in het bijzonder, om op objectieve wijze haar mening te geven over het plan of programma dat door de instantie waartoe zij behoort, is voorgesteld.”* Deze rechtspraak vormde de aanleiding voor de toevoeging van een artikel 9bis in de MEB-richtlijn dat specifiek ingaat op mogelijke belangenconflicten. Om belangenconflicten te voorkomen, vereist deze bepaling een functionele scheiding tussen de bevoegde instantie en de opdrachtgever van het MER, indien de bevoegde overheid ook de initiatiefnemer van het m.e.r.-plichtig project is. In de mate de Europese wetgever een dergelijke scheiding voldoende acht om

---

²⁰ Parl.St. VI. Parl. 2001-2002, nr. 1312/1.

belangenvermenging op projectniveau tegen te gaan, lijkt dit *a fortiori* ook op planniveau het geval te moeten zijn.

De vereiste functionele scheiding veruitwendigt zich in eerste instantie in het principe dat de MER-coördinator niet tegelijk (mee) verantwoordelijk mag zijn voor de voorbereiding van het plan of programma en naderhand ook niet (mee) verantwoordelijk mag zijn voor de verdere opmaakprocedure voor het plan of programma. Dit belet uiteraard niet dat de MER-coördinator nauw betrokken wordt bij de opmaak van het plan of programma, het geïntegreerd opmaken van een plan of programma en bijhorend milieueffectrapport moet immers mogelijk zijn.

De MER-coördinatoren en -deskundigen mogen geen persoonlijk belang hebben bij de voorgenomen actie of alternatieven daarvan. De afwezigheid van een persoonlijk belang moet worden beoordeeld op het moment waarop de MER-coördinator of -deskundige van start gaat met de opmaak van het MER tot en met de finalisering van het MER.

Op het vlak van project-MER's is de vereiste afwezigheid van een persoonlijk belang voornamelijk te beoordelen op financieel vlak. Zo kan bijvoorbeeld niet aanvaard worden dat het project-MER wordt opgesteld of gecoördineerd door een werknemer van de initiatiefnemer van het betrokken project. Wat evenmin kan is bijvoorbeeld dat een erkende MER-coördinator of MER-deskundige zou meewerken aan een plan-MER voor een plan, terwijl hij of zij tegelijkertijd zelf een aannemingsovereenkomst heeft met een private of publieke partij om een project uit te voeren dat de goedkeuring van het op te maken plan vereist. In dat geval zou de MER-coördinator of de MER-deskundige er immers belang bij hebben dat het plan doorgang vindt, en dus dat in het plan-MER geen onoverkomelijke negatieve milieueffecten worden gedetecteerd. Hetzelfde geldt voor een MER-coördinator of -deskundige die betrokken zou zijn bij de opmaak van een project-MER, terwijl hij of zij een aannemingsovereenkomst heeft met de opdrachtgever voor de opmaak van het aanvraagdossier voor het te onderzoeken project.

Op planniveau is de vereiste afwezigheid van een persoonlijk belang niet zozeer financieel van aard. Wel lijkt het nuttig te verduidelijken dat een louter moreel of beleidsmatig belang geen persoonlijk belang kan uitmaken. Dit principe werd in een recent arrest van 23 oktober 2018 met nr. 242/752 nog bevestigd door de Raad van State (weliswaar ten aanzien van de vereiste om als lid van de provinciale commissie voor ruimtelijke ordening niet deel te nemen aan de bespreking en de stemming over aangelegenheden waarin hij/zij een persoonlijk belang heeft).

Zoals hoger werd toegelicht, zal het wel mogelijk worden voor een ambtenaar om, naast de hoedanigheid van deskundige, ook als MER-coördinator op te treden. Het feit dat de ambtenaar deel uitmaakt van de ene dan wel de andere administratie, kan in dat geval dan ook niet worden aangegrepen om te stellen dat hij/zij een persoonlijk belang zou hebben bij het betrokken plan of programma enkel en alleen omdat het onderwerp ervan zou raken aan de specialisatie van de administratie waar hij/zij deel van uitmaakt. Een ambtenaar wordt immers steeds geacht de functionele taakstelling van zijn/haar administratie na te streven, in plaats van een eigen, particulier belang. Er is geen reden om te dezen wantrouwig te staan tegenover ambtenaren die per hypothese beschikken over de nodige expertise op vlak van milieueffecten en zelfs erkend moeten zijn, willen zij de functie van MER-

coördinator uitoefenen.

Daarnaast wordt uitdrukkelijk bepaald dat de onafhankelijkheidsvereisten van erkende MER-coördinatoren en deskundigen wordt beoordeeld op het niveau van de individuele natuurlijke persoon, en dus niet op het niveau van het samenwerkingsverband waarbinnen de individuele coördinator/deskundige opereert. Anno 2021 is de expertise van deskundigen op vlak van m.e.r. samengebracht binnen studiebureaus die, naast milieueffectrapportage, ook nog andere expertise aanbieden, bijvoorbeeld het voorbereiden van vergunningsaanvragen of planologische begeleiding. Te vermijden is daarbij dat de betrokkenheid van een deskundige van een dergelijk studiebureau bij de uitvoering van een plan-MER voor een plan, tot gevolg zou hebben dat een andere deskundige van hetzelfde studiebureau geen vergunningsdossier zou mogen begeleiden voor een project dat zou vallen binnen de contouren van dat plan. Er zijn geen praktische redenen die zich zouden verzetten tegen deze economische realiteit.

De onafhankelijkheidsvereiste van de erkende MER-coördinator en de MER-deskundigen belet niet dat zij, wanneer zij betrokken zijn bij de opmaak van een plan-MER, zij nadien de milieubeoordeling uitvoeren van een project waarvoor het eerder vastgestelde plan of programma het kader voor de vergunningverlening vormt. In tegenstelling tot het eerste lid, gebeurt de beoordeling van de onafhankelijkheidsvereiste ten aanzien van het derde lid gefaseerd in de tijd; een deskundige of coördinator die in het verleden betrokken was bij een plan-MER dat sindsdien gefinaliseerd werd, kan nadien betrokken worden bij een project-MER. In die hypothese kan zich immers geen probleem van gebrek aan onafhankelijkheid bij de opmaak van het plan-MER voordoen; dat plan-MER is dan per hypothese *in tempore non suspecto* reeds opgemaakt. Bovendien zijn er geen redenen om niet toe te laten dat een coördinator of deskundige die in het verleden *in tempore non suspecto* heeft meegewerkt aan een plan-MER voor een plan enige tijd later zou meewerken aan een project dat valt binnen de contouren van dat plan en de opgedane kennis opnieuw zou kunnen inzetten. Dit kan enkel maar een meerwaarde hebben voor het in kaart brengen van de betreffende aanzienlijke milieueffecten op projectniveau. Dat is ook de filosofie van de SMEB- en MEB-Richtlijnen. Deze richtlijnen voorzien immers in een verplichting om bestaande informatie uit eerdere milieubeoordelingen (bijvoorbeeld op planniveau) opnieuw te gebruiken in latere milieubeoordelingen (bijvoorbeeld op projectniveau). Deze verplichting is ingegeven vanuit de wens om herhalingen van rapportages te vermijden. Om deze verplichtingen ten volle uit te voeren, lijkt het dan ook logisch en aangewezen om toe te staan dat diegene die de eerdere milieubeoordeling heeft uitgevoerd het best geplaatst is om deze gegevens te hergebruiken in een latere milieubeoordeling.

Een deskundige of coördinator die zijn of haar eigen werk moet hergebruiken, kan overigens veel kostenefficiënter en –gerichter te werk gaan dan een andere deskundige of coördinator die zijn eigen beoordeling moet uitvoeren en als het ware opnieuw moet beginnen, ook al zijn er heel wat onderzoeken reeds op planniveau uitgevoerd. Te vermijden is dat hetzelfde werk telkens opnieuw wordt gedaan door andere deskundigen, terwijl dit in de praktijk weinig meerwaarde heeft. Dit geldt nog meer voor plannen en projecten waarbij de overheid initiatiefnemer is.

Er is ook geen reden om te vrezen dat dit ertoe zou kunnen leiden dat minder kwalitatieve MER's worden afgeleverd. Ervan uitgaand dat de eerdere milieubeoordeling voldeed aan alle inhoudelijke en procedurele garanties, valt niet in te zien waarom dezelfde deskundige of coördinator op projectniveau niet zou mogen verder bouwen op zijn/haar eerdere werk. De vrees dat een deskundige of coördinator het de effectenbeoordeling op projectniveau als het ware zou manipuleren omdat hij/zij in het plan-MER reeds een bepaalde beoordeling heeft gemaakt, houdt derhalve geen steek en getuigt van een zeker wantrouwen tegenover de deskundigen en coördinatoren, waartoe de decreetgever geen reden ziet.

Artikel 53

Artikel 4.5.2.

Overeenkomstig artikel 5.6.1 DABM zijn de bepalingen van het hoofdstuk 6 erkenningen van titel V van het DABM van toepassing voor zover naar dat hoofdstuk wordt verwezen, met dit artikel worden deze bepalingen aldus van toepassing gemaakt.

Artikel 54

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting, de volgende titel wordt ingevoegd:

AFDELING 2. VLAAMS EXPERTISECENTRUM M.E.R.

Artikel 55

Artikel 4.5.3.

Zoals eerder toegelicht, wordt de bestaande subentiteit van het Departement Omgeving, bevoegd voor milieueffectrapportage, oftewel het huidig Team Mer getransformeerd tot het Vlaams expertisecentrum voor milieueffectrapportage.

Deze staat in voor de coördinatie, het uitwisselen en het ter beschikking stellen van relevante informatie inzake milieubeoordeling om de kwaliteit en uniformiteit van de milieueffectbeoordeling in Vlaanderen te ondersteunen. Deze informatie wordt zowel aan het publiek als de initiatiefnemers als de bevoegde overheden, de adviesverlenende instanties, de MER-deskundigen en -coördinatoren ter beschikking gesteld.

De meerwaarde van het Vlaams expertisecentrum m.e.r. is dat het de beschikbare wetenschappelijke kennis combineert met een ruime ervaring aan terrein- en praktijkkennis. Vanuit die combinatie kan ze deze kennis toepasbaar en toegankelijk maken in functie van milieueffectrapportage en milieubeoordelingen. Om die meerwaarde te bestendigen is het noodzakelijk dat het expertisecentrum ook nog rechtstreeks betrokken blijft bij m.e.r.-processen in de praktijk.

Het zwaartepunt wordt meer gelegd naar het uitbouwen en operationeel houden van een expertisecentrum voor milieueffectrapportage. De focus komt meer te liggen op een faciliterend ondersteunend kader en een nieuw kwaliteitszorgsysteem. Binnen de m.e.r.-processen verschuift de rol van het

expertisecentrum van een voornamelijk controlerende en beslissingnemende rol naar een faciliterende en adviserende rol met gerichte begeleiding en advisering. De gerichte begeleiding houdt ook in dat de expertise meer ingezet wordt voor plannen en projecten met Vlaamse dimensie of een belangrijke impact op de leefomgeving.

Het Vlaams expertisecentrum m.e.r. blijft uiteraard ook hét aanspreekpunt voor milieueffectrapportage in Vlaanderen voor initiatiefnemers, MER-coördinatoren/-deskundigen, adviesinstanties en burgers. Naast de formele betrokkenheid in m.e.r.-processen kan het expertisecentrum ook altijd gericht faciliteren bij specifieke vragen.

Het derde lid van paragraaf 1 vormt de veruitwendiging van de vereiste vervat in artikel 9*bis* van de MEB-richtlijn dat de instanties die belast worden met een aspect van de milieubeoordeling hun taken op een objectieve wijze vervullen en zich niet bevinden in een situatie die tot een belangenconflict aanleiding geeft.

Hoewel deze vereiste in principe reeds voortvloeit uit de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, wordt er vanuit het rechtszekerheidsbeginsel voor geopteerd om deze ten aanzien van het Vlaams expertisecentrum m.e.r. bijkomend decretaal te verankeren.

§ 2. Het is belangrijk dat het Vlaams expertisecentrum Mer over de concrete data kan beschikken die werden gebruikt om een milieueffectrapport op te stellen. Het Vlaams expertisecentrum Mer kan deze op grond van deze paragraaf opvragen bij de initiatiefnemer. De Vlaamse Regering stelt hieromtrent de voorwaarden vast.

Artikel 56

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting, de volgende titel wordt ingevoegd:

AFDELING 3. MONITORING

Artikel 57

Artikel 4.5.4.

Deze bepaling herneemt de monitoringsverplichting uit bestaand artikel 4.6.3*bis* van het DABM ten aanzien van de plannen en programma's waarvoor een plan-MER is opgesteld. De verplichting tot het nagaan van de aanzienlijke milieueffecten voor het milieu van de tenuitvoerlegging van dergelijke plannen zoals voorgeschreven in artikel 10 van de SMEB-richtlijn, wordt aldus behouden.

Er wordt voorzien dat de monitoringsmaatregelen kunnen ingepast worden in bestaande regelgevende procedures, teneinde een vlotte integratie en overlapping te vermijden.

Om overeenstemming met het SEA-protocol te garanderen (artikel 12, tweede lid), wordt expliciet vermeld dat de resultaten van de monitoring beschikbaar worden gesteld voor de vermelde instanties en het publiek.

De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om nadere regels vast te stellen voor de

monitoring.

Artikel 58

Artikel 4.5.5.

Deze bepaling herneemt de monitoringsverplichting uit bestaand artikel 4.6.3 van het DABM ten aanzien van projecten waarvoor een project-MER is opgesteld, die gedurende een bepaalde periode worden uitgevoerd en die aanzienlijke nadelige milieueffecten kunnen veroorzaken. In navolging van artikel *8bis*, vierde lid van de MEB-richtlijn, wordt voor dergelijke projecten een evaluatie of een monitoringonderzoek georganiseerd van de aanzienlijke nadelige milieueffecten.

Er wordt voorzien dat de monitoringsmaatregelen kunnen ingepast worden in bestaande regelgevende procedures, teneinde een vlotte integratie en overlapping te vermijden. Met dien verstande dat het Vlaams expertisecentrum m.e.r. over de data en resultaten van de bestaande monitoring moet kunnen beschikken.

De idee dat de (looptijd van de) monitoring wordt afgestemd op de aard, locatie en omvang van het project en het belang van de milieueffecten, wordt tevens behouden. De monitoring moet, zowel wat de inspanningen van de bevoegde overheid als de vereiste inspanning van de initiatiefnemer, evenredig zijn aan de milieueffecten van het betrokken project.

In navolging van de MEB-richtlijn, wordt benadrukt dat monitoring van projecten enkel vereist is als er aanzienlijke nadelige milieueffecten te verwachten zijn. Dergelijke milieueffecten vereisen immers bijna per hypothese dat er milderende of compenserende maatregelen worden genomen. De monitoring moet dan ook onder meer de uitvoering en de effectiviteit van de milderende en compenserende maatregelen nagaan.

De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om nadere regels vast te stellen voor de monitoring.

Artikel 59

De volgende titel wordt ingevoegd:

TITEL IV/1. VEILIGHEIDSRAPPORTAGE

Dit artikel vult het DABM aan met een nieuwe Titel IV/1 "Veiligheidsrapportage", dat in wezen het huidige Titel IV DABM betreft, toegespitst op de kwestie van de veiligheidsrapportage. De bepalingen die te maken hebben met de milieueffectrapportage zijn daarom uit deze nieuwe Titel IV/1 gelicht. Als logisch gevolg van de vernieuwde titel IV en het opsplitsen van de bepalingen betreffende de veiligheidsrapportage uit titel IV, werden de bestaande bepalingen betreffende de veiligheidsrapportage op sommige plaatsen aangepast. Inhoudelijk verandert er echter niets aan de structuur, de procedurele en inhoudelijke bepalingen van de veiligheidsrapportage. De aanpassingen betreffen ofwel louter tekstuele aanpassingen of voor de hand liggende aanpassingen ten gevolge van de wijzigingen inzake milieueffectrapportage alsook het ontvangen Wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2022/207 - DEEL II van 13 juni 2022.

Hieronder volgt een kort overzicht van deze beperkte aanpassingen. Voor het overige kan dus nog steeds verwezen worden naar voorgaande memories van toelichting.

Artikel 60 en 61

Deze artikelen behoeven geen nadere toelichting, de volgende titels worden ingevoegd:

HOOFDSTUK 1. DEFINITIES, PROCEDURELE BEPALINGEN, DOELSTELLINGEN EN KENMERKEN VAN DE VEILIGHEIDSRAPPORTAGE

Afdeling 1. Definities

Artikel 62

Art. 4/1.1.1.

Punt 1°- 3°, 5°, 6°, 8° - 12°: behoeven geen nadere toelichting, er zijn geen wijzigingen ten opzichte van bestaande bepalingen. Aangezien een RVR enkel voor ruimtelijke uitvoeringsplannen relevant is, werd plan of programma telkens vervangen door ruimtelijk uitvoeringsplan.

Punt 4° en 7° : de definities worden aangepast ten gevolge van uithalen m.e.r. uit titel IV/1. Zie hiervoor bespreking bij artikel 6.

Punt 10°: definitie van samenwerkingsakkoord wordt up-to-date gebracht met verwijzing naar het huidige van toepassing zijnde samenwerkingsakkoord.

Artikel 63

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting, de volgende titel wordt ingevoegd:

AFDELING 2. ALGEMENE BEPALINGEN MET BETREKKING TOT DE PROCEDURE

Artikel 64

Artikel 4/1.1.2.

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting, er zijn geen wijzigingen ten opzichte van bestaande bepalingen.

Artikel 65

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting, de volgende titel wordt ingevoegd:

AFDELING 3. DOELSTELLING EN KENMERKEN

Artikel 66

Artikel 4/1.1.3.

Dit artikel wordt aangepast ten gevolge van het uithalen van m.e.r. uit titel IV/1.

Artikel 67

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting, de volgende titel wordt ingevoegd:

AFDELING 4. RELATIES TUSSEN RAPPORTAGES

Artikel 68

Artikel 4/1.1.4.

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting, er zijn geen wijzigingen ten opzichte van bestaande bepalingen.

Artikel 69

Artikel 4/1.1.5.

Dit artikel wordt aangepast gevolge van uithalen m.e.r. uit titel IV/1.

Artikel 70

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting, de volgende titel wordt ingevoegd:

AFDELING 5. DOORWERKING IN DE BESLUITVORMING

Artikel 71

Artikel 4/1.1.6.

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting, er zijn geen wijzigingen ten opzichte van bestaande bepalingen.

Artikel 6972

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting, de volgende titel wordt ingevoegd:
HOOFDSTUK 2. VEILIGHEIDSRAPPORTAGE OVER RUIMTELIJKE
UITVOERINGSPLANNEN

Artikel 73, 74, 75 en 76

Artikel 4/1.2.1, artikel 4/1.2.2, artikel 4/1.2.3, artikel 4/1.2.4.

De bepalingen uit dit hoofdstuk behoeven geen nadere toelichting, er zijn geen wijzigingen ten opzichte van de bestaande bepalingen in dit hoofdstuk met uitzondering van artikel 4/1.2.2. Ten opzichte van bestaand artikel 4.4.2. wordt paragraaf 2 betreffende de onafhankelijkheid van de v.r. deskundige uit het artikel gehaald. Naar analogie met de wijzigingen met betrekking tot milieueffectrapportage wordt deze kwestie geregeld in het hoofdstuk 4, afdeling 1 betreffende de erkenning van deskundigen en coördinatoren, meer bepaald artikel 4/1.4.1.

Artikel 77, 78, 80, 82 en 85

Deze artikelen behoeven geen nadere toelichting, de volgende titels worden ingevoegd:

HOOFDSTUK 3. VEILIGHEIDSRAPPORTAGE OVER DE EXPLOITATIE VAN INRICHTINGEN

AFDELING 1. TOEPASSINGSGEBIED

AFDELING 2. AANMELDING EN INHOUDSAFBAKENING VAN HET VOORGENOMEN OVR

AFDELING 3. OPSTELLEN VAN HET OVR

AFDELING 4. HET ONDERZOEK EN HET GEBRUIK VAN HET OVR

Artikel 79, 81, 83, 84, 85 en 87

Artikel 4/1.3.1, artikel 4/1.3.2, artikel 4/1.3.3, artikel 4/1.3.4, artikel 4/1.3.5, artikel 4/1.3.6.

De bepalingen uit dit hoofdstuk behoeven geen nadere toelichting, er zijn geen wijzigingen ten opzichte van de bestaande bepalingen in dit hoofdstuk met uitzondering van louter tekstuele aanpassingen.

Deze aanpassingen betreffen:

- het aanpassen van de kruisverwijzingen naar artikelen in titel IV/1 die door de invoering van deze titel een nieuw artikelnummer kregen;
- het updaten van de verwijzingen naar het van toepassing zijnde samenwerkingsakkoord van 16 februari 2016 gezien er nog steeds verwezen werd naar het oude;
- het aanpassen van de bepalingen rond openbaarheid door te verwijzen naar het correcte Bestuursdecreet van 7 december 2018.

Het heeft namelijk geen nut om foutieve wijzigingen over te nemen in de nieuwe titel IV/1.

Artikel 88 en 89

Deze artikelen behoeven geen nadere toelichting, de volgende titels worden ingevoegd:

HOOFDSTUK 4. ASPECTEN VAN KWALITEITSZORG

AFDELING 1. DE ERKENNING VAN V.R.-DESKUNDIGEN

Artikel 90

Artikel 4/1.4.1.

Dit artikel verschilt met het bestaande artikel 4.6.1. in die zin dat de kwestie van de onafhankelijkheid van de v.r.-deskundigen nu in deze bepaling wordt opgenomen en nader toegelicht. Dit is naar analogie met de aanpassingen met betrekking tot milieueffectrapportage betreffende de erkenningen van m.e.r.-deskundigen en MER-coördinatoren. Er kan dan ook verwezen worden naar de toelichting bij artikel 49.

Artikel 91

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting, de volgende titel wordt ingevoegd:

AFDELING 2. DE RICHTLIJNENBOEKEN, EVALUATIE EN MONITORING

Artikel 92

Artikel 4/1.4.2.

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting, er zijn geen wijzigingen ten opzichte van bestaande bepalingen.

Het bestaande artikel 4.6.4. met betrekking tot de adviescommissie is zonder voorwerp geworden en wordt dus ook niet langer opgenomen in deze titel IV/1.

Artikel 93

Dit artikel bepaalt dat de bijlage I van het DABM wordt vervangen door de bijlage 1 bij het ontwerp van decreet. Om de leesbaarheid van het decreet en haar bijlagen te bevorderen werd de inhoud van de bestaande bijlagen I en II van huidig samengevoegd in éénzelfde bijlage. De inhoud ervan blijft ongewijzigd.

Artikel 94

Dit artikel bepaalt dat de bijlage II van het DABM wordt vervangen door de bijlage 2 bij het ontwerp van decreet. Dit artikel beoogt het verplaatsen van voormalige bijlage IIbis naar de plaats van bijlage II als logisch vervolg op de wijzigingen van artikel 90. Inhoudelijk blijft de bijlage ongewijzigd.

Artikel 95

Zie bespreking bij artikel 91. De huidige bijlage IIbis bij het DABM wordt opgenomen in bijlage II bij voorliggend ontwerp van decreet. Derhalve wordt de huidige bijlage IIbis bij het DABM opgeheven.

HOOFDSTUK 3.- Wijzigingen van het het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Artikel 96

Dit artikel bevat de wijzigingen die doorgevoerd moeten worden aan artikel 36ter van het decreet van 21 oktober 1997 (Decreet Natuurbehoud) teneinde de sectorale regelgeving vervat in dit decreet af te stemmen op de wijzigingen aan het DABM.

De aangebrachte wijzigingen strekken ertoe om de verwijzingen naar het DABM aan te passen conform de wijzigingen die middels onderhavig decreet worden doorgevoerd. Tevens worden de verwijzingen naar de mogelijkheid om een ontheffing van de plicht tot opmaak van een MER opgeheven.

Artikel 97

Met dit artikel wordt de nodige aanpassing van artikel 36ter, §6 van het decreet Natuurbehoud voorzien nadat er beslist is om de goed- of afkeuringsbeslissing te vervangen door een kwaliteitsadvies over het project-MER door het Vlaamse expertisecentrum m.e.r. door de verwijzing naar de goedkeuring van het MER op

te heffen (zie bespreking artikel 45, 140 en 141).

Dit artikel zal dan op een nader bepaalde datum in werking treden na een evaluatie van de werking van titel IV van het DABM (zie artikel 140 en 141).

HOOFDSTUK 4.- Wijzigingen van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006

Artikel 98 tot en met 100

Deze artikelen bevatten de wijzigingen die doorgevoerd moeten worden aan het decreet van 27 oktober 2006 betreffende de bodemsanering en de bodembescherming (Bodemdecreet) teneinde de sectorale regelgeving vervat in dit decreet af te stemmen op de wijzigingen aan het DABM.

In eerste instantie worden een aantal wijzigingen doorgevoerd aan artikel 47bis van het Bodemdecreet. Zo wordt het woord "project-m.e.r.-screeningsnota" vervangen door het woord "project-m.e.r.-screening" teneinde te beantwoorden aan de idee dat een screening bestaat uit een geheel van informatie en niet zozeer vervat moet liggen in een apart screeningsdocument. Tevens worden ook de verwijzingen naar de artikelen en de bijlagen van het DABM aangepast.

Tot slot wordt ook de mogelijkheid tot ontheffing van de project-milieubeoordelingsplicht opgeheven.

In tweede instantie worden de verwijzingen naar het DABM in artikel 47ter aangepast conform de nieuwe bepalingen die mits voorliggend decreet worden toegevoegd.

Tevens wordt de verwijzing naar "de administratie die bevoegd is voor de milieueffectrapportage" gewijzigd naar "het Vlaams expertisecentrum m.e.r.".

HOOFDSTUK 5.- Wijzigingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009

Artikel 101 tot en met 110

Deze artikelen bevatten de wijzigingen aan de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) van 15 mei 2009 teneinde de sectorale regelgeving vervat in de VCRO af te stemmen op de wijzigingen aan het DABM.

In eerste instantie worden aan artikel 1.1.2 een aantal definities toegevoegd die ook in het DABM worden gehanteerd. Het gaat met name om een definitie voor "het Vlaams expertisecentrum m.e.r." en "de dienst bevoegd voor veiligheidsrapportage". Daarnaast wordt de definitie voor de kwaliteitsbeoordeling aangepast. In de definitie voor de kwaliteitsbeoordeling van de milieueffectrapportage wordt verwezen naar het kwaliteitsadvies dat het Vlaams expertisecentrum m.e.r. overeenkomstig het nieuwe artikel 4.2.1, tweede lid van het DABM moet uitbrengen. De definitie voor de kwaliteitsbeoordeling van de veiligheidsrapportage wordt behouden; enkel de nummering van deze definitie wordt aangepast.

Daarnaast worden de verwijzingen naar het DABM in artikel 2.2.1, § 1, tweede lid

aangepast conform de wijzigingen die met voorliggend decreet worden doorgevoerd.

In artikel 2.2.4, § 2, 6° wordt verduidelijkt dat de startnota een weergave van de screening moet bevatten die overeenkomstig het nieuwe artikel 4.3.5, §1 (voor de milieueffectrapportage) en artikel 4/1.2.1 (voor de veiligheidsrapportage) van het DABM wordt uitgevoerd. In dezelfde paragraaf worden de verwijzingen naar de artikelen van het DABM gewijzigd naar de nieuwe artikelen. Hetzelfde geldt voor de verwijzing in artikel 2.2.5, § 1, eerste lid.

In de artikelen 2.2.10, § 5, tweede lid, 2.2.15, § 6, tweede lid en 2.2.21, § 6, tweede lid worden de begrippen "bevoegde diensten voor milieueffectrapportage en veiligheidsrapportage" aangepast conform de nieuwe definities die aan de VCRO worden toegevoegd. Tevens de verwijzingen naar de artikelen van het DABM aangepast. Artikelen 2.2.12, § 2, vierde lid en 2.2.18, § 2, vierde lid worden ook aangepast om aan te sluiten bij de nieuwe definities in artikel 1.1.2 van de VCRO.

Tot slot wordt in artikel 4.4.7, § 2 de verwijzing naar hoofdstuk III van het DABM opgeheven, omdat de nieuwe titel IV van het DABM geen verschillende hoofdstukken meer bevat voor de plan- of projectmilieueffectrapportage. Niettemin wordt bij de nieuwe artikelen van het DABM telkens gespecificeerd of de artikelen een algemene strekking hebben (en dus van toepassing zijn voor zowel plannen en programma's als projecten) dan wel of ze enkel betrekking hebben op plannen en programma's enerzijds en projecten anderzijds. De tekst van het decreet laat aldus toe na te gaan welke verplichtingen hoe dan ook gelden inzake de milieueffectrapportage over projecten.

HOOFDSTUK 6.- Wijzigingen van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning

Artikel 111 tot en met 120

Deze artikelen bevatten de wijzigingen aan het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning (Omgevingsvergunningsdecreet) teneinde de sectorale regelgeving vervat in dit decreet af te stemmen op de wijzigingen aan het DABM. Zo wordt onder meer het woord "project-m.e.r.-screeningsnota" vervangen door het woord "project-m.e.r.-screening" teneinde te beantwoorden aan de idee dat een screening bestaat uit een geheel van informatie en niet zozeer vervat moet liggen in een apart screeningsdocument.

Gezien er in de nieuwe project-milieueffectrapportage enkel nog sprake zal zijn van projecten die van rechtswege milieubeoordelingsplichtig dan wel screeningsgerechtigd zijn, worden in het Omgevingsvergunningsdecreet alle verwijzingen naar de ontheffingsmogelijkheid opgeheven (meer bepaald in de artikelen 15/1, 21 en 40).

Tot slot worden de verwijzingen naar het DABM in de artikelen 20 en 39 aangepast aan voorliggend decreet.

Artikel 115 en 117

Dit wijzigingsdecreet beoogt in eerste instantie het behoud van de goed- of afkeuringsbeslissing van het project-MER door het Vlaamse expertisecentrum. Na een evaluatie van de werking van titel IV van het DABM voorziet dit decreet echter

ook de mogelijkheid om op een nader te bepalen datum over te schakelen naar een kwaliteitsadvies door het Vlaams expertisecentrum m.e.r. (zie artikel 45, 139 en 140).

Deze bepalingen voorzien in de nodige aanpassingen van artikel 23 en 28 van het Omgevingsvergunningsdecreet nadat er beslist is om de goed- of afkeuringsbeslissing te vervangen door een kwaliteitsadvies over het project-MER door het Vlaamse expertisecentrum m.e.r.. Het Omgevingsvergunningsdecreet wordt in die zin aangepast dat er geen sprake meer is van "een goedgekeurd MER".

Deze bepalingen treden pas in werking op een door de Vlaamse Regering nader te bepalen datum (zie artikel 141).

HOOFDSTUK 7.- Wijzigingen aan het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten

Artikel 121 tot en met 138

Deze artikelen bevatten de wijzigingen aan het decreet van 25 april 2014 betreffende de complexe projecten (Decreet Complexe Projecten) teneinde de sectorale regelgeving vervat in dit decreet af te stemmen op de wijzigingen aan het DABM. De volgende wijzigingen worden voorzien:

- er wordt in een definitie verwezen naar het Vlaams expertisecentrum m.e.r.;
- de definitie van milieueffectrapport wordt in lijn gebracht met de definitie uit titel IV van het DABM;
- de verwijzingen naar het DABM worden afgestemd op de wijzigingen die met voorliggend decreet worden doorgevoerd.

de beslissing van het Team Mer over de scope van het MER wordt vervangen door het scopingsadvies of geïntegreerd advies over de scoping van het Vlaams expertisecentrum m.e.r.

Artikel 126, 129, 133, 136 en 138

Dit wijzigingsdecreet beoogt in eerste instantie het behoud van de goed- of afkeuringsbeslissing van het project-MER door het Vlaamse expertisecentrum. Na een evaluatie van de werking van titel IV van het DABM voorziet dit decreet echter ook de mogelijkheid om op een nader te bepalen datum over te schakelen naar een kwaliteitsadvies door het Vlaams expertisecentrum m.e.r. (zie artikel 45, 140 en 141).

Deze bepalingen voorzien in de nodige aanpassingen van artikel 11, 15/1, 21, 25 en 26 van decreet complexe projecten nadat er beslist is om de goed- of afkeuringsbeslissing te vervangen door een kwaliteitsadvies over het project-MER door het Vlaamse expertisecentrum m.e.r.. De goedkeuringsbeslissing van het MER door het Vlaams expertisecentrum m.e.r. wordt bijgevolg telkens vervangen door een kwaliteitsadvies door het Vlaams expertisecentrum m.e.r. Tegelijkertijd worden de verwijzingen naar de systematiek waarbij een MER wordt goedgekeurd opgeheven.

Deze bepalingen treden pas in werking op een door de Vlaamse Regering nader te bepalen datum (zie artikel 141).

HOOFDSTUK 8. - Slotbepalingen

Afdeling 1. Overgangsbepalingen

Artikel 139

Dit artikel bevat overgangsbepalingen voor de wijzigingen die doorgevoerd worden aan de regelgeving met betrekking tot milieueffectrapportage in het DABM. Wanneer de procedure al werd aangevat door een formele stap voor de inwerkingtreding van de nieuwe regelgeving, loopt de procedure verder conform de huidige regelgeving.

Afdeling 2. Evaluatie en inwerkingtreding

Artikel 140

De ambitie is om na een inwerkingsfase van drie jaar waarin de modernisering m.e.r. met inbegrip van de dienstverlening van het Vlaamse expertisecentrum m.e.r. in praktijk gebracht is en de ontwikkeling van digitale tools structureel is voorzien, een evaluatie uit te voeren van de nieuwe werking van titel IV van het DABM. De evaluatie zal o.a. ingaan op de rol en verantwoordelijkheid van meerdere betrokken actoren bij de kwaliteitsborging van project-MER: erkende MER-coördinatoren en -deskundigen, adviesinstanties, het Vlaams expertisecentrum m.e.r. en de bevoegde vergunningverlenende overheden. De evaluatie houdt rekening met de dienstverlening van het Vlaams expertisecentrum m.e.r. en specifieke digitale dienstverlening en ondersteunende digitale tools in functie van de kwaliteit van project-MER.

Deze evaluatie beoogt de mogelijkheid om de nieuwe werking in kaart te brengen en om de modernisering een stap verder door te voeren bv. door over te schakelen voor project-MER naar het stellen van een vraag tot kwaliteitsadvies over het project-MER aan het Vlaams expertisecentrum m.e.r. i.p.v. de beslissing tot goed- of afkeuring.

De scope van de evaluatie werd in artikel 139 zo breed als mogelijk geformuleerd en bevat in principe de hele werking van titel IV van het DABM betreffende de milieueffectrapportage. Daarbij kan ook nog gedacht worden aan (maar niet alleen) o.a. de administratieve en financiële lasten en capaciteit bij de lokale besturen, de MER-deskundigen en -coördinatoren, de effectiviteit van de gerichte scoping, de proportionaliteit van het m.e.r.-procedure, en zo verder.

Bij de evaluatie zullen alle relevante betrokken actoren geraadpleegd en betrokken worden om een zo goed mogelijk beeld te vormen van de nieuwe werking en modernisering van de m.e.r.-procedure, daarbij wordt in het bijzonder gedacht aan de lokale besturen (gemeenten en provincies).

Advies MINA-SERV:

In hun advies van 26 september 2023 stellen de MINA-raad/SERV dat de in het vooruitzicht gestelde evaluatie als een waardevol instrument te beschouwen is om na te gaan of de wijzigingen uiteindelijk zullen hebben geleid tot de vooropgestelde vereenvoudigde en kwalitatieve milieueffectrapportage. Zij pleiten echter voor een

breder evaluatie van de milieueffectrapportage en adviseren dat het voorontwerp in die zin wordt aangevuld.

- Deze bredere evaluatie moet betrekking hebben op alle vooropgestelde beginselen (kwaliteit, maatgericht, vereenvoudiging en digitale diensten).
- Daarbij moet aandacht besteed worden aan de administratieve en financiële lasten enerzijds en anderzijds de voorziene capaciteit bij zowel de bevoegde overheden als de MER-deskundigen en -coördinatoren.
- Niet in het minst dient een evaluatie na te gaan wat de bijdrage is van de milieueffectrapportage tot het bereiken van de beoogde milieudoelstellingen.
- Het is volgens de Raden aangewezen ook te kijken naar de mate van proportionaliteit van de m.e.r.-procedure; welke MER's worden er voor bepaalde types plannen en programma's en projecten opgemaakt, waren de opgelegde reikwijdte en het opgelegde detailleringsniveau adequaat, enzovoort.
- Bij dit alles adviseren de Raden om de aanbevelingen van de Onderzoekscommissie PFAS-PFOS mee op te nemen in de evaluatie en onverwijld de noodzakelijke voorbereidingen te treffen om de evaluatie mogelijk te maken.

Antwoord:

Het feit dat de evaluatie als positief wordt onthaald wordt geapprecieerd. De aanbeveling om de evaluatie als breder te beschouwen wordt overwogen.

Artikel 139 van voorliggend ontwerp van decreet stelt dat de Vlaamse Regering de werking evalueert van titel IV van het DABM drie jaar na de inwerkingtreding van dit decreet. Dit is dus heel algemeen opgevat en bevat in principe de hele werking van titel IV betreffende de milieueffectrapportage. Daarbij was sowieso de bedoeling om ook de administratieve en financiële lasten en capaciteit bij de lokale, de MER-deskundigen en -coördinatoren, de effectiviteit van de gerichte scoping o.a. te evalueren.

Doch werd in de memorie van toelichting vooral de nadruk gelegd op het evalueren van de rol en verantwoordelijkheid van de actoren. Dit kan als te beperkend worden beschouwd, de memorie wordt aangepast zodat de evaluatie breder kan gaan.

Het is niet helemaal duidelijk wat juist bedoeld wordt met milieudoelstellingen bij de stelling dat de evaluatie ook de bijdrage van de milieueffectrapportage tot het bereiken van de beoogde milieudoelstellingen zou moeten omvatten. Dit is te ruim om op te nemen in de beoogde evaluatie.

Wat de aanbevelingen betreft van de Onderzoekscommissie PFAS-PFOS, dit is vervat in het actieplan en opvolging/evaluatie PFAS.

- Verhoogde aandacht voor Zeer Zorgwekkende Stoffen in milieueffectrapportage door betere monitoringdata en betere doorvertaling van informatie uit de kennishub omgeving en gezondheid
- Het team-MER moet over voldoende expertise beschikken om de gezondheidsrisico's in eerste instantie correct te kunnen inschatten. Aansluitend wordt de wijze van adviesverlening van het agentschap Zorg en Gezondheid daarop intern afgestemd.
- De nood aan expertise bij het Team Mer zal als aandachtspunt meegenomen worden bij de verdere transformatie van het Vlaams expertisecentrum m.e.r. en haar kennisnetwerk
- De voorwaarden waarmee bepaald wordt of bedrijven MER-plichtig zijn, worden geëvalueerd.

Laatstgenoemde wordt ondervangen met de herziening van de bijlagen van het MER-besluit naar aanleiding van de afschaffing van de ontheffing.

Artikel 141

Dit artikel bevat een delegatie aan de Vlaamse Regering om de datum van inwerkingtreding vast te stellen van voorliggend decreet.

De datum van inwerkingtreding zal bepaald worden in het besluit tot uitvoering van de nieuwe titel IV van het DABM. De bepalingen van titel IV DABM en van het uitvoeringsbesluit zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het tijdstip van die inwerkingtreding wordt bij een besluit van de Vlaamse Regering vastgesteld. Zo kan er geen verwarring ontstaan betreffende de inwerkingtreding van alle bepalingen rond milieueffectrapportage.

Bijkomend voorziet dit artikel ook in een delegatie aan de Vlaamse Regering om de wijzigingen aan het DABM en de sectorale regelgeving op het vlak van milieueffectrapportage vast te stellen nadat de evaluatie vermeld in artikel 139 is uitgevoerd en er beslist wordt om over te schakelen naar een kwaliteitsadvies van het Vlaams expertisecentrum m.e.r. Om die reden worden de bepalingen betreffende het kwaliteitsadvies in het eerste lid opgenomen als uitzondering op de inwerkingtreding van voorliggend decreet en de nieuwe titels IV en IV/1 van het DABM en de daarbij horende wijzigingsbepalingen.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlagen:

- verwerking van de adviezen van de strategische adviesraden;
- concordantietabel A voor omzetting SMEB-richtlijn 2001/42/EG;
- concordantietabel A voor omzetting MEB-richtlijn 2011/92/EU.

Bijlage

Verwerking van de adviezen van de strategische adviesraden

Advies raad	Opmerkingen in advies	§ uit advies	Reactie	Gevolg voor decreet/ memorie van toelichting (MvT)
	Algemeen			
MINA/ SERV	Samenvatting aanbevelingen: <ul style="list-style-type: none"> a) Afstemmen wijzigingen omgevingsvergunningsprocedure b) Uitvoeringsbesluiten: nog veel vragen onbeantwoord door vele delegaties c) Evaluatie d) Capaciteit adviesinstanties e) Onvoldoende aanpak voor strategische plan-MERs f) Gezondheidsgebruiksruimte in de BVRs? g) Gevolg aan aanbevelingen van de onderzoekscommissie PFAS-PFOS 		<p>MINA/SERV uiten algemeen positieve appreciatie over de modernisering van de milieueffectrapportage. Dit standpunt wordt geapprecieerd.</p> <p>De raden vestigen de aandacht op de afstemming met de wijzigingen aan het Omgevingsvergunningendecreet (OVD), de verkenning van het concept gezondheidsgebruiksruimte, alsook de uitwerking van de delegatiebepalingen in de uitvoeringsbesluiten. Uiteraard is afstemming nodig en voorzien met andere lopende regelgevingsinitiatieven en zullen de raden betrokken worden en om advies gevraagd worden voor de uitvoeringsbesluiten.</p> <p>De bezorgdheden worden meegenomen, en de specifieke opmerkingen worden hierna beantwoord.</p>	/
MINA/ SERV + SARO	De MINA/SERV ondersteunen de afschaffing van de ontheffingsmogelijkheid voor bijlage II projecten maar stelt daarbij als aandachtspunten dat <ul style="list-style-type: none"> - de opdeling van de bijlage II-projecten – naar de lijst project-MER-plichtige en de lijst project-m.e.r.-screenings-plichtige projecten – op gemotiveerde wijze dient te gebeuren. 	12	<p>Hoewel reeds vermeld in de memorie van toelichting bij voorliggend ontwerp van decreet, valt de wijziging van het project-MER-besluit niet onder de scope van voorliggend decreet.</p> <p>De aanbevelingen worden meegenomen bij de onderbouwing en opmaak van de project-mer-bijlagen bij de uitvoeringsbepalingen van voorliggend</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> - dat de categorieën waar steeds aanzienlijke effecten op mens en milieu worden verwacht opgenomen worden in bijlage I. De andere projecten van huidige bijlage II kunnen in principe in huidige bijlage III opgenomen worden. 		wijzigingsdecreet. De raden zullen hierover om advies gevraagd worden.	
MINA/ SERV	De MINA/SERV vinden het positief dat de doorvertaling van een MER naar de besluitvorming duidelijker gemaakt wordt door de motivering van de uiteindelijke beslissing beter te omschrijven. De Raden zien evenwel nog een mogelijkheid tot verbetering door een samenvattende factsheet van de MER op te maken, waar in één oogopslag de relevante informatie zichtbaar en verstaanbaar wordt.	13	Deze suggestie wordt geapprecieerd en wordt overwogen. Gezien dit voornamelijk gericht is op de praktijk is het niet nodig om dit in voorliggend ontwerp van decreet te verankeren, wel wordt de suggestie opgenomen in de memorie.	– MvT is aangepast op p. 40 en 82 betreffende de niet-technische samenvatting
MINA/ SERV + SARO VVP	De raden zijn van mening dat voor een grondige beoordeling de uitvoeringsregels ontbreken. Er is ook enige onzekerheid over de inwerkingtreding van de bepalingen nog voor de verkiezingen van 2024.	14	Het klopt dat de procedurele bepalingen uit de bestaande titel IV van het DABM werden gehaald en er bijkomende delegaties zijn voorzien. Deze worden uitgewerkt in de uitvoeringsbesluiten en zullen worden voorgelegd voor advies aan de strategische adviesraden.	/
MINA/ SERV	De Raden beschouwen een in het vooruitzicht gestelde evaluatie als een waardevol instrument om na te gaan of de wijzigingen uiteindelijk zullen hebben geleid tot de vooropgestelde vereenvoudigde en kwalitatieve milieueffectrapportage. Zij pleiten echter voor een bredere evaluatie van de milieueffectrapportage en adviseren dat het voorontwerp in die zin wordt aangevuld.	15	Het feit dat de evaluatie als positief wordt onthaald wordt geapprecieerd. De aanbeveling om de evaluatie als breder te beschouwen wordt overwogen. Artikel 139 van voorliggend ontwerp van decreet stelt dat de Vlaamse Regering de werking evalueert van titel IV van het DABM drie jaar na de inwerkingtreding van dit decreet. Dit is dus heel algemeen opgevat en bevat in principe de hele werking van titel IV betreffende de	MvT aangepast voor bredere scope van evaluatie dan louter rol VEC en actoren – echter niet op elk punt van

	<ul style="list-style-type: none"> - Deze bredere evaluatie moet betrekking hebben op alle vooropgestelde beginselen (kwaliteit, maatgericht, vereenvoudiging en digitale diensten). - Daarbij moet aandacht besteed worden aan de administratieve en financiële lasten enerzijds en anderzijds de voorziene capaciteit bij zowel de bevoegde overheden als de MER-deskundigen en -coördinatoren. - Niet in het minst dient een evaluatie na te gaan wat de bijdrage is van de milieueffectrapportage tot het bereiken van de beoogde milieudoelstellingen. - Het is volgens de Raden aangewezen ook te kijken naar de mate van proportionaliteit van de m.e.r.-procedure; welke MER's worden er voor bepaalde types plannen en programma's en projecten opgemaakt, waren de opgelegde reikwijdte en het opgelegde detailleringsniveau adequaat, enzovoort. - Bij dit alles adviseren de Raden om de aanbevelingen van de Onderzoekscommissie PFAS-PFOS mee op te nemen in de evaluatie en onverwijld de noodzakelijke voorbereidingen te treffen om de evaluatie mogelijk te maken 	<p>milieueffectrapportage. Daarbij was sowieso de bedoeling om ook de administratieve en financiële lasten en capaciteit bij de lokale besturen, de MER-deskundigen en -coördinatoren, de effectiviteit van de gerichte scoping o.a. te evalueren.</p> <p>Doch werd in de memorie van toelichting vooral de nadruk gelegd op het evalueren van de rol en verantwoordelijkheid van de actoren. Dit kan als te beperkend worden beschouwd, de memorie wordt aangepast zodat de evaluatie breder kan gaan.</p> <p>Het is niet helemaal duidelijk wat juist bedoeld wordt met milieudoelstellingen bij de stelling dat de evaluatie ook de bijdrage van de milieueffectrapportage tot het bereiken van de beoogde milieudoelstellingen zou moeten omvatten. Dit is te ruim om op te nemen in de beoogde evaluatie.</p> <p>Wat de aanbevelingen betreft van de Onderzoekscommissie PFAS-PFOS, dit is vervat in het actieplan en opvolging/evaluatie PFAS.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verhoogde aandacht voor Zeer Zorgwekkende Stoffen in milieueffectrapportage door betere monitoringdata en betere doorvertaling van informatie uit de kennishub omgeving en gezondheid - Het team-MER moet over voldoende expertise beschikken om de gezondheidsrisico's in eerste instantie correct te kunnen inschatten. <p>Aansluitend wordt de wijze van adviesverlening</p>	<p>voorstel (p. 106-108)</p>
--	--	---	------------------------------

			<p>van het agentschap Zorg en Gezondheid daarop intern afgestemd.</p> <ul style="list-style-type: none"> - De nood aan expertise bij het Team Mer zal als aandachtspunt meegenomen worden bij de verdere transformatie van het Vlaams expertisecentrum m.e.r. en haar kennisnetwerk - De voorwaarden waarmee bepaald wordt of bedrijven MER-plichtig zijn, worden geëvalueerd. Laatstgenoemde wordt ondervangen met de herziening van de bijlagen van het MER-besluit naar aanleiding van de afschaffing van de ontheffing. 	
MINA/ SERV + SARO VVP	De raden adviseren om het voorontwerp van het wijzigingsdecreet OVD (modulaire omgevingsvergunningsprocedure en omgevingsbesluit) en van voorliggend voorontwerp van decreet op elkaar af te stemmen.	16	<p>Dit is een terechte opmerking. Beide regelgevingsinitiatieven werden in de tijd op een ander tijdstip opgestart en geven allebei uitvoering aan twee verschillende conceptnota's goedgekeurd door de VR in 2022.</p> <p>Voorliggende voorontwerp van decreet is deels verbonden aan de wijzigingen van het OVD daar de bepalingen voor project-m.e.r. van invloed zijn op de omgevingsvergunningsprocedure voor projecten die m.e.r.-plichtig of screeningsgerechtigd zijn. Een goed afstemming is hier uiteraard nodig. Dit wordt reeds intern opgevolgd, zowel inhoudelijk als legislatiek.</p>	/
MINA/ SERV	Steun digitale dienstverleningen, positief maar tools zijn vertrekpunt en niet eindpunt: beoordeling kan niet louter afhangen van een digitale tool.	17	<p>Dit is een terechte opmerking die wordt gedeeld. De tools zijn dan ook beslissingsondersteunende instrumenten. Het doel van de tools die zullen worden ingezet is dat zij ook een work-in-progress zijn. Het is de bedoeling dat de verzamelde kennis en data van de opgemaakte MERs verzameld wordt en vervolgens gebruikt worden in de tools om de milieueffecten in kaart brengen. Zo worden</p>	/

			de tools nauwkeuriger en zullen zij zo ook meer en meer ondersteuning bieden. De nodige ondersteuning voor de toepassing van de digitale tools wordt voorzien door het expertisecentrum.	
	Definities			
MINA/ SERV	De raden onderschrijven het belang van afstemming me de SMEB- en MEB-richtlijn maar de invulling van de begrippen mag niet statisch zijn, dit moet meegaan met de evolutie van rechtspraak en rechtsleer.	18	Dit standpunt kan worden gedeeld. Het is uiteraard vanzelfsprekend dat de invulling van de begrippen opgenomen in de definities van titel IV DABM evolutief is en dus m.a.w. eventuele evoluties van de rechtspraak van het HvJ volgt. Rechtspraak van het HvJ heeft sowieso rechtstreekse werking, waardoor ze meteen van toepassing is in de nationale rechtsordes. Doch is het zo dat de richtlijnen ook een zekere marge van flexibiliteit biedt voor de lidstaten en dus ook aan de nationale wetgever of rechter om de begrippen danig in te vullen dat ze compatibel zijn met nationale regelgeving.	/
	Met het voorontwerp wordt volgens de raden een 'feitelijke vereniging' zonder rechtspersoonlijkheid niet aanzien als 'betrokken publiek' en vragen zij dus te motiveren waarom feitelijke verenigingen geen rol behoeven in de milieueffectenrapportage.	19	De huidige definitie van publiek uit artikel 4.1.1. huidig DABM wordt behouden en is een overname van zowel artikel 2 (d) MEB-richtlijn als artikel 2 (d) SMEB-richtlijn. Het is ook niet de bedoeling om aan deze definities iets te veranderen. Er wordt inderdaad wel een definitie van 'betrokken publiek' toegevoegd aan de definities van titel IV DABM en dit in lijn met de definitie die reeds gebruikt wordt in het Omgevingsvergunningendecreet. Deze decreetswijziging heeft niet tot doel om feitelijke verenigingen vanaf heden niet meer te betrekken. De definitie van 'betrokken publiek' is juist danig ruim opdat de inspraak een zo groot mogelijk publiek vat. Tevens is het zo dat in de praktijk de inspraak in de	/

			milieubesluitvormingsprocedures het publiek in ruime zin vat, bv. aanmelding van een project-MER wordt via website bekendgemaakt.	
	Met voorliggend decreet wordt de bestaande definitie van 'project' aangepast aan de bepaling van de MEB-Richtlijn. De memorie van toelichting – middels verwijzing naar rechtspraak van onder meer het Hof van Justitie – tracht de invulling van bepaalde concepten die hiermee betrekking hebben te verduidelijken. Zo ook met betrekking tot de loutere verlenging van een project dat, met verwijzing naar rechtspraak van het Hof van Justitie, niet op zich als een project moet worden gezien. De Raden zijn van oordeel dat deze verwijzing aangepast of genuanceerd dient te worden; uit de bewoordingen van het arrest blijkt dit immers niet met zoveel woorden	20	<p>Voorliggend decreet sluit om redenen van duidelijkheid aan bij deze definitie uit de MEB-richtlijn, zoals deze geïnterpreteerd wordt en desgevallend nog geïnterpreteerd zal worden in de rechtspraak van het Hof van Justitie.</p> <p>Het arrest waarnaar verwezen wordt in het advies van de MINA/SERV is het arrest van 29 juli 2019 met nr. C-411/17, Inter-Environnement Wallonie en Bond Beter Leefmilieu. Het klopt dat het arrest niet letterlijk stelt dat de loutere verlening van de vergunningstermijn niet aanzien moet worden als een project. Wél stelt het arrest dat indien de vernieuwing met werkzaamheden gepaard gaat dat er dan wel sprake is van een project omdat zie werkzaamheden effecten kunnen hebben op het milieu. Daaruit kan men afleiden dat indien er geen werkzaamheden verbonden zijn aan de verlenging (hernieuwing) er geen sprake is van een project. Doch ook stelt men in de memorie duidelijk dat indien er werkzaamheden zijn dat er dan sprake is van een project. Om dit punt te verduidelijken werden de passages uit het arrest waarnaar verwezen toegevoegd in de memorie. Bovendien dient de definitie van 'project' samen gelezen te worden met de bepalingen rond de werkingssfeer van de project-m.e.r. Zo stelt nieuw artikel 4.3.3. DABM dat de loutere hernieuwing niet onder de werkingssfeer van titel IV DABM valt.</p>	MvT is aangepast (p. 41-42)

	Algemene bepalingen			
MINA/ SERV	De raden stellen dat er behoedzaam moet omgegaan worden met het systeem waarbij aan de adviesvereiste mag worden voorbijgegaan bij het uitblijven van adviezen van adviesinstanties en erkent de uitdaging van de adviesverlening, maar vraagt daarbij te streven naar kwalitatief goede adviezen bij iedere milieubeoordeling door deze af te stemmen op de capaciteit van adviesinstanties.	21	Voorliggend artikel herneemt de voorliggende wijzigingen van het OVD met dien verstande dat men niet langer uitgaat van het systeem dat een stilzwijgend advies geacht wordt gunstig te zijn, maar wel dat bij het ontbreken van een tijdig advies, aan de adviesverplichting voorbij gegaan mag worden. Zo is het DABM en OVD op elkaar afgestemd. Het standpunt wordt geapprecieerd dat ook ikv modernisering mer er begrip is voor de uitdaging van adviesverlening, het is inderdaad zo dat er een uit analyse van rechtspraak en rechtsleer (OVD) blijkt dat adviesinstanties het moeilijk hebben om tijdig advies uit te brengen en er een daling is. Daarom ook het belang van het opnemen van deze nieuwe bepaling.	MvT is aangepast (p. 45)
MINA/ SERV	Acties van andere landen of gewesten verdienen aandacht: positief dat dit uitgewerkt wordt	22	Dit standpunt wordt geapprecieerd. De werking hiervan en de nadere procedureregels zullen uitgeschreven worden in de uitvoeringsbepalingen van titel IV DABM. De raden zullen geconsulteerd worden tijdens het regelgevend proces van de desbetreffende bepalingen.	
	Doelstellingen en kenmerken van de milieubeoordeling			
MINA/ SERV	Positieve milieueffecten bevatten ook waardevolle informatie om doelstelling milieubeoordeling te bereiken	23	Dit standpunt kan gedeeld worden. Het klopt dat bij milieueffectenbeoordeling enkel gedacht wordt aan de negatieve aanzienlijke effecten van een project maar eigenlijk kunnen er ook positieve effecten zijn maar die worden vaak onderbelicht of uit het oog verloren. Doch vallen deze volgens de SMEB- en MEB-richtlijn ook onder de milieubeoordeling. Zo stelt bijlage IV MEB-richtlijn (inhoud van het MER) in haar voetnoot de beschrijving van	MvT is aangepast bij de bespreking van punt 3° van artikel 4.4.5. (p. 81)

			<p>de waarschijnlijk aanzienlijke effecten betrekking zou moeten hebben op <i>“de directe, en in voorkomend geval op de indirecte, secundaire en cumulatieve effecten op korte, middellange en lange termijn, permanent en tijdelijk, positief en negatief van het project”</i>.</p> <p>Doch wordt er geen onderscheid gemaakt in de bepalingen van de richtlijnen zelf tussen positieve en negatieve effecten. Om zo dicht mogelijk bij de bewoording van de richtlijn te blijven wordt ook in het DABM niet gesproken van positieve of negatieve effecten maar enkel de ‘aanzienlijke effecten’.</p> <p>Dit is echter een aandachtspunt voor zowel initiatiefnemers als bevoegde overheden, positieve effecten kunnen zinvol zijn om ook in kaart te brengen. Bij de bepalingen rond inhoud van het MER wordt in de MvT voor plan-MER reeds vermeld dat ook de positieve effecten in kaart moeten worden gebracht. De memorie werd vervolgens aangepast wat betreft de inhoud van het project-MER en de beschrijving van de mogelijk aanzienlijke effecten (artikel 4.4.5., 3° DABM – p.81).</p>	
	Relaties tussen effectbeoordelingen			
MINA/ SERV	<p>Met de notie het ruimere besluitvormingsproces wordt de keten van opeenvolgende beslissingen bedoeld waarbij de informatie in elk bijhorend MER telkens verdere verfijning vraagt.</p> <p>Het is evenwel onduidelijk wat de relatie is met andere, parallelle of voorgaande project- of plan-MER’s.</p>	24	<p>De artikelen 4.2.2. tot en met 4.2.6. trachten alle mogelijke gevallen te vatten die zouden bijdragen tot het meer efficiënt gebruik en hergebruik van resultaten/data uit verschillende beoordelingen en dienen dan ook samen gelezen te worden. Kort samengevat betreft het volgende gevallen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - artikel 4.2.2. en 4.2.3. beïnvloeden de scope van de milieubeoordeling met als doelstelling om 	/

			<p>overlapping van milieubeoordelingen te voorkomen;</p> <ul style="list-style-type: none"> - artikel 4.2.4. heeft betrekking op het hergebruik van informatie uit andere milieueffectrapporten (bv. uitgevoerd op een ander niveau, zijnde planniveau of projectniveau; uitgevoerd binnen een eerder besluitvormingsproces voor een gelijkaardige actie) of andere wettelijk geregelde relevante beoordelingen; - artikel 4.2.5. heeft betrekking op het hergebruik van een milieueffectrapport als geheel; - artikel 4.2.6. heeft betrekking op de afstemming in het geval dat er meerdere beoordelingen vereist zijn. <p>Het doel is om enerzijds de omvang van het milieueffectrapport af te stemmen op de betrokken actie alsook het efficiënt gebruik maken van informatie die reeds voorhanden is. De memorie licht dit toe artikel per artikel.</p>	
MINA/ SERV	De Raden drukken hun positieve appreciatie uit over het hergebruik van informatie uit andere milieueffectrapporten maar zijn van oordeel dat een compleet beeld van de kwaliteit van kwestieuze milieubeoordelingen of andere relevante beoordelingen ontbreekt. Zij adviseren dat het Vlaams expertisecentrum m.e.r. inzet op het in kaart brengen van enerzijds de sterktes en zwaktes en anderzijds de kwantiteit en kwaliteit ervan.	25	Deze suggestie wordt geapprecieerd en wordt meegenomen voor de verdere werking van het Vlaams expertisecentrum m.e.r.	/

MINA/ SERV + VVP	<p>De Raden bevelen aan om het voorontwerp in die zin aan te vullen, waardoor de praktijk voor de omgang met MER's waarin meerdere projecten worden behandeld eveneens wordt vastgelegd. Dat biedt een kader om een totaalproject te onderwerpen aan een enkele MER-procedure, ook al bestaat het totaalproject uit meerdere omgevingsvergunningsaanvragen.</p> <p>VVP vult dit standpunt aan met: <i>“Een kader om hiermee om te gaan zou ook verder uitgewerkt kunnen worden in de uitvoeringsbesluiten.”</i></p>	26	<p>Deze opmerking heeft louter betrekking op project-MERs. De voornaamste vergunningen waarvoor project-MERs dienen te worden opgemaakt tot nog toe zijn de Omgevingsvergunningen. Het zijn doorgaans ook omgevingsvergunningsplichtige projecten die in fases worden aangevraagd of uitgevoerd. Het klopt dat deze dienen te worden onderworpen aan één gemeenschappelijk project-MER die het totaal project beoordeelt. Dat is ook in lijn met de MEB-richtlijn. Dit is ook reeds zo vervat in het OVD.</p> <p>Het DABM voorziet niet diezelfde bepaling omdat het doel van de nieuwe titel IV van het DABM voor ogen heeft om louter generieke bepalingen te voorzien. Bovenvermeld artikel 4.2.4. en 4.2.5. voorzien echter het hergebruik van informatie uit andere milieueffectrapporten (bv. uitgevoerd op een ander niveau, zijnde planniveau of projectniveau; uitgevoerd binnen een eerder besluitvormingsproces voor een gelijkaardige actie) of andere wettelijk geregelde relevante beoordelingen. De verplichtingen uit de MEB-richtlijn blijven onverminderd geldig.</p>	MvT aangepast, p. 56.
	Werkingsfeer			
MINA/ SERV	<p>De Raden drukken hun positieve appreciatie uit voor de eenduidige afstemming met de SMEB-richtlijn wat betreft welke plannen en programma's aan een milieubeoordeling moeten worden onderworpen. Verwijzing naar rechtspraak (HvJ) om strekking notie 'kader vormend' uit te leggen mag geen statisch gegeven zijn voor de toekomst.</p>	27	<p>Dit standpunt kan worden gedeeld. Het is uiteraard vanzelfsprekend dat de invulling van de begrippen opgenomen in titel IV DABM evolutief is en dus m.a.w. eventuele evoluties van de rechtspraak van het HvJ volgt. Rechtspraak van het HvJ heeft sowieso rechtstreekse werking, waardoor ze meteen van toepassing is in de nationale rechtsordes.</p>	/

MINA/ SERV	De Raden zijn er niet van overtuigd dat de uitdagen betreffende strategische milieueffectbeoordeling voldoende worden aangepakt met de modernisering die voorligt. Terinzageleggingen van voorgenomen strategische plannen, gekoppeld aan de organisatie van een degelijk maatschappelijk debat, zouden in dit opzicht en waar dit bijdraagt aan een betere milieueffectbeoordeling, aangewezen moeten zijn. Er moet nagedacht worden over geschikte methodieken en methodologieën want strategische milieueffectbeoordeling vraagt een geïndividualiseerde en plan-specifieke aanpak.	28	<p>Met voorliggend decreet is geopteerd om a.d.h.v. generieke bepalingen genoeg flexibiliteit te bieden voor de verschillende types plannen en programma's die aan een MER-plicht zouden zijn onderworpen. Flexibiliteit in het proces tot opmaak van strategische MER's is wenselijk gezien afhankelijk van de verschillende invullingen van de processtappen andere voor- en nadelen kunnen hebben.</p> <p>De Raden spreken over het opstarten van de MER-procedure in een "zo vroeg mogelijk stadium". Dit kan echter tot gevolg hebben dat er mogelijks onvoldoende informatie beschikbaar is voor een kwalitatief gunningsproces (er is onvoldoende informatie beschikbaar voor een studie bureau om de strekking van het onderzoek te bepalen). Het opstarten van het MER-proces en terinzagelegging in een vroeg stadium heeft wel als voordeel dat de procedure tot opmaak van het plan gevoed kan worden door het onderzoek.</p> <p>Om die reden werd het standpunt ingenomen dat flexibiliteit wenselijk is. Afhankelijk van de karakteristieken van het plan kan beslist worden in welke fase het MER-proces wordt aangevat</p>	/
MINA/ SERV	Voor projecten of projectonderdelen die uitsluitend bestemd zijn voor defensie, of voor projecten die uitsluitend de respons op civiele noodsituaties tot doel hebben, kan de Vlaamse Regering beslissen dat er geen milieueffectrapportage vereist is. Dit onder voorwaarde dat de toepassing van een	29	Deze opmerking betreft nieuw artikel 4.3.1, tweede lid, DABM betreffende de uitzondering op de werkingssfeer van de project-m.e.r.-plicht. Deze bepaling bestaat ook reeds in huidig DABM, artikel 4.3.2., §5. Het betreft dus geen nieuwe	MvT aangevuld, zie p. 58.

	<p>milieueffectrapportage nadelige gevolgen heeft voor de gestelde doelen van defensie of civiele bescherming (artikel 26 voorontwerp, toekomstig artikel 4.3.1 DABM).</p> <p>De Raden merken op volgens artikel 1, lid 3 van de MEB-Richtlijn deze beoordeling “per geval” dient te gebeuren. Het voorontwerp verduidelijkt dit niet. De Raden vragen een aanvulling van de tekst van het voorontwerp.</p>		<p>uitzonderingsgrond waarover de Vlaamse Regering zou kunnen beslissen.</p> <p>In artikel 1 (3) MEB-richtlijn staat inderdaad <i>“kunnen de lidstaten <u>per geval</u> besluiten deze richtlijn niet toe te passen op projecten, of projectonderdelen, die uitsluitend bestemd zijn voor defensie, dan wel op projecten die uitsluitend de respons op civiele noodsituaties tot doel hebben, indien zij oordelen dat toepassing in die gevallen nadelige gevolgen zou hebben voor deze doeleinden.”</i></p> <p>Met voorliggend ontwerp van decreet wordt dezelfde bewoording van de richtlijn overgenomen en staat er <i>“als de Vlaamse Regering beslist dat de toepassing van een milieueffectrapportage nadelige gevolgen heeft voor die doeleinden.”</i> De Vlaamse Regering zal dus per geval beslissen of dat project of projectonderdeel aan de milieueffectrapportage wordt onderworpen.</p> <p>Ook in de memorie wordt gesteld dat conform de richtlijn de Vlaamse Regering de mogelijkheid heeft om bepaalde projecten aan de m.e.r.-plicht te onttrekken indien zij oordeelt dat toepassing <u>in die gevallen</u> nadelige gevolgen zou hebben voor deze doeleinden. Dit wordt in de memorie verduidelijkt door volgende zin toe te voegen: <i>“Per project of per projectonderdeel dient dus nagegaan te worden per geval of er toepassing kan worden gemaakt van deze uitzonderingsgrond.”</i></p>	
	Screening			
MINA/ SERV +	Positieve appreciatie vereenvoudiging screening maar benadrukt belang degelijke screeningstool	30	Standpunt wordt geapprecieerd	/

VVP				
MINA/ SERV + VVP	<p>De Raden zien nog mogelijkheden voor de procedurele problemen met betrekking tot de project-m.e.r.-screening en de wijze waarop het screeningsonderzoek in het ontvankelijkheids- en volledigheidsonderzoek (van de omgevingsvergunningaanvraag) is gekanteld, binnen een termijn van slechts 30 dagen en o.b.v. eventueel onvoldoende informatie. Dit kan volgens de Raden leiden tot beslissingen waarvan de beoordeling niet het gewenste niveau bereikt. Dit staat de rechtszekerheid ervan in de weg. De Raden vragen bovendien te verduidelijken hoe die termijn in verhouding staat met de termijn van 90 dagen die voorzien wordt in artikel 4, lid 6 van de MEB-Richtlijn.</p> <p>De Raden pleiten voor een evolutieve aanpak van ontoereikende screening waarbij de huidige absolute sanctie wordt verlaten met oog voor het bereiken van het normdoel van de milieueffectrapportage. De Raden vragen te voorzien in de mogelijkheid van een specifieke administratieve of wijzigingslus voor project-MER's of project-m.e.r.-screeningen.</p>	31	<p>Bepaling in voorontwerp van decreet is afgestemd op artikel 4 (6) MEB-richtlijn.</p> <p>In huidig OVD is de termijn van negentig dagen reeds opgenomen en is het dus reeds mogelijk om uitspraak te doen over de screening binnen termijn van 90 dagen in eerste aanleg vanaf de datum van indiening. In het huidige DABM is dit inderdaad niet opgenomen, met voorliggend decreet wordt dit wel aangepast.</p> <p>Dit was tot nog toe niet voorzien in het DABM als generieke bepaling voor alle soorten vergunningsprocedures. De bevoegde overheid is dus niet verplicht om binnen de 30 dagen te oordelen over de screening maar kan dit ook pas na maximaal 90 dagen doen (termijn uit de MEB-richtlijn).</p> <p>De overheid dient dit echter te doen ook zo snel als mogelijk, gelet op het belang van de uitkomst van de screening naar inspraak e.d. is het echter meest voor de hand liggend dat dit in de fase van het ontvankelijk en volledigheidsonderzoek van de aanvraag gebeurt. Doch is dit geen verplichting vanuit de MEB-richtlijn. Het ontwerp van decreet wordt in die zin aangepast zodat het niet decretaal verankerd is dat de beslissing over de screening genomen wordt binnen de 30 dagen van de ontvankelijk- en volledigheidsonderzoek in de (omgevings)vergunningsprocedure.</p> <p>Tot slot wil men de aandacht vestigen op het feit dat dit een generieke bepaling betreft die andere integratiesporen niet in de weg staat, zoals bv. de</p>	<p>Wordt in MvT verduidelijkt, p. 65/66.</p> <p>Artikel 4.3.6, §2 van het decreet wordt aangepast zodat de link met openbaar onderzoek weg is</p>

			<p>integratie van het MER in de omgevingsvergunningsprocedure. Ook in de nieuwe regelgeving OVD is dit voorzien.</p> <p>Wel zal het voortaan mogelijk zijn om ook in beroep een screening toe te voegen, met uitspraak binnen 90 dagen vanaf indiening. Zie nieuw artikel 57 OVD dat voorligt met het wijzigingsdecreet OVD:</p> <p><i>“§3. Als in administratief beroep een project-m.e.r.-screeningsnota wordt toegevoegd die in eerste aanleg ontbrak, doet de bevoegde overheid of haar omgevingsambtenaar binnen negentig dagen vanaf de dag na de datum waarop de nota is bezorgd, uitdrukkelijk uitspraak of er een MER moet worden opgesteld. Als de bevoegde overheid of haar omgevingsambtenaar beslist dat er een MER moet worden opgesteld, verklaart de bevoegde overheid of haar omgevingsambtenaar de aanvraag onvolledig en zonder voorwerp en wordt de procedure stopgezet.”</i></p> <p>Evolutieve aanpak wordt dus voorzien met wijzigingen aan het OVD, dit valt buiten de scope van voorliggend wijzigingsdecreet van titel IV DABM.</p>	
MINA/ SERV	De huidige zinsnede (huidig artikel 4.3.2. DABM) <i>“tenzij de loutere hernieuwing van de vergunning of de omzetting betrekking heeft op activiteiten die fysieke ingrepen in het leefmilieu tot gevolg hebben.”</i> verdwijnt evenwel met het huidig voorontwerp. De invulling van de term ‘loutere’ lijkt hiermee aan belang te winnen. De Raden vragen dat het	32	Deze uitsluiting op de beoordelingsplicht vloeit voort uit de definitie van project opgenomen met huidig decreet en het behoud van de huidige praktijk voorzien uit het bestaande DABM waarbij wordt geacht dat een loutere omzetting van de vergunning of hernieuwing ervan, louter een verderzetting van het project betekent en de effecten dus ongewijzigd blijven. Dit is ook in lijn met de ratio legis van de MEB-richtlijn, zie bespreking bij artikel 4.1.1. punt	MVT aangepast m.b.t. definitie van project (p. 41-42)

	schrappen van de zinsnede verder wordt gemotiveerd.		13° definitie van 'project'. Het schrappen van de zin <i>"tenzij de loutere hernieuwing of de omzetting betrekking heeft op activiteiten die fysieke ingrepen in het leefmilieu tot gevolg hebben"</i> zit inherent in de definitie van project. Ook in de bespreking van nieuw artikel 4.3.3 in de MvT wordt verwezen naar de bespreking bij de definitie van 'project' (p. 61).	
MINA/ SERV	De raden vragen de reikwijdte te verduidelijken van de verwachte gemotiveerde beslissing omtrent de screening	33	De opmerking van de Raden is niet helemaal duidelijk, de motiveringsplicht uit de MEB-richtlijn wordt opgenomen en formeler dan in huidig DABM. Allicht vraagt men hierbij nader te bepalen hoe de bevoegde overheid haar beslissing over de milderende maatregelen moet motiveren. In de MvT staat hierover: <i>"De bevoegde overheid moet met andere worden evalueren of deze milderende maatregelen effectief ertoe kunnen bijdragen dat er geen risico is op aanzienlijke milieueffecten, zodat het beoogde project niet aan een milieubeoordeling overeenkomstig hoofdstuk 4 moet worden onderworpen."</i> (p. 67)	/
MINA/ SERV + VVP	De Raden vragen om de motiveringsplicht van de initiatiefnemer expliciet te benoemen wat betreft de motivering van de screening	34	Deze problematiek is deels vervat in het nieuwe artikel 4.3.6 §4 DABM. Deze paragraaf 4 bevat de minimumvereisten van de screening vermeld op basis van de criteria opgenomen in bijlage IIA van de MEB-richtlijn alsook een delegatiebevoegdheid aan de Vlaamse regering om nadere regels vast te stellen omtrent de wijze en inhoud van de project-m.e.r.-screening. Het is echter zo dat er geen expliciete motiveringsplicht ingeschreven staat in het DABM. De opmerking wordt	Decreet aangepast, nieuw artikel 4.3.6 §4 i.v.m. de inhoud van de screening wordt een derde lid ingevoegd:

			gedeeld en weerhouden. Het voorontwerp van decreet wordt in die zin aangepast.	“Als de initiatiefnemer beslist dat het project niet aan een milieubeoordeling conform hoofdstuk 4 moet worden onderworpen, vermeldt de initiatiefnemer de belangrijkste redenen die zijn beslissing motiveren. In die motivering wordt verwezen naar de relevante criteria, vermeld in bijlage I, die bij dit decreet is gevoegd”
MINA/ SERV	Op vlak van de openbaarheid van de aangeleverde informatie, zijn de Raden van oordeel dat ervoor gewaakt moet worden dat geheime	35	Het nieuwe artikel 4.4.1. licht de verhouding toe tussen de verschillende verplichtingen tot actieve openbaarheid van bestuur die in de milieubeoordelingsprocedure tot uiting	/

	bedrijfsinformatie of terrorismegevoelige informatie niet wordt vrijgegeven, mits het respecteren van de hogere rechtsnormen omtrent de openbaarheid van milieu-informatie en zonder afbreuk te doen aan regelgeving die de openbaarheid van informatie omtrent emissies naar het milieu verzekert.		komen en het Bestuursdecreet van 7 december 2018. Het al dan niet onttrekken van informatie aan de openbaarheid zal conform de bepalingen van het Bestuursdecreet gebeuren. De opmerking is een terechte bezorgdheid maar behoeft geen aanpassing van het decreet of memorie.	
	Scoping			
MINA/ SERV	Bij voorgenomen projecten zal het voorstel van scoping minstens ook informatie over de te verwachten aanzienlijk milieueffecten ervan bevatten. De Raden wijzen in dit kader op artikel 3 (1) van de MEB-Richtlijn die uitdrukkelijk de factoren bepaalt die aan bod moeten komen bij het opstellen van een MER.	36	De inhoud van de scoping zal inderdaad worden bepaald in de uitvoeringsbepalingen van titel IV DABM. Uiteraard zal daarbij rekening worden gehouden met de bepalingen van de MEB-richtlijn en o.a. artikel 3 (1) ervan. De Raden zullen hierover nog geconsulteerd worden.	/
MINA/ SERV	De Raden vragen een verduidelijking van hoe de initiatiefnemer met dit (geïntegreerd) scopingsadvies dient om te gaan en wat het gevolg is van het niet volgen van een scopingsadvies.	37	Dit kan nader omschreven worden in de uitvoeringsbepalingen van titel IV DABM. De Raden zullen hierover nog geconsulteerd worden. Dit is ook reeds deels vervat in nieuw artikel 4.4.5. DABM betreffende de inhoud van het MER dat bepaalt dat het MER minimaal o.a. een motivering van het (geïntegreerd) scopingsadvies moet omvatten.	/
	Inhoud van het MER			
MINA/ SERV	De Raden vinden het positief dat de inhoud van het MER beter omschreven is	38	Dit standpunt wordt geapprecieerd.	/
MINA/ SERV	De impact van een MER kan volgens de Raden nog aanzienlijk verhogen door de leesbaarheid en bruikbaarheid van de niet-technische samenvatting te verbeteren. In de praktijk blijken deze niet-	39	Deze suggestie wordt geapprecieerd en wordt overwogen. Gezien dit voornamelijk gericht is op de praktijk is het niet nodig om dit in voorliggend ontwerp van decreet te	MvT is aangepast op p. 40 en 82 betreffende de

	<p>technische samenvattingen vaak juist heel uitgebreid en technisch.</p> <p>De Raden zijn van oordeel dat een uitvoeringsbesluit de werkelijke omvang nader kan bepalen, zodat de samenvatting van een MER effectief niet-technisch en niet-uitgebreid is. Een samenvattende factsheet met de relevante emissies naar lucht, water, bodem, klimaatimpact, aantal verkeersbewegingen, grondstoffengebruik, kan volgens de Raden een nuttig hulpmiddel zijn.</p>		<p>verankeren, wel wordt de suggestie opgenomen in de memorie.</p>	<p>niet-technische samenvatting</p>
<p>MINA/ SERV</p>	<p>De Raden merken op dat bij de omzetting van artikel 5 (1) d) MEB-richtlijn in artikel 4.4.5, §2 DABM (artikel 41 van het voorontwerp) dat in punt 5° over de beschrijving van de redelijke alternatieven die de initiatiefnemer heeft onderzocht de MEB-Richtlijn niet wordt gevolgd. Artikel 41 van het voorontwerp voegt – met betrekking tot ‘relevant’ – daarbij de volgende zinsnede toe: “onder meer rekening houdend met het doel en de geografische werkingssfeer van het project” en geeft daarbij een engere interpretatie van het decreet bijgevolg ook de richtlijn.</p>	<p>40</p>	<p>De verwijzing naar het doel en geografisch reikwijdte is ter beoordeling van de “redelijkheid” van de beschikbare alternatieven. De MEB-Richtlijn vereist niet dat alle alternatieven in acht worden genomen. Ter beoordeling van de redelijkheid van de beschikbare alternatieven kan onder meer rekening gehouden worden met het doel en de geografisch reikwijdte van het project, plan of programma.</p> <p>In Punt 10° van nieuw artikel 4.4.4. wat betreft de inhoud van de plan-MER geven de Raden geen opmerkingen in hun advies over het feit dat in de een MER enkel de redelijke alternatieven moeten worden onderzocht, rekening houdende met het doel en de geografische werkingssfeer van het plan of programma.</p> <p>Om verdere verwarring te voorkomen werd de passage in de MvT aangepast opdat duidelijk zou blijken dat niet enkel het doel en de geografische werkingssfeer van het</p>	<p>MvT werd aangepast, p. 82 - 83</p>

			project voor ogen moet worden gehouden bij bepaling van de alternatieven.	
MINA/ SERV	De Raden kijken uit naar de verkenning en concretisering van het concept milieu- en gezondheidsgebruikruimte	41	Deze opmerking wordt reeds intern binnen het Departement Omgeving opgenomen. Specifiek hierover wordt een studie opgestart door het departement n.a.v. een aanbeveling van de PFAS commissie. Dit behoeft verder geen aanpassing aan het decreet of haar memorie.	/
	Raadpleging over het MER			
MINA/ SERV	De Raden vestigen de aandacht op de meerwaarde van raadpleging van het publiek in vroeg stadium. Met het voorontwerp wordt het moment van inspraak evenwel naar achteren geschoven in de tijd, zodat het te laat kan zijn om alternatieven te kunnen voorstellen. De Raden zijn van oordeel dat bepaalde kennis daardoor onbenut blijft terwijl die kennis in het kader van het onderzoek naar redelijke alternatieven wel degelijk waardevol kan zijn. De Raden adviseren om ook bij een plan-MER en een project-MER de facultatieve mogelijkheid te voorzien om alternatieven voor te stellen, vooraleer het MER wordt uitgewerkt. Dat kan op informele wijze in de fase van de aanmelding.	42	Terecht wijzen de Raden naar het belang en de meerwaarde van de raadpleging van het publiek. Het decreet blijft dan ook inspraak voorzien in een zo vroeg mogelijk stadium. Het is echter een mogelijkheid en geen verplichting. De verantwoordelijkheid ligt bij de initiatiefnemer zelf en zijn MER-coördinator die er ook het meeste belang bij hebben om het publiek te consulteren. In de memorie van toelichting wordt dit ook besproken bij de bespreking van artikel 4.4.2. over de aanmelding en de scoping, en i.h.b. de bespreking van §3 van voormeld artikel betreffende de facultatieve raadpleging van het ruime publiek in de scopingfase bij bepaalde plannen. Noch het Verdrag van Aarhus, noch het SEA-Protocol, noch de SMEB-Richtlijn voorzien in een verplichting tot consultatie van het publiek in de fase van de scoping. Zie uitgebreide bespreking bij artikel 4.4.2, §3 DABM. De decreetgever wenst geen uitdrukkelijke regeling op te nemen, zodat de initiatiefnemer kan opteren voor een vorm van participatie die hij/zij het effectiefst acht. Participatie over de scoping kan nuttig en nodig zijn, bijvoorbeeld wanneer veel alternatieven denkbaar zijn.	/

			Dan is het aangewezen hieromtrent het betrokken publiek te bevragen in deze fase van het proces.	
	Besluitvorming			
MINA/ SERV	De Raden ondersteunen de aangescherpte motiveringsplicht al blijft het voor de Raden onduidelijk hoe bevindingen uit het MER vertaald zullen worden in de vergunningverlening.	43	Dit standpunt wordt geapprecieerd. De werking hiervan en de nadere procedureregels zullen uitgeschreven worden in de uitvoeringsbepalingen van titel IV DABM. De raden zullen geconsulteerd worden tijdens het regelgevend proces van de desbetreffende bepalingen.	/
MINA/ SERV	De Raden stellen vast dat de impact op de bevoegde (lokale) overheden minimaal wordt ingeschat. De Raden zijn van oordeel dat de analyse van de impact op de bevoegde overheden grondiger uitgewerkt moet worden. Wat onder meer aangetoond moet worden is dat de beschikbare capaciteit van mensen, maar ook van expertise, volstaat om dit takenpakket ten volle te realiseren.	44	In de Memorie van Toelichting (p.32) staat vermeld hoe het expertisecentrum de bevoegde overheden, in het bijzonder de lokale en provinciale overheden, zal ondersteunen. Het expertisecentrum m.e.r. voorziet voldoende personeel en middelen voor de dienstverlening en ondersteuning voor bevoegde overheden. Lokale en provinciale besturen zijn een belangrijke doelgroep van het expertisecentrum en krijgen de nodige bijstand en ondersteuning. Het expertisecentrum voorziet in <ul style="list-style-type: none"> - informele en formele advisering: lokale en provinciale besturen kunnen voor vragen en (in)formeel advies blijvend terecht bij het expertisecentrum als aanspreekpunt voor m.e.r. en actuele ontwikkelingen. - nodige informatiesessies, communicatie, training en opleidingen, en zet hiertoe de nodige samenwerkingsverbanden op. - meerdere handleidingen en guidances voor het goede verloop van milieueffectrapportage en inhoud van een MER met inbegrip van methodologische aspecten. 	Aanvulling MvT p.32

			<ul style="list-style-type: none"> - ondersteuning via een online dynamisch platform van actuele informatie- en inspiratiebronnen als guidance (handleidingen,..), actuele wetenschappelijke kennis en goede praktijken - Digitale dienstverlening (platform expertisecentrum, MER-platform ter begeleiding van MER procedure/-stappen) en de ontwikkeling van beslissingsondersteunende tools (bijv. screeningstool) komen ook de lokale en provinciale besturen ten goede. De inzet op digitale dienstverlening heeft op korte en middellange termijn zelfs een positieve (financiële) weerslag op de lokale en provinciale besturen. <p>Het expertisecentrum voorziet in opvolging en evaluatie van de uitvoering van initiatieven en de impact op lokale en provinciale besturen met oog op eventuele noodzakelijke bijstellingen. Een belangrijk aandachtspunt voor lokale besturen vormt de proportionaliteit van m.e.r. De dienstverlening van het expertisecentrum maakt voorwerp uit van de evaluatie na de overgangperiode van 3 jaar na inwerkingtreding.</p>	
MINA/ SERV	De Raden vragen om de huidige praktijk van de huidige richtlijnen te behouden en vragen te verduidelijken hoe de toegang tot (opgedane) expertise gegarandeerd zal worden.	45	De informatie uit de richtlijnenboeken blijft uiteraard wel nuttig met het oog op de kwaliteit van de MER's. Deze informatie zal dan ook blijvend ter beschikking worden gesteld en up-to-date gebracht, dit wordt verder opgenomen door het Vlaams expertisecentrum m.e.r. Het is de bedoeling dat de administratie deze rol sterk kan uitbouwen. Het schrappen van het verplicht gebruik van	/

			<p>de richtlijnenboeken gaat dus gepaard met het expliciet opnemen van de rol van het Vlaams expertisecentrum m.e.r. inzake kennisopbouw- en deling.</p> <p>Deze laatste staat in voor de coördinatie, het uitwisselen en het ter beschikking stellen van relevante informatie inzake milieubeoordeling om de kwaliteit en uniformiteit van de milieueffectbeoordeling in Vlaanderen te ondersteunen. Deze informatie wordt zowel aan het publiek als de initiatiefnemers als de bevoegde overheden, de adviesverlenende instanties, de MER-deskundigen en –coördinatoren ter beschikking gesteld. De opmerking wordt meegenomen voor de verdere werking van het Vlaams expertisecentrum m.e.r. Gezien dit voornamelijk gericht is op de praktijk is het niet nodig om het voorliggend ontwerp van decreet aan te passen.</p>	
	Kwaliteitszorg			
MINA/ SERV	De Raden onderschrijven dat het systeem wordt behouden waarbij de verantwoordelijkheid voor het opstellen van een MER bij de initiatiefnemer ligt, en waarbij de kwaliteit wordt gewaarborgd door bijstand van een onafhankelijke en erkende MER-coördinator, die een team van deskundigen samenstelt. Waar het voorontwerp dieper ingaat op de onafhankelijkheidsvereiste, stellen de Raden vast dat de bewaking van de rol van de initiatiefnemer en de neutrale rol van de MER-deskundige of -coördinator niet aan bod komt.	46	<p>De onafhankelijkheidsplicht van de auteur van een MER is van cruciaal belang, het is inderdaad van belang dat het MER wordt opgesteld door iemand die het project op objectieve wijze kan beoordelen op de eventuele aanzienlijke effecten. Dit werd vastgesteld in nieuw artikel 4.5.1. §3 DABM. In de MvT wordt hier dan ook uitgebreid op ingegaan bij de artikelsgewijze bespreking van (wijzigings)artikel 52.</p> <p>De onafhankelijkheidsplicht is gevat door de gebruikseisen voor de uitoefening van de erkenning en voorwerp van de bepalingen en dus ook mogelijke wijzigingen van het VLAREL.</p>	/

MINA/ SERV	Het voorontwerp brengt ook geen wijzigingen aan de bepalingen omtrent de erkenning, de schorsing of opheffing van MER-deskundigen en MER-coördinatoren. De Raden vinden dit een belangrijk punt en vragen om het voorontwerp hierop aan te scherpen.	47	Dit standpunt wordt meegenomen bij het uitschrijven van de uitvoeringsbepalingen van titel IV DABM voor wat betreft de aanpassingen aan het VLAREL en de optimalisatie van het erkenningensysteem. De raden zullen geconsulteerd worden tijdens het regelgevend proces van de desbetreffende bepalingen.	/
MINA/ SERV	De Raden vragen verduidelijking aan te brengen omtrent de beoordeling van de onafhankelijkheidsvereiste van erkende MER-coördinatoren en deskundigen. Het is volgens de Raden aangewezen hierbij te verduidelijken dat dit minstens geval per geval dient te gebeuren.	48	Dit standpunt wordt overwogen en meegenomen bij het uitschrijven van de uitvoeringsbepalingen van titel IV DABM voor wat betreft de aanpassingen aan het VLAREL en de optimalisatie van het erkenningensysteem. De raden zullen geconsulteerd worden tijdens het regelgevend proces van de desbetreffende bepalingen.	/
Vlaams expertisecentrum m.e.r.				
MINA/ SERV	De Raden drukken hun positieve appreciatie uit over de uitbouw van het Vlaams expertisecentrum m.e.r. Het voorontwerp biedt nog geen antwoord op de samenstelling en de werking van het expertisecentrum al is het volgens de Raden noodzakelijk hierover duidelijkheid te verschaffen. Om de plan- en project-MER-procedures op te volgen en om de noodzakelijke kennis en digitalisering van de MER-procedures uit te bouwen, bevelen de Raden aan om te voorzien in voldoende capaciteit.	49	Dit standpunt wordt onderschreven en wordt meegenomen voor de verdere werking van het Vlaams expertisecentrum m.e.r.	/
MINA/ SERV	De Raden zijn van mening dat samenwerking met middenveldorganisaties of strategische adviesraden een meerwaarde kunnen zijn binnen dit kennisnetwerk. Zij adviseren de bepaling in die zin uit te breiden.	50	Dit standpunt wordt meegenomen voor de verdere werking van het Vlaams expertisecentrum m.e.r.	/

MINA/ SERV	De Raden zijn van mening dat verder inzetten op digitalisering een positieve evolutie is. Bij de uitbouw van een digitale tool ligt een juridische redenering aan de basis die uitmondt in een beslissing met bepaalde rechtsgevolgen. De moeilijkheidsgraad ligt in de nuances die mogelijk verloren dreigen te gaan bij het ter beschikking stellen van een digitale tool. De Raden vragen dan ook aandacht voor de digitale doorvertaling van een theoretisch juridische redenering.	51	Dit standpunt wordt meegenomen voor de verdere uitwerking van de digitale tools.	/
MINA/ SERV	Reeds uitgevoerde MER's zijn een bron van relevante data die geaggregeerd kan worden op regionaal niveau. De Raden adviseren dat deze informatie in kaart wordt gebracht door het Vlaams expertisecentrum m.e.r.. Toekomstige milieubeoordelingen kunnen met deze informatie vervolgens aan de slag, en er op verder werken. De Raden zien hier een taak weggelegd voor het Vlaams expertisecentrum m.e.r.	52	Dit standpunt wordt ondersteund en meegenomen voor de verdere werking van het Vlaams expertisecentrum m.e.r. Het is uiteraard de bedoeling dat de verzamelde kennis en data van de opgemaakte MERs verzameld wordt en vervolgens gebruikt worden in de tools om de milieueffecten in kaart brengen. Het Vlaams kenniscentrum m.e.r. staat in voor de coördinatie, het uitwisselen en het ter beschikking stellen van relevante informatie inzake milieubeoordeling om de kwaliteit en uniformiteit van de milieueffectbeoordeling in Vlaanderen te ondersteunen.	/
MINA/ SERV	De Raden zijn van oordeel dat er duidelijkheid moet bestaan over welke dossiers met Vlaamse dimensie het gaat of kan gaan en dat inzicht moet worden verschaft in de wijze van vaststelling.	53	De werking hiervan en de nadere procedureregels zullen uitgeschreven worden in de uitvoeringsbepalingen van titel IV DABM. In het nieuwe artikel 4.4.3, §5 DABM is een delegatiebepaling voorzien waarbij de Vlaamse Regering kan bepalen welke projecten aan een geïntegreerd scopingsadvies onderworpen moeten worden juist omwille van o.a. de Vlaamse dimensie van een project.	/

			De raden zullen geconsulteerd worden tijdens het regelgevend proces van de desbetreffende bepalingen. Dit standpunt wordt ook meegenomen voor de verdere werking van het Vlaams expertisecentrum m.e.r.	
	Monitoring			
MINA/ SERV	De Raden achten het instrument van de monitoring een waardevol instrument. Zij vragen echter nader te verduidelijken hoe dit in de praktijk in zijn werk zal gaan en wat de nadere regels zullen inhouden.	54	Dit is inderdaad nog niet uitgewerkt. Het nieuwe artikel 4.5.4, vierde lid, DABM voorziet een delegatiebepaling waarbij de Vlaamse Regering nadere regels kan vaststellen voor de monitoring en het ter beschikking stellen van de resultaten ervan. De werking hiervan en de nadere procedureregels zullen uitgeschreven worden in de uitvoeringsbepalingen van titel IV DABM. De raden zullen geconsulteerd worden tijdens het regelgevend proces van de desbetreffende bepalingen.	/
	Redactionele opmerkingen			
MINA/ SERV	Wijzigingsartikel 41 bevat een materiële vergissing: de opsomming in artikel 4.4.5, §2, tweede lid DABM klopt niet	55	Dit is een terechte opmerking, het decreet werd in die zin aangepast.	Wijzigingsartikel van het decreet 41 is aangepast
MINA/ SERV	wijzigingsartikel 45 bevat een materiële vergissing: de opsomming in artikel 4.4.7, §3, eerste lid DABM klopt niet	55	Dit is een terechte opmerking, het decreet werd in die zin aangepast.	Wijzigingsartikel van het decreet 45 is aangepast
	Algemeen & operationalisering decreet			
SARO	Veel delegatiebevoegdheden VR (BVR): totaliteit beoogde nieuwe regelgeving onduidelijk, effectieve	7	Het klopt dat de procedurele bepalingen uit de bestaande titel IV van het DABM werden gehaald en er bijkomende	/

+MINA	impact decreet pas duidelijk samen met latere uitvoeringsbesluiten. Minimale vereiste: toekomstige BVR voor advies voorleggen aan SAR's		delegaties zijn voorzien. Deze worden uitgewerkt in de uitvoeringsbesluiten en zullen worden voorgelegd voor advies aan de strategische adviesraden.	
SARO +MINA	Onduidelijkheid inwerkingtreding decreet: kan pas bij uitwerking en goedkeuring noodzakelijk vereiste BVR	8	Inwerkingtreding is inderdaad nog te bepalen. De datum van inwerkingtreding wordt met voorliggend decreet gedelegeerd naar de Vlaamse Regering gekoppeld met de vereiste uitvoeringsbepalingen van de nieuwe titel IV DABM. Het decreet en de memorie worden in die zin aangepast.	Artikel 140 van het decreet is aangepast De MvT is aangepast, p. 109.
SARO	Afstemming met wijzigingsdecreet OVD en omgevingsbesluit	9	Afstemming voorzien	/
	Kwaliteitsborging vanuit gedeeld eigenaarschap			
SARO VVSG VVP	De Rade ondersteunen de nieuwe meer adviserende rol van het Vlaams expertisecentrum m.e.r en wordt als positief geacht. De Raden vinden het positief dat het ontwerpdecreet voorziet dat de bevoegde overheid haar beslissing uitdrukkelijk moet motiveren. Als aandachtspunt geven zij echter wel mee dat er voldoende deskundig personeel en middelen nodig zijn voor de werking en ondersteuning door het Vlaams expertisecentrum. Ook een afdoende ondersteuning van de bevoegde overheden bij de uitvoering van hun nieuwe taken en verantwoordelijkheden is cruciaal.	10	Dit standpunt wordt geapprecieerd en wordt meegenomen voor de verdere werking van het Vlaams expertisecentrum m.e.r. Uiteraard heeft het Vlaams expertisecentrum m.e.r. een meer faciliterende en adviserende rol ter ondersteuning van de bevoegde overheden. Het zwaartepunt wordt meer gelegd naar het uitbouwen en operationeel houden van een expertisecentrum voor milieueffectrapportage. De focus komt meer te liggen op een faciliterend ondersteunend kader en een nieuw kwaliteitszorgsysteem	/
SARO + VVP	De raad erkent dat er door de verschuiving van de bevoegdheden van het team MER naar de bevoegde overheden een grotere nood zal zijn aan	11	Zie hoger (punt 44 advies MiNa/SERV)	Aanvulling MvT p.32

	<p>expertise op het niveau van de lokale en provinciale besturen. Om een degelijke inhoudelijke beoordeling van een MER te kunnen verrichten is kennis vereist over de beoordelingsmethodiek, de technische modellen die gebruikt worden en de wetenschappelijke onderbouwing ervan. Deze kennis is niet bij alle lokale besturen aanwezig. De Memorie van toelichting (pag. 50) vermeldt terecht dat er voldoende middelen moeten voorzien worden bij de bevoegde overheden om de toegang tot deze expertise te garanderen. Volgens de impactanalyse is er evenwel geen werving van extra personeel bij de lokale en provinciale besturen en bijgevolg geen raming van de meerkosten van de werving noodzakelijk. De raad betwijfelt dit en acht het noodzakelijk dat lokale en provinciale overheden kunnen rekenen op een gedegen ondersteuning door het Vlaams expertisecentrum m.e.r..</p> <p>De raad benadrukt dat de (digitale) tools tijdig en daadwerkelijk ter beschikking moeten zijn voor gebruik.</p>			
	Procedurele aanpassingen			
SARO + VVP	<p>Afschaffen ontheffing principieel akkoord, nog geen duidelijkheid (BVR)</p> <p>VEC ondersteuning bij voortraject projecten met screening</p> <p>Werk ook verschoven voor bijlage II projecten naar bijlage III</p>	12	<p>Hoewel reeds vermeld in de memorie van toelichting bij voorliggend ontwerp van decreet, valt de wijziging van het project-MER-besluit niet onder de scope van voorliggend wijzigingsdecreet.</p> <p>De aanbevelingen worden meegenomen naar de opmaak van de uitvoeringsbepalingen van voorliggend</p>	

			wijzigingsdecreet. De raden zullen hierover om advies gevraagd worden. Het Vlaams expertisecentrum m.e.r. biedt een ondersteunende rol via de screeningstool, interpretatie van rubrieken en beschikbaarheid bij vragen.	
	De raad vindt het belangrijk dat het ontwerpdecreet (artikel 38) de mogelijkheid voor initiatiefnemers behoudt om in het voortraject een - desgewenst geïntegreerd – scopingadvies van het Vlaams expertisecentrum m.e.r. te bekomen.	13	De vermelde mogelijkheden blijven behouden, alsook de aanwezigheid Vlaams expertisecentrum m.e.r. op informatievergaderingen ook. Dit valt echter onder de scope van het Omgevingsvergunningendecreet.	/
	Afschaffen dubbele inspraak: De raad merkt op dat het verplicht openbaar onderzoek te laat komt in de MER-procedure om nog redelijke alternatieven voor te stellen. Idem MINA/SERV, suggestie om inspraak bij aanmelding voor alternatieven voor te stellen	14	In de MVT is reeds opgenomen dat de raadpleging van het ruime publiek in de scopingfase in bepaalde gevallen zelfs aangewezen is. Responsabilisering van de initiatiefnemer en MER-coördinator maakt dat die verantwoordelijkheid nu bij hen ligt. Dat is één van de doelen van de modernisering.	/
	De raad vraagt in de Memorie van toelichting te duiden wat de impact en juridische status zijn van een 'vrijwillig' milieueffectenrapport.	15	Dit kan niet juridisch verankerd worden in het DABM. In de MvT staat voldoende verduidelijking bij de opzet, werking en draagwijdte van een vrijwillig MER. Voor een vrijwillig MER waar geen concreet besluitvormingsproces aan gekoppeld is, voorziet het decreet om een advies over de kwaliteit van het MER van het expertisecentrum te verkrijgen . Een vrijwillig MER of de informatie die erin vervat ligt, kan hergebruikt worden, dat is voorzien in nieuwe titel IV DABM 'relaties tussen beoordelingen'.	/
	Afkeuring project-MER vs. vergunningsprocedure: - Afstemming wijzigingsdecreet OVD en omgevingsbesluit - Noodzaak tot decretale verankering ervan	16	Uiteraard is afstemming nodig. Afkeuringsbeslissing leidt niet meer tot stopzetting van de procedure: de impact hiervan op termijnen in de vergunningsprocedure valt buiten de scope van dit	/

	- OVD zal in strijd zijn wegens vervaltermijnen, OVD dient aangepast te worden		wijzigingsdecreet. Het is echter zo dat een afkeuring sowieso zal leiden tot een aanpassing van het MER waarbij een nieuw openbaar onderzoek nodig zal zijn (+60 dagen). Men ziet dus hier geen probleem. Zie ook aanpassingen in het wijzigingsdecreet OVD.	
	Kwaliteit MER			
	Onafhankelijkheid van de MER-coördinator die wordt belast met de opmaak van het MER beter moeten uitgewerkt worden	17	De handhaving van erkenningen valt buiten de scope van dit wijzigingsdecreet.	/
	Gerichte scoping wordt ondersteund	18		/
VVSG	De VVSG kan akkoord gaan met het aan de lokale besturen geven van de bevoegdheid om over de kwaliteit van een milieueffectenrapport te oordelen. Randvoorwaarden:	p. 1		
VVSG VVP	Het Expertisecentrum moet voldoende mensen en middelen beschikken om lokale besturen daadwerkelijk te ondersteunen, ongeacht hun grootte of kennisniveau (tools, formele en informele adviesvraag)		Zie hoger (punt 44 advies MiNa/SERV)	Aanvulling MvT p.32
	- Blijvende inzet vereenvoudiging		Dat is ook de bedoeling van de modernisering. Ook bij de evaluatie na 3 jaar zal het de bedoeling zijn om de modernisering verder te zetten, o.a. door te blijven inzetten op vereenvoudiging.	/
	- De VVSG vindt het een goede zaak dat de procedure niet stil komt te vallen als onverhoopt geen advies wordt gegeven, maar vraagt een zodanige decretale		Men verwijst hier ook naar het OVD maar dat wordt afgeschaft met het wijzigingsdecreet van het OVD dat op dit moment ook voorligt.	MvT aangepast p. 45.

	<p>formulering dat de Vlaamse instantie wordt gestimuleerd om daadwerkelijk advies te geven. Zo worden gemeenten bij het ontbreken van een advies niet aan hun lot overgelaten. Dit kan door te bepalen dat 'indien het advies ontbreekt, het advies geacht gunstig te zijn'. Dit moet ervoor zorgen dat het Vlaams expertisecentrum MER ook werkelijk zijn verantwoordelijkheid opneemt en in belangrijke zaken tijdig advies verleent.</p>	<p>Voorliggend artikel herneemt de voorliggende wijzigingen van het OVD met dien verstande dat men niet langer uitgaat van het systeem dat een stilzwijgend advies geacht wordt gunstig te zijn, maar wel dat bij het ontbreken van een tijdig advies, aan de adviesverplichting voorbij gegaan mag worden. Zo is het DABM en OVD op elkaar afgestemd.</p> <p>Het standpunt wordt geapprecieerd dat ook ikv modernisering mer er begrip is voor de uitdaging van adviesverlening, het is inderdaad zo dat er een uit analyse van rechtspraak en rechtsleer (OVD) blijkt dat adviesinstanties het moeilijk hebben om tijdig advies uit te brengen en er een daling is. Daarom ook het belang van het opnemen van deze nieuwe bepaling.</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> - Daadwerkelijke evaluatie waarbij gemeenten betrokken zijn 	<p>Het was sowieso de bedoeling om lokale besturen te betrekken bij de evaluatie. De wijze waarop dit zal gebeuren dient niet op dit moment bepaald te worden in het decreet.</p> <p>Om tegemoet te komen aan de bezorgdheid van de VVSG/VVP wordt in de memorie van toelichting bij het decreet verduidelijkt dat lokale besturen, i.h.b. de gemeenten en provincies betrokken zullen worden bij de evaluatie.</p>	<p>MVT is aangepast, p. 107-109.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - We vragen nadere duiding over hoe een gemeente die zélf initiatiefnemer is van een plan of vergunningsaanvraag op een juiste wijze omgaat met de vereiste functiescheiding en onafhankelijkheidsvereiste bij een screening. 	<p>Dit aandachtspunt is momenteel het voorwerp van een voorstel van decreet in het Vlaams Parlement. Dit valt niet onder de scope van modernisering mer (i.e. rol/positie omgevingsambtenaar)</p>	<p>/</p>

VVP	<p>Een goede tool die eenduidig gebruikt kan worden door de initiatiefnemers is een positieve zaak. De bevoegde overheid dient bij vergunningsaanvragen echter een beslissing te nemen over deze screening in het onderzoek van de volledigheid. In de praktijk wil dit zeggen dat de bevoegde overheid, nog voordat een dossier opgestart wordt ter beoordeling, al moet beslissen of er ‘aanzienlijke effecten’ te verwachten zijn. Dit is te vroeg in de procedure om dat reeds te stellen.</p> <p>In het voorontwerp van decreet wordt er immers ook een extra motiveringplicht opgelegd bij de screenings. Dit maakt dat een bevoegde overheid, nog voor de opstart van een dossier, al gemotiveerd moet stellen dat een project geen aanzienlijke milieueffecten veroorzaakt. Deze gemotiveerde beslissing over de MER-plicht kan beter later in de procedure geschoven worden. Op een termijn van 30 dagen, op basis van een nog niet volledig dossier, wanneer er nog geen adviezen zijn over de aanvraag, is het te vroeg om gemotiveerd een goede beslissing te kunnen maken over de screening. Volgens de Europese richtlijn is er een termijn van 90 dagen mogelijk, dit zou bijvoorbeeld kunnen samenvallen met de timing van de allereerste module bij de nieuwe modulaire omgevingsvergunning.</p>	p.2	<p>Deze opmerking betreft enkel de screening voor project-MER. Artikel 4 (6) MEB-richtlijn stelt het volgende: “De lidstaten zorgen ervoor dat de bevoegde instantie haar besluit <u>zo snel mogelijk neemt, en uiterlijk binnen een termijn van 90 dagen na de datum waarop de opdrachtgever alle op grond van lid 4 vereiste informatie heeft ingediend</u>. In uitzonderlijke gevallen, bijvoorbeeld afhankelijk van de aard, de complexiteit, de locatie of de omvang van het project, kan de bevoegde instantie die termijn verlengen; in dat geval deelt zij de opdrachtgever schriftelijk mee welke redenen aan de basis liggen van de termijnverlenging en op welke datum een besluit wordt verwacht.”</p> <p>Men is dus verplicht van binnen deze Europese bepalingen te blijven, de screening kan dus niet na 90 dagen zoals nu ook bepaald in het OVD en met dit voorontwerp van decreet nu ook in het DABM. Dit was tot nog toe niet voorzien in het DABM als generieke bepalingen voor alle soorten vergunningsprocedures. De bevoegde overheid is dus niet verplicht om binnen de 30 dagen te oordelen over de screening maar kan dit ook pas na 90 dagen doen. De overheid dient dit echter te doen ook zo snel als mogelijk, gelet op het belang van de uitkomst van de screening naar inspraak e.d. is het echter meest voor de hand liggend dat dit in de fase van de ontvankelijk en volledigheidsonderzoek van de aanvraag gebeurt. Doch is dit geen verplichting vanuit de MEB-richtlijn. Het ontwerp van decreet wordt in die zin aangepast zodat het niet decretaal verankerd is dat de beslissing over de screening genomen wordt binnen de 30 dagen van de ontvankelijk-</p>	<p>Artikel 4.3.6, §2 van het decreet werd aangepast (link met openbaar onderzoek geschrapt) + MvT aangepast p. 66).</p>
-----	---	-----	---	---

		<p>en volledigheidsonderzoek in de omgevingsvergunningsprocedure. Tot slot wil men de aandacht vestigen op het feit dat dit een generieke bepaling betreft die andere integratiesporen niet in de weg staat, zoals bv. de integratie van het MER in de omgevingsvergunningsprocedure. Ook in de nieuwe regelgeving OVD is dit voorzien.</p> <p>Indien pas op een later moment zou beslist worden dat er toch een MER nodig is dan is er ook aanzienlijke tijd verloren gegaan.</p> <p>De opmerking betreffende de screeningstool is dan ook terecht. Er wordt ingezet op het VEC als ondersteunende rol bij screening door het aanbieden van expertise en de screeningstool.</p>	
--	--	--	--